Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Moszczenica

Maj, 2017 r.

Zadanie współfinansowane przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności,
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 – 2020 oraz z budżetu państwa

Zamawiający:
Gmina Moszczenica
Urząd Gminy w Moszczenicy
ul. Kosowska 1
97-310 Moszczenica

Wykonawca:
Green Key
ul. Nowy Świat 10a/15
60 - 583 Poznań
www.greenkey.pl

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Moszczenica

Kierownik projektu:
mgr Joanna Masiota - Tomaszewska

Autorzy opracowania:
mgr inż. Łukasz Gińko
mgr Andrzej Karkowski
mgr Kamil Nabagło
mgr Wojciech Pająk
mgr Joanna Walkowiak
mgr Daniel Wiśniewski

Maj, 2017 r.

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP 5

1.1. PODSTAWY PRAWNE WRAZ Z UZASADNIENIEM KONIECZNOŚCI OPRACOWANIA DIAGNOZY NA POTRZEBY WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO ORAZ OBSZARU REWITALIZACJI NA TERENIE GMINY MOSZCZENICA 5
1.2. METODA OPRACOWYWANIA DIAGNOZY Z UWZGLĘDNIENIEM PRZYJĘTYCH WSKAŹNIKÓW DELIMITACJI 6
1.3. WYZNACZENIE PORÓWNYWALNYCH JEDNOSTEK PRZESTRZENNYCH DO CELÓW ANALIZY WYSTĘPUJACYCH ZJAWISK 7

II. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH – ANALIZA WSKAŹNIKOWA – SFERA SPOŁECZNA 16

2.1. SFERA SPOŁECZNA – DANE PODSTAWOWE 16
2.2. PROBLEMY RYNKU PRACY 22
2.2.1. Wskaźnik - udział (%) osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w jednostce analitycznej 25
2.3. SAMOWYSTARCZALNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI I GOSPODARSTW DOMOWYCH 27
2.3.1. Wskaźnik - liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej 29
2.3.2. Liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 100 mieszkańców 30
2.3.3. Liczba osób na które pobierane jest świadczenie opiekuńcze w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej 32
2.3.4. Liczba osób ogółem pobierających zasiłki w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej 34
2.3.5. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej 37
2.3.6. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej 39
2.3.7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej 41
2.3.8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na dożywianie dzieci w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w jednostce analitycznej 43
2.4. PRZESTĘPCZOŚĆ – POZIOM BEZPIECZEŃSTWA 45
2.4.1. Wskaźnik - liczba interwencji Policji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej 45
2.5. ZAAWANSOWANIE PROCESU STARZENIA SIĘ LUDNOŚCI 47
2.5.1. Wskaźnik - udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w danej jednostce analitycznej 47

III. PODSUMOWANIE ANALIZY WSKAŹNIKOWEJ w SFERZE SPOŁECZNEJ 49

IV. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH – ANALIZA WSKAŹNIKOWA – SFERA GOSPODARCZA 53

4.1. KLIMAT AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ 53
4.1.1. Wskaźnik - liczba prowadzonych działalności gospodarczych (stan na 31.12.2016 r.) w przeliczeniu na 100 mieszkańców 56
4.1.2. Wskaźnik - liczba prowadzonych działalności gospodarczych – ujawnienie tendencji (wzrostu lub spadku) liczby prowadzonych działalności gospodarczych w okresie pomiędzy 31.12.2006 r, a 31.12.2016 r. 58

V. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH – ANALIZA JAKOŚCIOWA – SFERA ŚRODOWISKOWA 61

5.1. POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE i STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW 61
5.2. SIEĆ HYDROGRAFICZNA 61
5.3. ZASOBY PRZYRODNICZE 62
5.4. JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO 66
5.5. ZAGOSPODAROWANIE NIECZYSTOŚCI CIEKŁYCH I ODPADÓW KOMUNALNYCH 68
5.5. WYROBY ZAWIERAJĄCE AZBEST 69

VI. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH – ANALIZA JAKOŚCIOWA – SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA 71

6.1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z LOKALIZACJI GMINY MOSZCZENICA 71
6.2. UWARUNKOWANIA KOMUNIKACYJNE 71
6.3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOSTĘPU DO EDUKACJI 72
6.3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOSTĘPU DO KULTURY, SPORTU I REKREACJI 74
6.4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POSIADANYCH WARTOŚCI HISTORYCZNYCH 79

VII. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH – ANALIZA JAKOŚCIOWA – SFERA TECHNICZNA 80

VIII. UDZIAŁ INTERESARIUSZY REWITALIZACJI NA ETAPIE DIAGNOZOWANIA I PROGRAMOWANIA REWITALIZACJI 86

IX. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI 88

SPIS TABEL 96

SPIS RYCIN 97

I. WSTĘP

1.1. PODSTAWY PRAWNE WRAZ Z UZASADNIENIEM KONIECZNOŚCI OPRACOWANIA DIAGNOZY NA POTRZEBY WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO ORAZ OBSZARU REWITALIZACJI NA TERENIE GMINY MOSZCZENICA

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne, techniczne, środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań oraz wzmacnianie lokalnych potencjałów i jest procesem wieloletnim, prowadzonym we współpracy z lokalną społecznością i na jej rzecz. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są spójnie wewnętrznie poprzez integrację poszczególnych działań pomiędzy sobą, oraz zewnętrznie – z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych.

Przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią jej zadania własne, wobec czego Gmina Moszczenica przystąpiła do opracowania „Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Moszczenica”.

W celu opracowania diagnoz służących: wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, sporządzeniu albo zmianie programu rewitalizacji oraz ocenie aktualności i stopnia realizacji programu rewitalizacji należy przeprowadzić analizy, w których wykorzystuje się obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań.

Program rewitalizacji zostanie opracowany zgodnie z wymaganiami wynikającymi z Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 oraz zgodnie z wymaganiami i wytycznymi, które zostały zaprezentowane przez Instytucję Zarządzającą RPO.

Przed przygotowaniem właściwego programu rewitalizacji niezbędne jest jednak wskazanie obszarów będących w stanie kryzysowym, dla których sporządzony zostanie plan działań w zakresie rewitalizacji. Niniejszy dokument ma na celu wskazanie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Moszczenica, gdzie koncentrują się negatywne zjawiska o charakterze społecznym, a także gospodarczym lub środowiskowym lub przestrzenno–funkcjonalnym i technicznym.

1.2. METODA OPRACOWYWANIA DIAGNOZY Z UWZGLĘDNIENIEM PRZYJĘTYCH WSKAŹNIKÓW DELIMITACJI

Dla potrzeb opracowania diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, na cele sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Moszczenica, określono listę potencjalnych wskaźników. Służą one przedstawieniu przestrzennego zróżnicowania Gminy Moszczenica biorąc pod uwagę cechy wskazujące na kumulację negatywnych zjawisk.

Podstawą stwierdzenia na danym obszarze stanu kryzysowego jest występowanie problemów o charakterze społecznym. Jeśli destrukcyjne procesy społeczne współwystępują z innymi problemami o charakterze gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno–funkcjonalnym lub technicznym to niezbędne jest prowadzenie działań naprawczych.

Skalę negatywnych zjawisk powinny odzwierciedlać wskaźniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej jednostki.

Wśród cech, jakie mogą być wzięte pod uwagę do wyznaczenia obszarów kryzysowych są:

1. w sferze **społecznej**: koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym;
2. w sferze **przestrzenno – funkcjonalnej**: koncentracja negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych;
3. w sferze **gospodarczej**: koncentracja negatywnych zjawisk gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw;
4. w sferze **środowiskowej**: koncentracja negatywnych zjawisk środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska;
5. w sferze **technicznej (infrastrukturalnej)**: koncentracja negatywnych zjawisk technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

W niniejszym dokumencie zastosowano wybrane z przedstawionych wyżej wskaźniki, które możliwie dobrze oddają zróżnicowanie poszczególnych obszarów Gminy Moszczenica oraz te, które można odnieść do wyznaczonych jednostek analitycznych. Wszystkie wartości odniesiono do wartości referencyjnej. Szczegółowe dane w tym zakresie zawierają kolejne rozdziały niniejszego opracowania.

1.3. WYZNACZENIE PORÓWNYWALNYCH JEDNOSTEK PRZESTRZENNYCH DO CELÓW ANALIZY WYSTĘPUJACYCH ZJAWISK

Uzyskanie porównywalności wyników diagnozy wymaga przetwarzania danych w ramach możliwie podobnych do siebie jednostek przestrzennych. Powinny być to pewne całości pod względem funkcjonalnym, charakteryzujące się pewną spójnością społeczną i przestrzenną.

Autorzy niniejszego opracowania dołożyli starań, aby przeprowadzona analiza w sposób możliwie trafny odzwierciedlała znane i powszechnie dostrzegane zróżnicowanie w przestrzeni społeczno-gospodarczej i infrastrukturalnej Gminy Moszczenica.

Gmina Moszczenica jest gminą wiejską. Cechuje się zróżnicowaniem jakościowym i ilościowym występujących problemów w poszczególnych jej obszarach.

Gmina Moszczenica jest gminą wiejską o powierzchni 11 149 ha (111,49 km^2) zamieszkałą przez 12 696 osób (stan na 31.12.2016 r.). Średnia gęstość zaludnienia gminy to 114 osób/km^2. Najliczniej zamieszkałą miejscowością w Gminie jest wieś Moszczenica – 2 482 osoby (19,5 % ogółu mieszkańców w Gminie), najmniej licznie zaś – Daszówka – z liczbą mieszkańców wynoszącą 61 osób (0,5 % ogółu).

Jednocześnie wytyczne regionalne w zakresie rewitalizacji, wyraźnie wskazują, że wydzielony obszar rewitalizacji nie może zajmować ponad 20 % powierzchni całkowitej gminy oraz nie może koncentrować ponad 30 % mieszkańców. W związku z tym zaszła konieczność stwierdzenia, które obszary wymagają najpilniejszej interwencji.

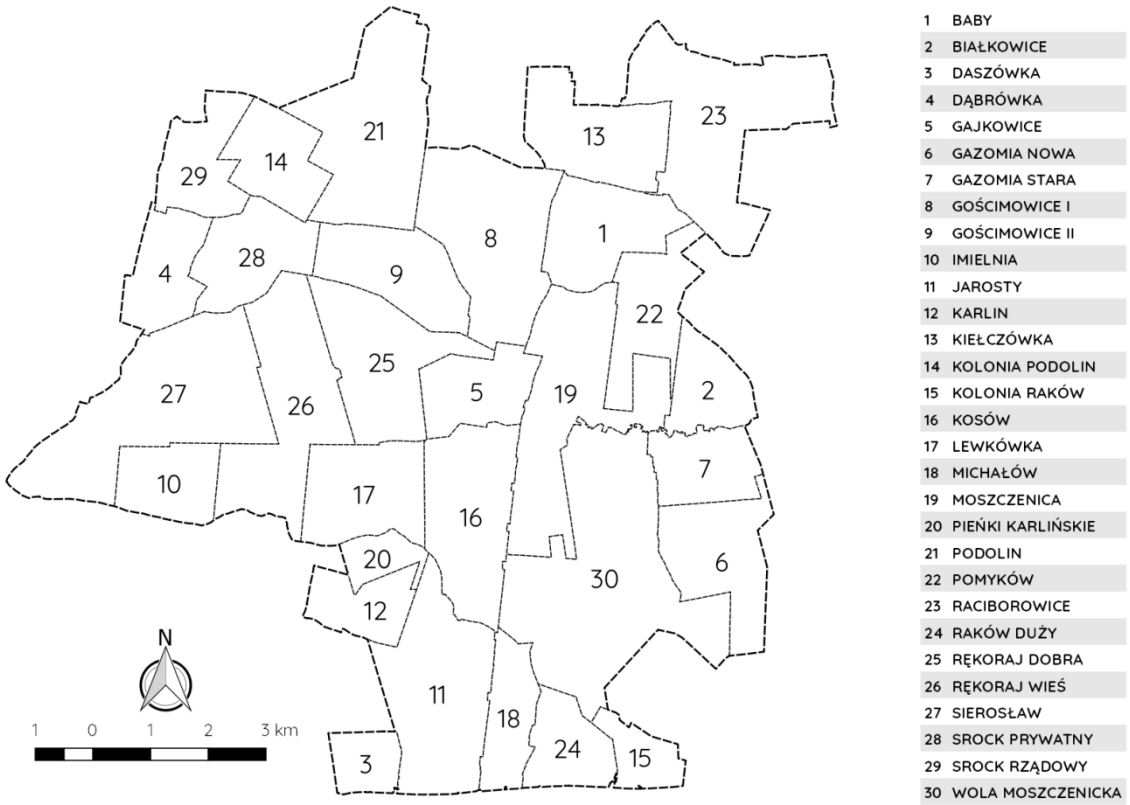
Pozyskiwane dane (zwłaszcza ilościowe) od różnych dysponentów (jednostek gminy wiejskiej i zewnętrznych jednostek) służące wyznaczeniu - najpierw jednostek analitycznych, a następnie obszaru, gdzie koncentrują się negatywne zjawiska, powinny spełniać warunki referencyjności i komplementarności, tzn. odnosić się do przestrzeni w sposób jednoznaczny do zaprezentowania. Dodatkowo wyznaczane jednostki, które poddawane są ilościowej i jakościowej ocenie powinny również odpowiadać istniejącym powiązaniom funkcjonalnym występującym w Gminie Moszczenica.

Szczegółową, obowiązującą jednostką powierzchniową podziału gminy, wyodrębnioną dla celów ewidencji gruntów i budynków (katastru nieruchomości w Polsce) jest podział przestrzeni na obręby ewidencyjne. Jednostki te posiadają określone granice, których przebieg zawarty jest m.in. w zbiorze danych państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju (dostępny na stronie internetowej Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej pod adresem *http://www.codgik.gov.pl/index.php/darmowe-dane.html)*. W Gminie Moszczenica jest 30 obrębów ewidencyjnych i są to (w nawiasie podano nr obrębu ewidencyjnego):

1. Baby (1)
2. Białkowice (2)
3. Daszówka (3)
4. Dąbrówka (4)
5. Gajkowice (7)
6. Gazomia Nowa (5)
7. Gazomia Stara (6)
8. Gościmowice I (8)
9. Gościmowice II (9)
10. Imielnia (10)

11. Jarosty (11)
12. Karlin (12)
13. Kiełczówka (13)
14. Kolonia Podolin (14)
15. Kolonia Raków (15)
16. Kosów (16)
17. Lewkówka (17)
18. Michałów (19)
19. Moszczenica (18)
20. Pieńki Karlińskie (22)
21. Podolin (21)
22. Pomyków (20)
23. Raciborowice (23)
24. Raków Duży (24)
25. Rękoraj Dobra (26)
26. Rękoraj Wieś (25)
27. Sierosław (27)
28. Srock Prywatny (28)
29. Srock Rządowy (29)
30. Wola Moszczenicka (30).

Ich przebieg przedstawiony jest na rycinie.

Ryc. 1. Przebieg obrębów ewidencyjnych na tle gminy Moszczenica
Źródło: opracowanie własne

W Gminie Moszczenica funkcjonują również 23 jednostki pomocnicze gminy – sołectwa, których status określają odpowiednie Uchwały:

1. Uchwała Nr LIII/413/10 – w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Baby.
2. Uchwała Nr LIII/414/10 – w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Białkowice.
3. Uchwała Nr LIII/415/10 – w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Gajkowice.
4. Uchwała Nr LIII/416/10 – w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Gazomia Nowa.
5. Uchwała Nr LIII/417/10 – w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Gazomia Stara.
6. Uchwała Nr LIII/418/10 – w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Gościmowice Pierwsze.
7. Uchwała Nr LIII/419/10 – w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Gościmowice Drugie.
8. Uchwała Nr LIII/420/10 – w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Gościmowice Drugie – Powęziny.
9. Uchwała Nr LIII/421/10 – w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Jarosty.
10. Uchwała Nr LIII/422/10 – w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Karlin.
11. Uchwała Nr LIII/423/10 – w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Kiełczówka.
12. Uchwała Nr LIII/424/10 – w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Kosów.
13. Uchwała Nr LIII/425/10 – w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Michałów.
14. Uchwała Nr LIII/426/10 – w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Moszczenica.
15. Uchwała Nr LIII/427/10 – w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Podolin.
16. Uchwała Nr LIII/428/10 – w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Pomyków.
17. Uchwała Nr LIII/429/10 – w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Raciborowice.
18. Uchwała Nr LIII/430/10 – w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Raków.
19. Uchwała Nr LIII/431/10 – w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Rękoraj.
20. Uchwała Nr LIII/432/10 – w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Sierosław.
21. Uchwała Nr LIII/433/10 – w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Srock.
22. Uchwała Nr LIII/434/10 – w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Moszczenica Wola.
23. Uchwała Nr LIII/435/10 – w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Moszczenica Osiedle.

Tabela 1. Zasięg przestrzenny sołectw

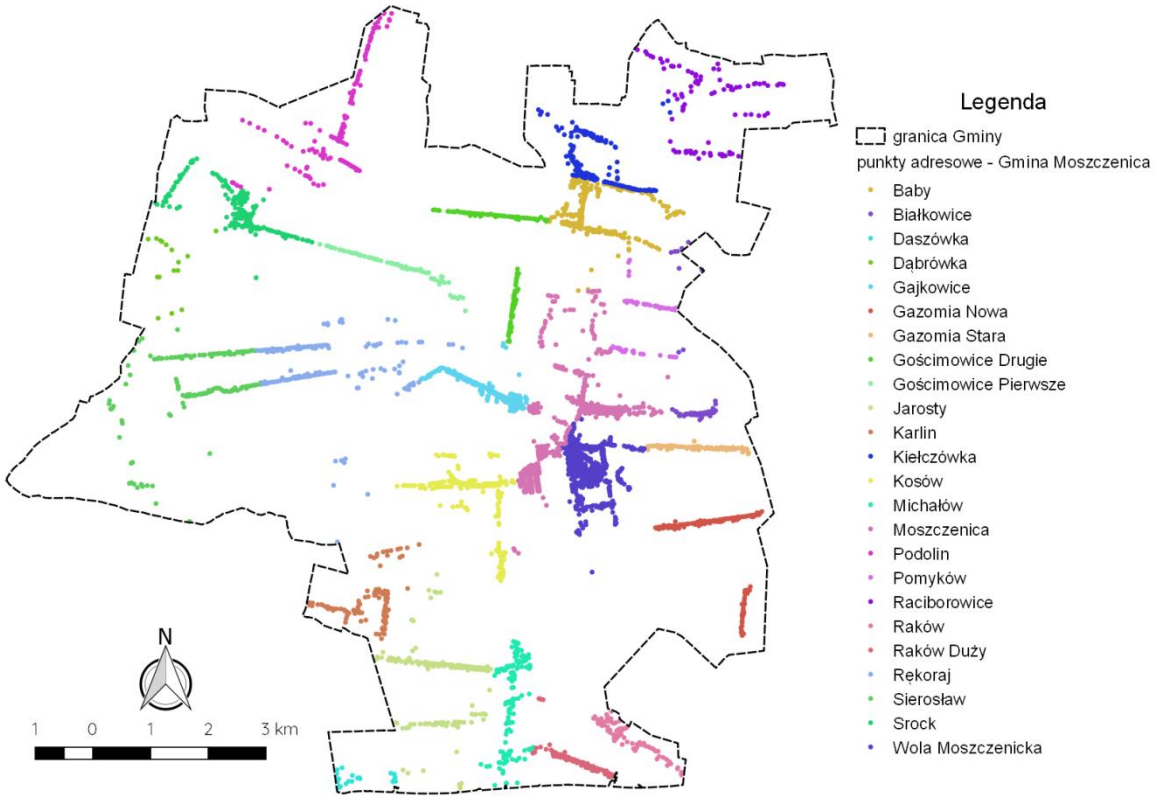
Lp.	Nazwa sołectwa	Zasięg przestrzenny sołectwa
1	Baby	wieś Baby
2	Białkowice	wieś Białkowice
3	Gajkowice	wieś Gajkowice i część wsi Rękoraj od numeru posesji 123 do numeru 133
4	Gazomia Nowa	wieś Gazomia Nowa
5	Gazomia Stara	wieś Gazomia Stara
6	Gościmowice Pierwsze	wieś Gościmowice Pierwsze
7	Gościmowice Drugie	wieś Gościmowice Drugie od numeru posesji 1 do numeru 78
8	Gościmowice Drugie - Powęziny	wieś Gościmowice Drugie od numeru posesji 79 do numeru 125
9	Jarosty	wieś Jarosty i Daszówka
10	Karlin	wieś Karlin i Pieńki Karlińskie
11	Kiełczówka	wieś Kiełczówka
12	Kosów	wieś Kosów
13	Michałów	wieś Michałów
14	Moszczenica	wieś Moszczenica, w tym ulice: Cmentarna, Wolborska, Lipowa, Wschodnia, Poduchowna, Kolejowa, Boczna i Piotrkowska

Lp.	Nazwa sołectwa	Zasięg przestrzenny sołectwa
		z numerami posesji: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 14, 16, 20
15	Podolin	wieś Podolin i Kolonia Podolin
16	Pomyków	wieś Pomyków
17	Raciborowice	wieś Raciborowice
18	Raków	wieś Raków i Raków Duży
19	Rękoraj	wieś Rękoraj i Lewkówka
20	Sierosław	wieś Sierosław i Imielnia
21	Srock	Srock Prywatny, Srock Rządowy i Dąbrówka
22	Moszczenica Wola	wieś Wola Moszczenicka oraz ulicę Piotrkowską z Moszczenicy od numeru posesji 11 do numeru 21
23	Moszczenica Osiedle	wieś Moszczenica, w tym ulice: Dworcowa, Spacerowa, Fabryczna, Nowy Świat, Cegielniana, Kosowska, Rzemieślnicza, Hodowlana, Wesoła, Wrzosowa, Jaworowa

Źródło: opracowanie własne

Tworząc podział na jednostki analityczne w Gminie należy także pamiętać o zasadzie, by stworzyć podział jak najbardziej naturalny, zrozumiały i akceptowalny dla mieszkańców (czyli głównych interesariuszy rewitalizacji), jednocześnie mając na uwadze, że dane ilościowe i jakościowe pozyskiwane są od różnych jednostek: zarówno wewnętrznych, takich jak np. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, jak i zewnętrznych, do których można zaliczyć np. Główny Urząd Statystyczny, Powiatowa Komenda Policji czy Powiatowy Urząd Pracy. Ważne jest więc, aby zebrane dane były uniwersalne i należy przewidzieć możliwość korzystania z nich niezależnie od poziomu ich agregacji.

Zdecydowano zatem, że podstawową jednostką analityczną w Gminie Moszczenica będzie **miejscowość zwana w dalszej części opracowania jednostką analityczną**. Aby podzielić przestrzeń Gminy na miejscowości skorzystano z danych udostępnionych przez Centralny Ośrodek Dokumentacji Kartograficznej i Geologicznej tj. zbiór danych państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju – PRG Punkty Adresowe (http://www.codgik.gov.pl/index.php/darmowe-dane/prg.html). Zgodnie z nimi w Gminie Moszczenica znajdują się 24 miejscowości (3 769 unikalnych punktów adresowych).

Ryc. 2. Prezentacja zagregowanych punktów adresowych w Gminie Moszczenica
Źródło: opracowanie własne

W kwestii dookreślenia zasięgu przestrzennego poszczególnych miejscowości w Gminie Moszczenica posłużono się przede wszystkim podziałem na obręby geodezyjne i tam gdzie to było konieczne (w przeważającej części, granice miejscowości pokrywały się z zasięgiem poszczególnych punktów adresowych danej miejscowości) przeprowadzono korektę przebiegu granic w taki sposób, aby wszystkie punkty adresowe danej miejscowości zajmowały wspólną, zamkniętą przestrzeń. Dodatkowo w wydzielaniu poszczególnych jednostek skorzystano również z innych opracowań, w szczególności:

1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (przyjętego Uchwałą Nr XXXI/282/13).
2. Obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

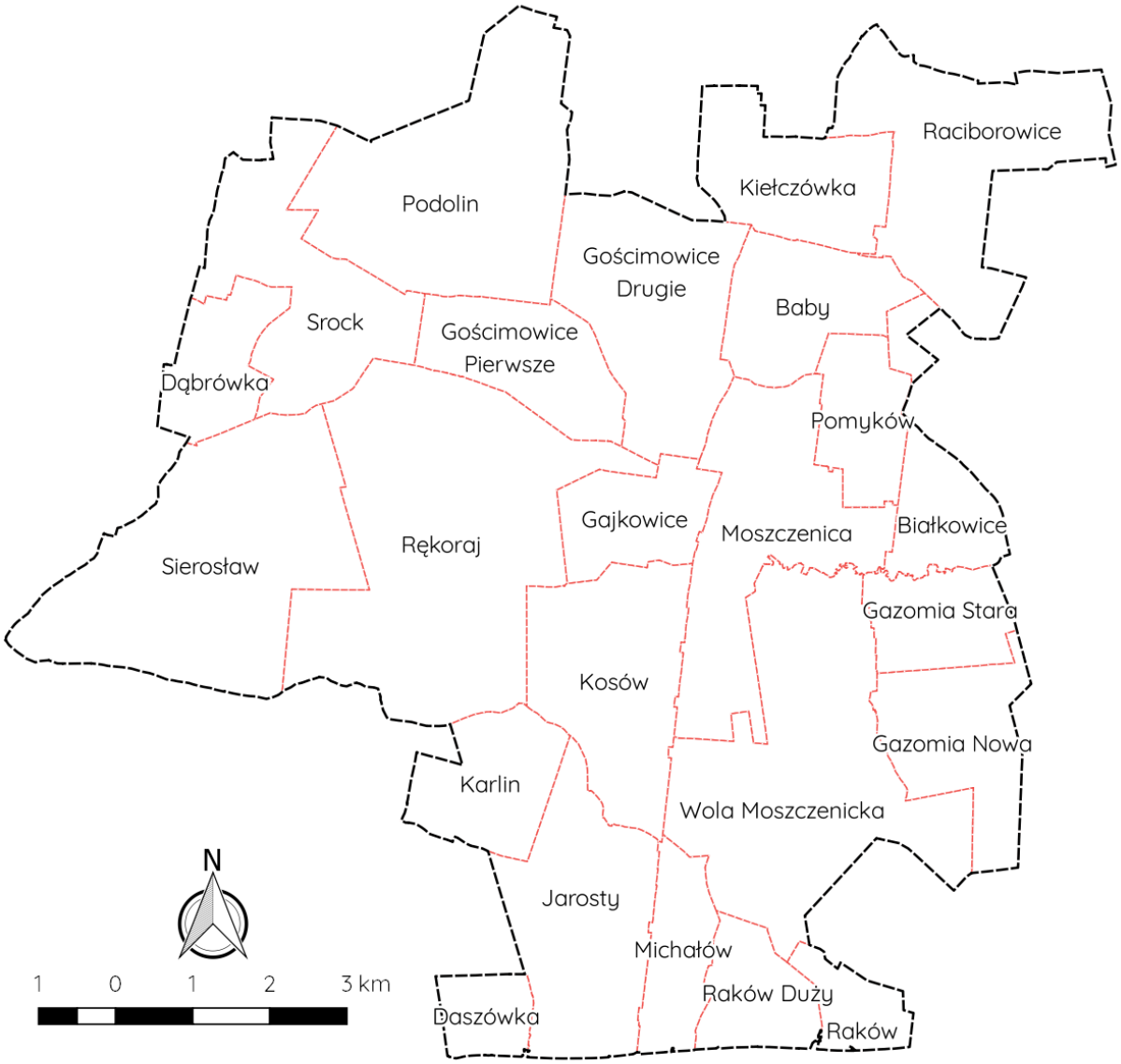
- w sprawie zmiany fragmentów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Moszczenica (Uchwała VIII/63/99 z dnia 28.04.1999),
- w sprawie zmian w miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego Gminy Moszczenica w miejscowości Rękoraj (Uchwała XIII/93/99 z dnia 29.09.1999),
- w sprawie zmian w miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego Gminy Moszczenica w miejscowości Gajkowice (Uchwała XIII/95/99 z dnia 29.09.1999),
- w sprawie zatwierdzenia zmiany fragmentu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Moszczenica we wsi Baby (Uchwała XLVII/285/2002 z dnia 27.03.2002),
- w sprawie zmiany w miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego Gminy Moszczenica (Uchwała IX/51/2003 z dnia 26.05.2003),

- w sprawie zmiany w miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego Gminy Moszczenica (Uchwała XIV/78/2003 z dnia 15.10.2003),
- w sprawie zmiany w miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego Gminy Moszczenica (Uchwała XIV/79/2003 z dnia 15.10.2003),
- w sprawie zmiany w miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego części południowej Gminy Moszczenica (Uchwała XVIII/103/2003 z dnia 17.12.2003),
- w sprawie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego działki położonej na terenie miejscowości Moszczenica przy ul. Kosowskiej i Spacerowej (XXXVI/219/2005 z dnia 15.06.2005),
- w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w Srocku, obręb geodezyjny Srock Rządowy, gmina Moszczenica, z przeznaczeniem pod usługi gastronomiczno-hotelowe (XLVI/306/2006 z dnia 31.08.2006),
- w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w sołectwach Michałów i Raków, gm. Moszczenica (XLII/387/13 z dnia 17.10.2013),
- w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w południowej części gminy Moszczenica obejmujących sołectwa Karlin i Jarosty (XVII/138/15 z dnia 26.11.2015).

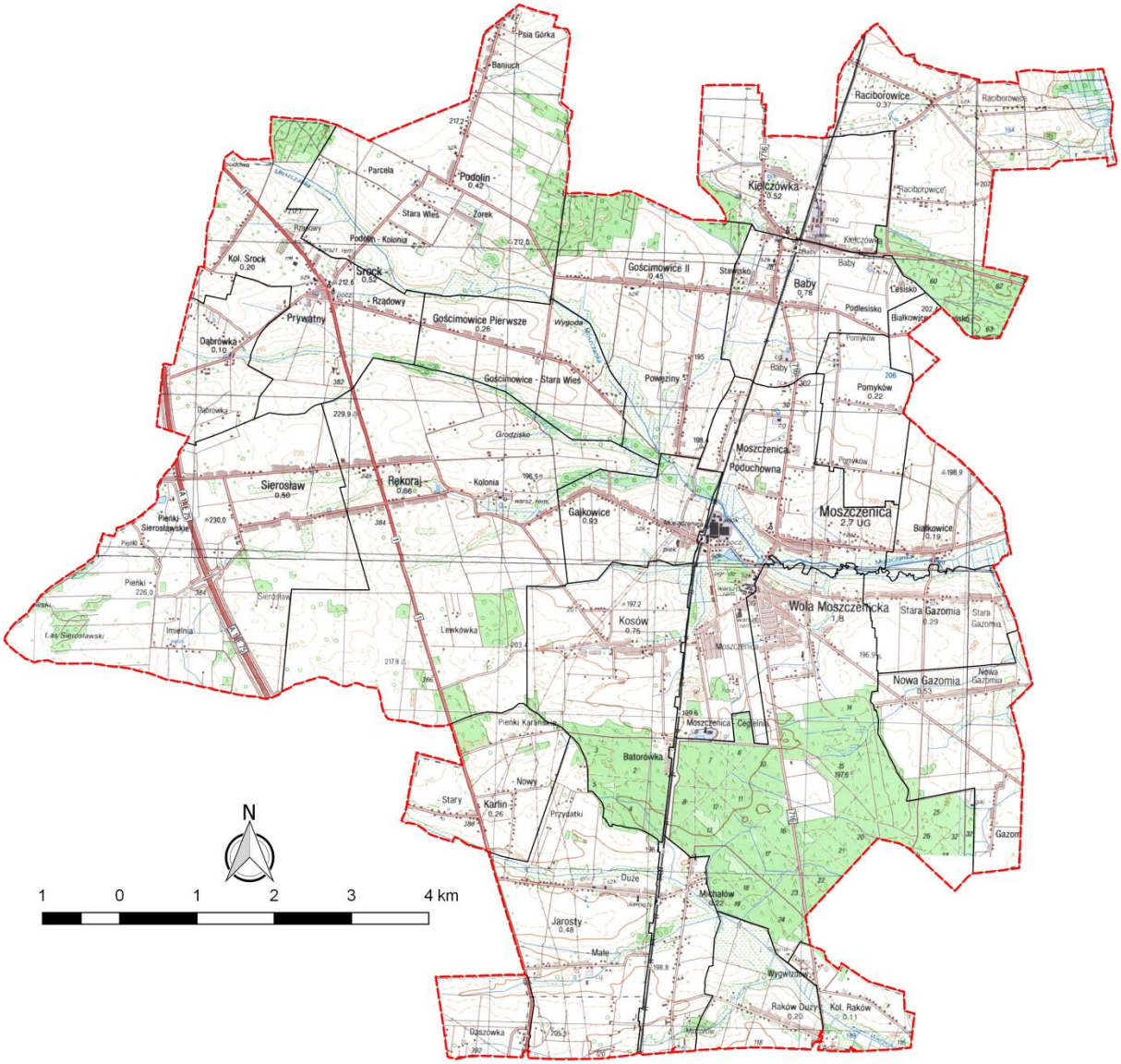
Biorąc pod uwagę powyższe informacje, najbardziej naturalnym podziałem przestrzeni w Gminie Moszczenica jest jej podział na miejscowości. Pozyskano więc dane dla poszczególnych miejscowości. Biorąc pod uwagę fakt, że na terenie Gminy Moszczenica funkcjonują także nazwy zwyczajowe, a granice miejscowości nie są zawsze ściśle określone **wyznaczono jednostki analityczne. Są one tożsame z miejscowościami, jednak ze względów praktycznych w niniejszym opracowaniu analiza prowadzona będzie w oparciu o jednostki analityczne.**

Następnie prezentując poszczególne dane i dokonując analiz porównywano wartości dotyczące jednostek analitycznych do wartości referencyjnej, tj. przeciętnej wartości danego wskaźnika obliczonej dla całej Gminy Moszczenica. W przypadku, gdy wartość wskaźnika była mniej korzystna oznaczono ją tłem pomarańczowym. Oznacza to występowanie stanu kryzysowego.

Rozmieszczenie jednostek analitycznych przedstawiono zbiorczo w formie rycin.

Ryc. 3. Lokalizacja wydzielonych jednostek analitycznych Gminy Moszczenica
Źródło: opracowanie własne

Ryc. 4. Lokalizacja wydzielonych jednostek analitycznych Gminy Moszczenica na tle topografii
Źródło: opracowanie własne

Liczbę ludności zamieszkującą wydzielone jednostki analityczne, a także ich powierzchnię wraz z przedstawieniem procentowego udziału poszczególnych wartości w ogólnej liczbie ludności i ogólnej powierzchni Gminy Moszczenica przedstawiono w formie tabelarycznej.

Tabela 2. Liczba ludności oraz powierzchnia Gminy Moszczenica w podziale na jednostki analityczne

Nr jednostki analitycznej	Nazwa jednostki analitycznej	Liczba ludności ogółem	Udział (%) ludności obszaru w ogólnej liczbie ludności gminy	Powierzchnia obszaru (ha)	Udział (%) powierzchni obszaru w ogólnej powierzchni gminy
1	Baby	788	6,2	328	2,9
2	Białkowice	169	1,3	249	2,2
3	Daszówka	61	0,5	121	1,1
4	Dąbrówka	71	0,6	224	2,0
5	Gajkowice	787	6,2	241	2,2
6	Gazomia Nowa	392	3,1	357	3,2
7	Gazomia Stara	240	1,9	226	2,0
8	Gościmowice Drugie	389	3,1	584	5,2
9	Gościmowice Pierwsze	241	1,9	328	2,9
10	Jarosty	488	3,8	557	5,0
11	Karlin	336	2,6	283	2,5
12	Kiełczówka	451	3,6	365	3,3
13	Kosów	633	5,0	536	4,8
14	Michałów	324	2,6	203	1,8
15	Moszczenica	2482	19,5	644	5,8
16	Podolin	373	2,9	850	7,6
17	Pomyków	183	1,4	221	2,0
18	Raciborowice	324	2,6	698	6,3
19	Raków	199	1,6	126	1,1
20	Raków Duży	222	1,7	202	1,8
21	Rękoraj	563	4,4	1260	11,3
22	Sierosław	409	3,2	985	8,8
23	Srock	583	4,6	541	4,9
24	Wola Moszczenicka	1988	15,7	1020	9,1
suma		**12 696**	**100,0**	**11149**	**100,0**

Źródło: opracowanie własne

Dalsza analiza prowadzona będzie w oparciu o wydzielone jednostki analityczne.

II. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH – ANALIZA WSKAŹNIKOWA – SFERA SPOŁECZNA

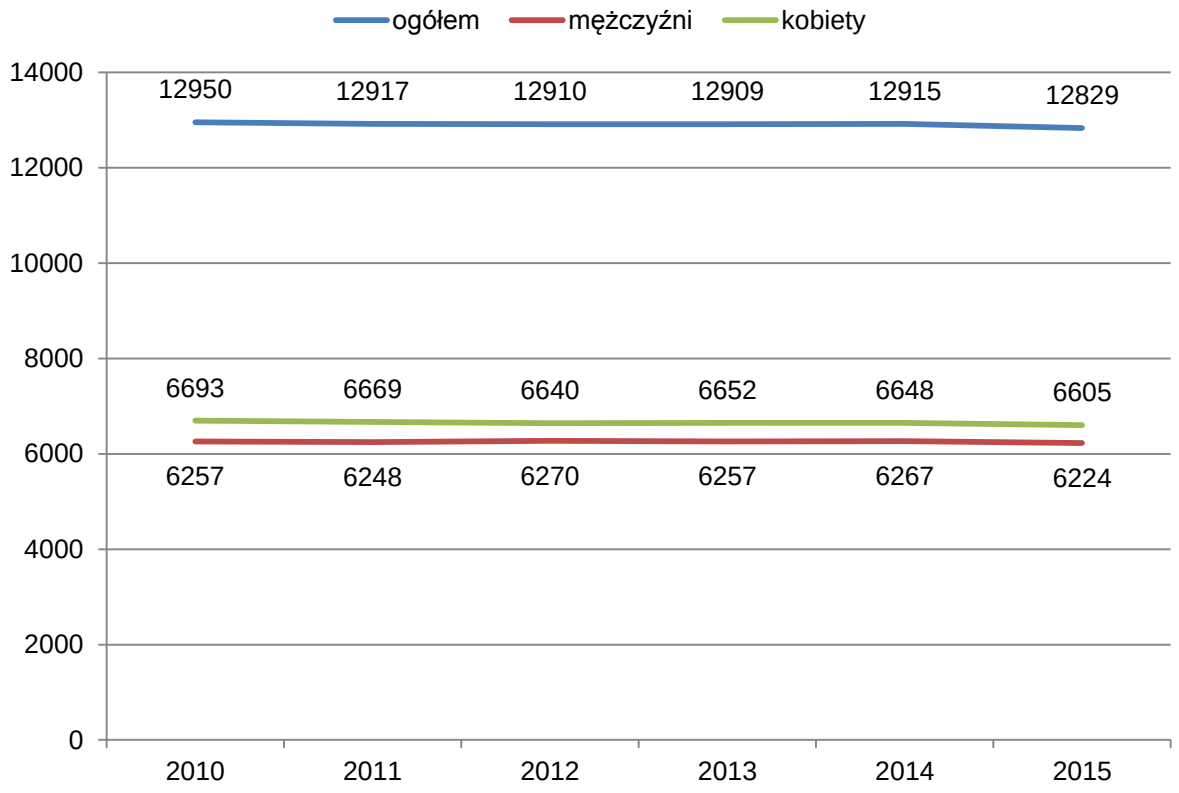
2.1. SFERA SPOŁECZNA – DANE PODSTAWOWE

W celu ogólnego przedstawienia danych dotyczących ludności Gminy Moszczenica odniesiono się do danych GUS, mimo że w części odbiegają one od statystyki prowadzonej przez Urząd Gminy w Moszczenicy. Dzięki temu możliwe jest porównanie danych do informacji dotyczących powiatu piotrkowskiego, województwa łódzkiego i Polski.

Zgodnie z danymi GUS, stan na 31.12.2015 r. w Gminie Moszczenica faktycznie zamieszkiwało 12 829 osób, z czego 6 224 mężczyzn i 6 605 kobiet. Średnio na 100 mężczyzn przypada 106 kobiet.

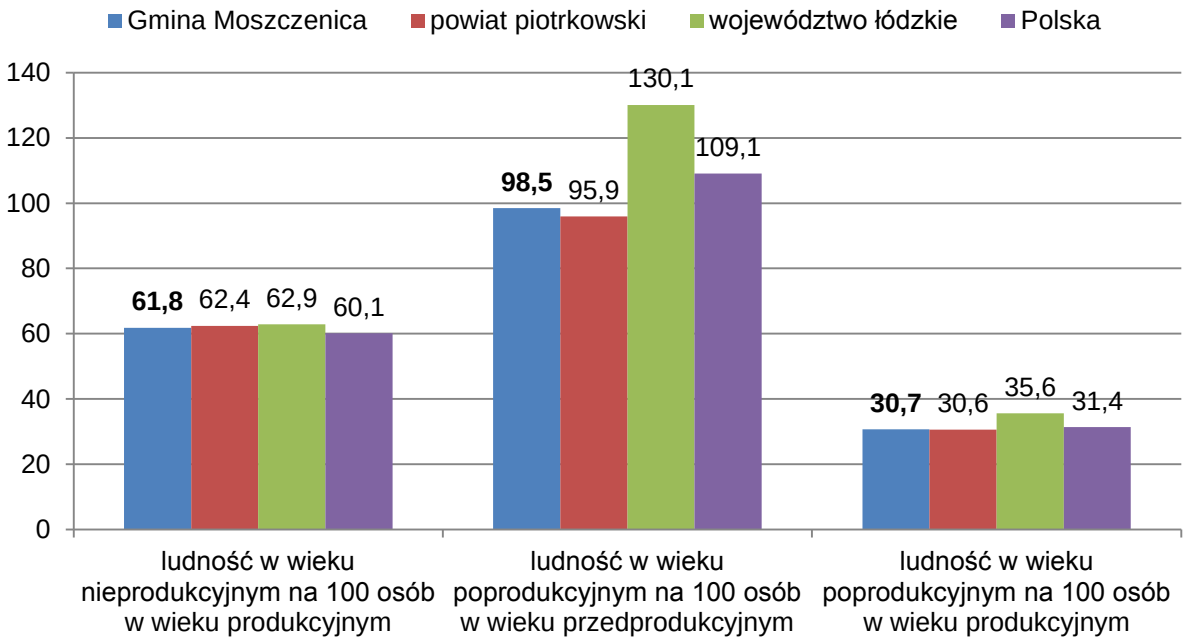
Struktura ekonomiczna ludności, przedstawia się następująco:

1) grupa ludności w wieku przedprodukcyjnym stanowi 19,2 % ogólnej liczby mieszkańców,
2) ludność w wieku produkcyjnym stanowi 61,8 % liczby mieszkańców,
3) ludność w wieku poprodukcyjnym stanowi 18,9 % ogólnej liczby ludności.

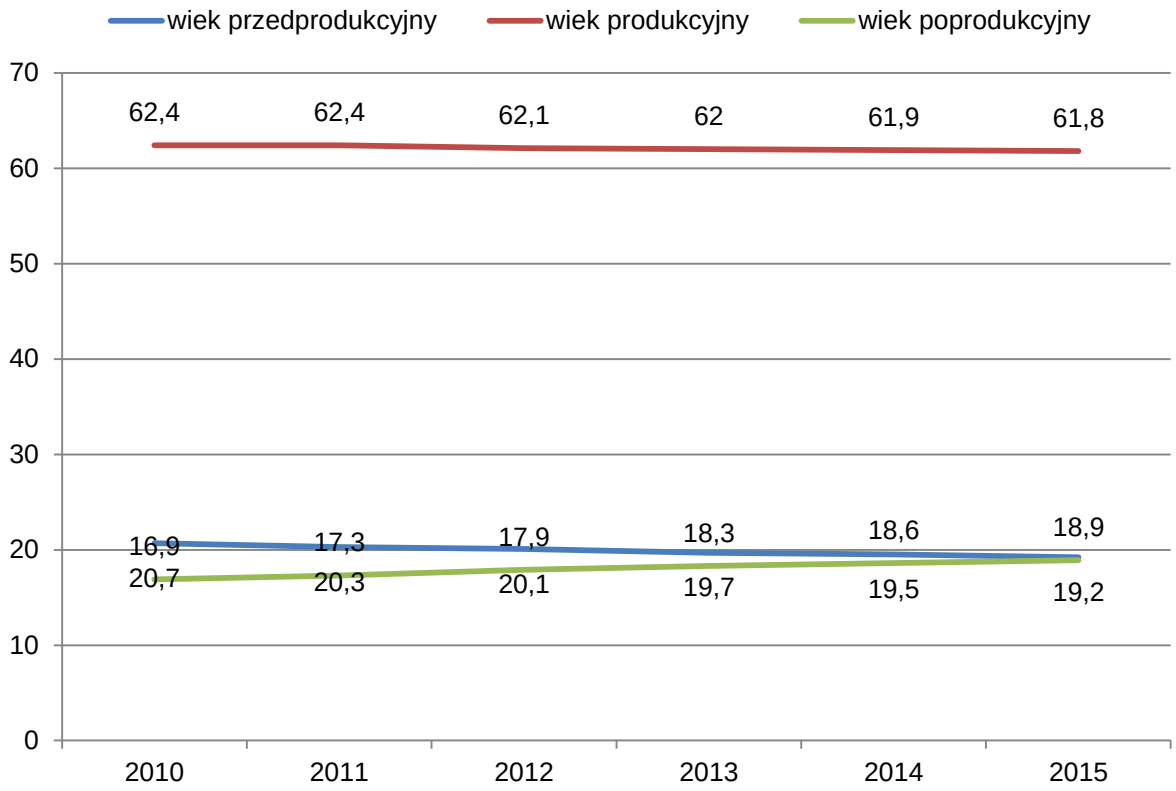
Ryc. 5. Liczba ludności Gminy Moszczenica w latach 2010-2015, wg faktycznego miejsca zamieszkania, stan na 31 grudnia
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźniki obciążenia demograficznego przedstawiono w formie ryciny. Według danych na koniec roku 2015 wskaźniki obciążenia demograficznego w Gminie Moszczenica wskazują na stosunkowo wyższy, niż w powiecie piotrkowskim, udział ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym. W odniesieniu do województwa i kraju, wskaźnik ten jest jednak korzystny. Z roku na rok obserwuje się starzenie się społeczeństwa. W wyniku tego procesu przybywa osób w wyższych grupach wiekowych, maleje natomiast liczba osób młodych. Wg danych za rok 2015 liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym jest wyższa niż dla powiatu co nie jest zjawiskiem korzystnym.

Ryc. 6. Wskaźniki obciążenia demograficznego
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, stan na 31.12.2015 r.

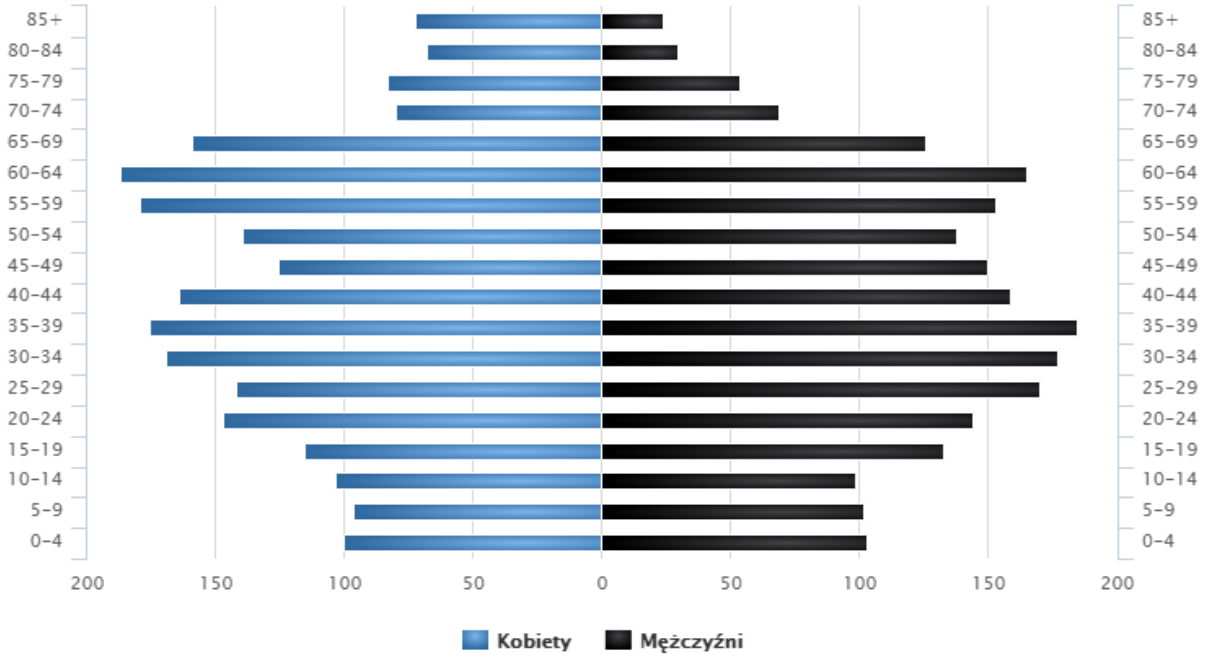
Problem starzenia się społeczeństwa analizowanej jednostki przeanalizowano w ujęciu lat 2010-2015 pokazując, jak zmieniał się udział poszczególnych grup ludności. Wyraźnie zaznacza się spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym, na rzecz osób w wieku poprodukcyjnym.

Ryc. 7. Udział poszczególnych grup ludności Gminy Moszczenica w latach 2010-2015
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 000 osób jest ujemny i wynosi -3,2. Spowodowane jest to nadwyżką liczby zgonów nad liczbą urodzeń (zgonów było 12,4, urodzeń 9,2 w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców).

W celu graficznego zobrazowania rozkładu wiekowego mieszkańców analizowanej jednostki przywołano dane GUS zgodnie ze stanem na rok 2015. Z analizy piramidy wieku wynika, że zarówno w przypadku kobiet, duża liczba osób reprezentuje wiek 60-64 lata, a w przypadku mężczyzn 35-39 lat. W grupie osób najstarszych wyraźnie zaznacza się dominacja grupy kobiet nad liczbą mężczyzn, co wynika jeszcze z dużej śmiertelności mężczyzn w czasach II wojny światowej. W najmłodszych rocznikach udział kobiet i mężczyzn w strukturze ludnościowej jest wyrównany.

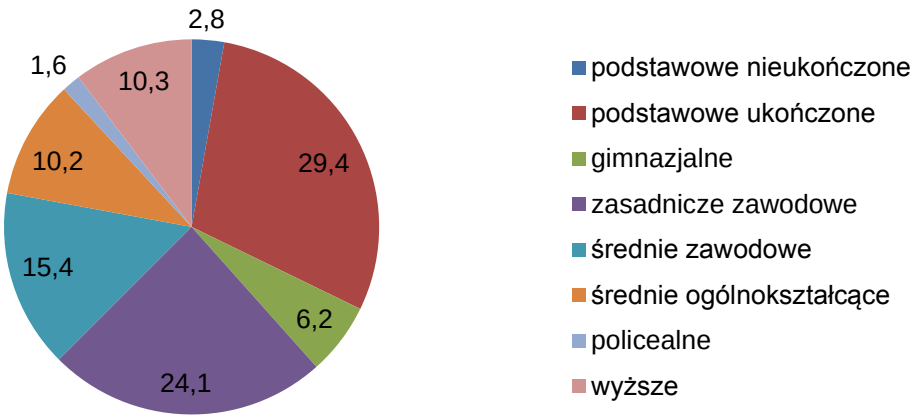

Ryc. 8. Piramida wieku mieszkańców Gminy Moszczenica w roku 2015
Źródło: www.polskawliczbach.pl

Należy podkreślić, że średni wiek mieszkańców Gminy Moszczenica wynosi 39,9 lat i jest niższy niż średni wiek ogółu populacji Polski (40,9 lat). Średni wiek kobiet wynosi w przypadku Gminy Moszczenica 42,1 lat, a mężczyzn 37,7 (GUS, 2015).

Biorąc pod uwagę ogólne dane dotyczące ludności Gminy Moszczenica przeanalizowano także poziom wykształcenia mieszkańców, który może mieć wpływ na możliwość podjęcia dobrej pracy, czy wpływać na aktywność społeczno-gospodarczą w lokalnym środowisku. Z analizy zebranych danych wynika, że ludność z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym stanowi około 38,4 % ogółu mieszkańców. Kolejne 24,1 % posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe. Osoby z wykształceniem wyższym stanowią 10,3 % ogółu ludności.

Dane zaprezentowano w formie ryciny.

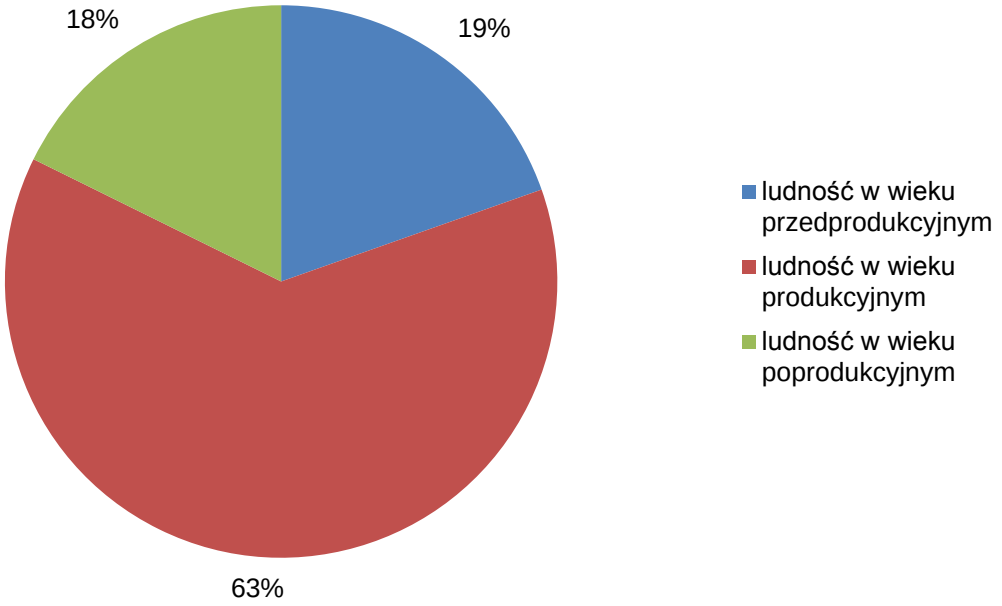

Ryc. 9. Struktura wykształcenia mieszkańców Gminy Moszczenica (w wieku 13 lat i więcej)
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (Narodowy Spis Powszechny 2011)

Dalsze szczegółowe dane dotyczące struktury ludności zostaną przedstawione w oparciu o ewidencję samorządu terytorialnego. Powyżej w niniejszym opracowaniu wskazane zostały również dane GUS. Było to niezbędne do sporządzenia porównania danych dla gminy z danymi dotyczącymi powiatu piotrkowskiego, województwa łódzkiego i Polski.

Liczba ludności zamieszkująca Gminę Moszczenica (stan na 31.12.2016 r.), według ewidencji gminnej wynosi 12 696 osób. Według ewidencji ludności prowadzonej przez Urząd Gminy w Moszczenicy liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat włącznie) wynosi ogółem 2 491 osób. Najwięcej, bo 7 963 jest osób w wieku produkcyjnym. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej), wynosi 2 242 osoby.

Strukturę ludności w ujęciu procentowym przedstawiono na rycinie.

Ryc. 10. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Moszczenicy

Liczbę ludności analizowanego obszaru przedstawiono w podziale na obszary i grupy wiekowe. Dane tabelaryczne pochodzą z ewidencji prowadzonej przez Urząd Gminy w Moszczenicy.

Tabela 3. Liczba ludności Gminy Moszczenica w podziale na jednostki analityczne i grupy wiekowe ludności

Nr	Jednostka analityczna	Liczba ludności ogółem	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat włącznie)	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej)
1	Baby	788	158	482	148
2	Białkowice	169	25	115	29
3	Daszówka	61	13	40	8
4	Dąbrówka	71	17	40	14
5	Gajkowice	787	154	504	129
6	Gazomia Nowa	392	78	249	65
7	Gazomia Stara	240	48	149	43
8	Gościmowice Drugie	389	79	239	71
9	Gościmowice Pierwsze	241	52	140	49
10	Jarosty	488	110	299	79
11	Karlin	336	72	220	44
12	Kiełczówka	451	79	281	91
13	Kosów	633	130	373	130
14	Michałów	324	77	191	56
15	Moszczenica	2482	451	1525	506
16	Podolin	373	86	215	72
17	Pomyków	183	42	112	29
18	Raciborowice	324	69	193	62
19	Raków	199	40	135	24
20	Raków Duży	222	44	150	28
21	Rękoraj	563	111	370	82
22	Sierosław	409	65	263	81
23	Srock	583	124	377	82
24	Wola Moszczenicka	1988	367	1301	320
suma		**12 696**	**2 491**	**7 963**	**2 242**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Moszczenicy, stan na 31.12.2016 r.

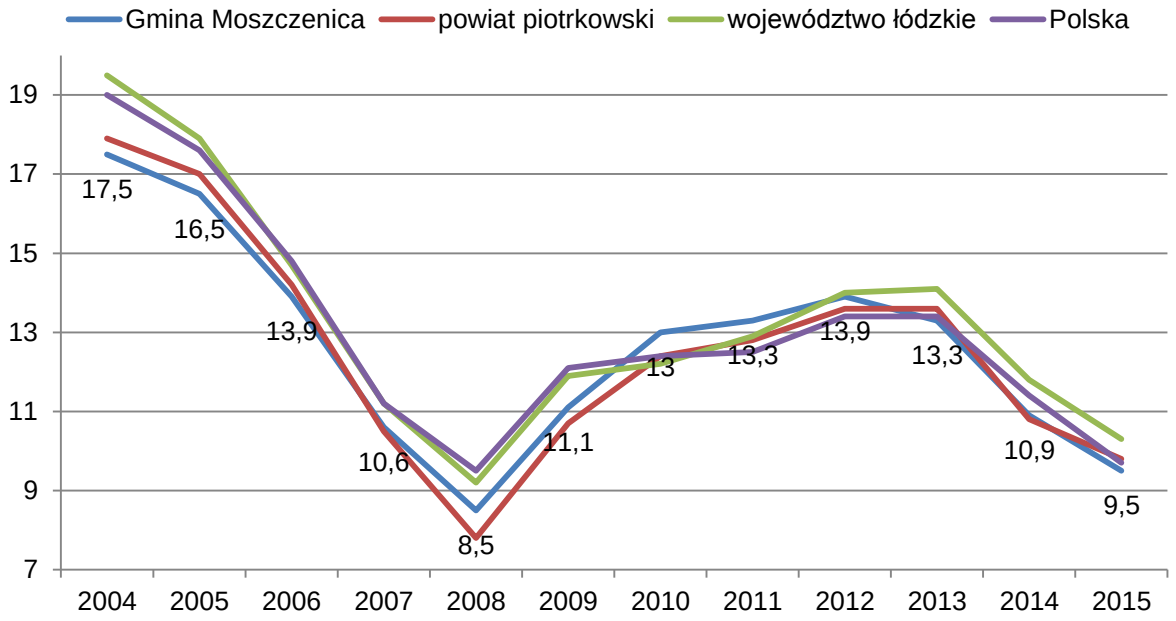
2.2. PROBLEMY RYNKU PRACY

Zgodnie z danymi portalu www.polskawliczbach.pl (opartego o dane GUS) szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w Gminie Moszczenica wyniosła na koniec 2015 roku 9,5 % i była niższa niż wskaźnik dla powiatu piotrkowskiego, województwa łódzkiego i kraju. Wśród kobiet bezrobocie kształtuje się na poziomie 9,4 %, a wśród mężczyzn na poziomie 9,7 %.

Szacunkową stopę bezrobocia rejestrowanego przedstawioną powyżej definiuje się jako stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie (zasobu siły roboczej danej populacji). Dane o bezrobociu na poziomie gmin są szacowane w oparciu o stopę bezrobocia rejestrowanego dla powiatu oraz porównanie stosunku liczby bezrobotnych do ogółu ludności w wieku produkcyjnym w powiecie i gminie.

Analiza danych z wielolecia 2004-2015 pozwala stwierdzić, że stopa bezrobocia na terenie Gminy Moszczenica od lat utrzymuje się na poziomie bardzo zbliżonym do średnich dla powiatu piotrkowskiego, województwa łódzkiego i Polski.

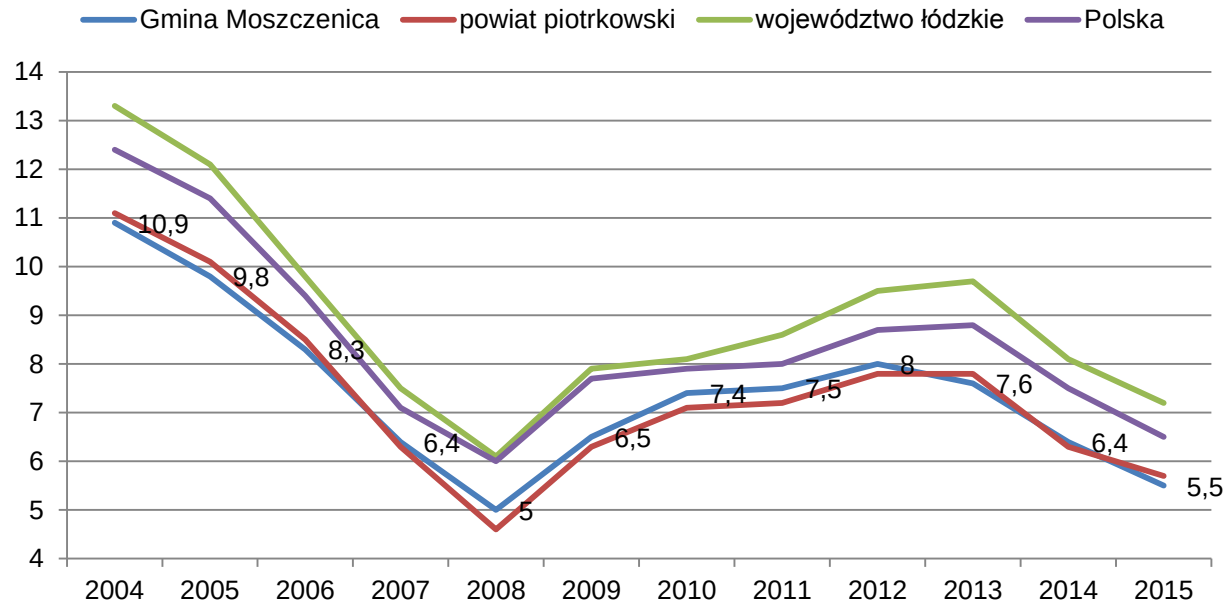
Zjawisko zostało przedstawione w formie wykresu.

Ryc. 11. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2004-2015 (w %)
Źródło: opracowanie własne na podstawie www.polskawliczbach.pl,
na wykresie podano wartości dla Gminy Moszczenica w latach 2004-2015

Biorąc pod uwagę dane GUS z lat 2004-2015 przedstawiono także udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. W tym przypadku dane odnoszą się do osób bezrobotnych faktycznie zarejestrowanych, a nie szacowanej liczby osób bezrobotnych. Dane wskazują, że udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Moszczenica jest niższa niż w powiecie piotrkowskim, wojewódzkie łódzkim i kraju.

Zebrane dane świadczą o występowaniu bezrobocia ukrytego, co oznacza, że znaczna część mieszkańców Gminy Moszczenica jest bezrobotna, ale jednocześnie nie rejestruje tego faktu w Powiatowym Urzędzie Pracy.

Ryc. 12. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2004-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Pozyskane z Powiatowego Urzędu Pracy w Piotrkowie Trybunalskim dane dotyczące bezrobocia wskazują, że liczba osób bezrobotnych wynosi ogółem 346, z czego 177 osób to długotrwale bezrobotni. Zgodnie ze stanem na 31.12.2016 r. zarejestrowanych jest 26 bezrobotnych z niepełnosprawnością.

Tabela 4. Statystyka bezrobocia na terenie Gminy Moszczenica

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba osób bezrobotnych	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Liczba bezrobotnych z niepełnosprawnością
1	Baby	24	15	2
2	Białkowice	4	2	1
3	Daszówka	0	0	0
4	Dąbrówka	0	0	0
5	Gajkowice	23	12	0
6	Gazomia Nowa	15	10	0
7	Gazomia Stara	6	2	1
8	Gościmowice Drugie	8	6	2
9	Gościmowice Pierwsze	10	6	0
10	Jarosty	12	6	3
11	Karlin	7	4	0
12	Kiełczówka	5	2	0
13	Kosów	19	10	1
14	Michałów	6	6	0
15	Moszczenica	79	44	5
16	Podolin	6	1	0
17	Pomyków	2	2	0
18	Raciborowice	7	2	0
19	Raków	5	3	1
20	Raków Duży	7	2	0
21	Rękoraj	12	5	0
22	Sierosław	8	3	0
23	Srock	11	3	0
24	Wola Moszczenicka	70	31	10
suma / wartość średnia		**346**	**177**	**26**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Piotrkowie Trybunalskim (stan na 31.12.2016 r.)

W przyszłości należy podejmować działania mające na celu przyciągnięcie na opisywany teren inwestorów zewnętrznych, których działalność spowoduje powstanie nowych miejsc pracy.

2.2.1. Wskaźnik - udział (%) osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w jednostce analitycznej

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Piotrkowie Trybunalskim na terenie Gminy Moszczenica wg stanu na 31.12.2016 r. zarejestrowanych było 346 bezrobotnych. Liczba osób długotrwale bezrobotnych to 177, natomiast osób bezrobotnych niepełnosprawnych jest 26.

Szczegółowe dane w tym zakresie odniesione do jednostek analitycznych przedstawiono poniżej.

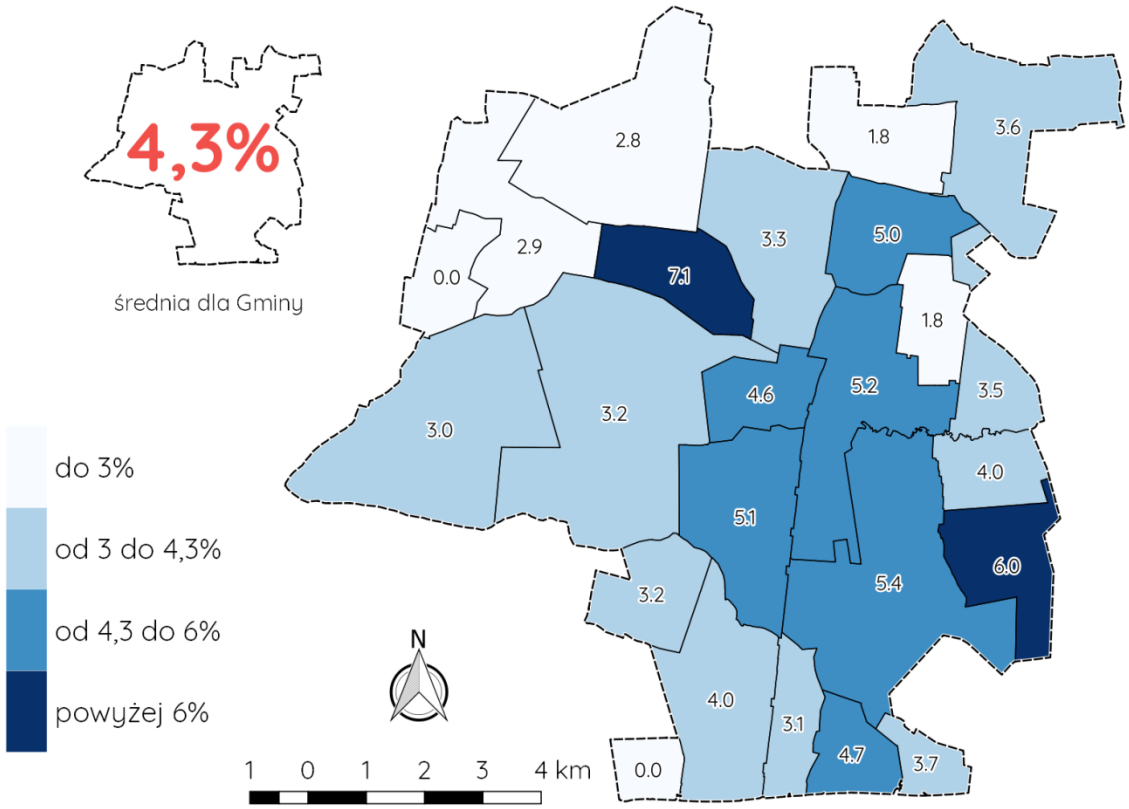
Tabela 5. Udział (%) osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w danej jednostce analitycznej

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	Liczba osób bezrobotnych	Udział (%) osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w danej jednostce analitycznej
1	Baby	482	24	5,0
2	Białkowice	115	4	3,5
3	Daszówka	40	0	0,0
4	Dąbrówka	40	0	0,0
5	Gajkowice	504	23	4,6
6	Gazomia Nowa	249	15	6,0
7	Gazomia Stara	149	6	4,0
8	Gościmowice Drugie	239	8	3,3
9	Gościmowice Pierwsze	140	10	7,1
10	Jarosty	299	12	4,0
11	Karlin	220	7	3,2
12	Kiełczówka	281	5	1,8
13	Kosów	373	19	5,1
14	Michałów	191	6	3,1
15	Moszczenica	1525	79	5,2
16	Podolin	215	6	2,8
17	Pomyków	112	2	1,8
18	Raciborowice	193	7	3,6
19	Raków	135	5	3,7
20	Raków Duży	150	7	4,7
21	Rękoraj	370	12	3,2
22	Sierosław	263	8	3,0
23	Srock	377	11	2,9
24	Wola Moszczenicka	1301	70	5,4
suma / wartość średnia		**7 963**	**346**	**4,3**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Moszczenicy i Powiatowego Urzędu Pracy w Piotrkowie Trybunalskim (stan na 31.12.2016 r.)

Wszystkie jednostki analityczne, które charakteryzują się dużą liczbą osób bezrobotnych w odniesieniu do ogólnej liczby osób w wieku produkcyjnym danej jednostki analitycznej zaznaczono w tabeli tłem pomarańczowym. Cechują się one występowaniem stanu kryzysowego ze względu na badany wskaźnik. Są to wszystkie jednostki analityczne, w których udział (%) osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym przekracza 4,3 %.

Najwyższą wartość zanotowano w jednostce analitycznej Gościmowice Pierwsze. Biorąc pod uwagę wartości bezwzględne, największa liczba osób bezrobotnych zamieszkuje Moszczenicę i Wolę Moszczenicką.

Ryc. 13. Udział (%) osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w jednostce analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnego zjawiska
Źródło: opracowanie własne

2.3. SAMOWYSTARCZALNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI I GOSPODARSTW DOMOWYCH

W celu oszacowania samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych, pozyskano dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Moszczenicy (GOPS). GOPS realizuje zadania z zakresu polityki społecznej na rzecz osób i osób, które nie są w stanie pokonać trudnej sytuacji, w jakiej się znalazły, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Głównym celem placówki jest zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i osób oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka, poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i osób oraz ich integracji ze środowiskiem.

W celu przedstawienia jaka liczba mieszkańców korzysta z pomocy oferowanej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Moszczenicy pozyskano dane w tym zakresie wg stanu na 31.12.2016 r., tj. obejmujące działalność ośrodka za rok 2016. Co ważne, są to dane dotyczące faktycznej liczby osób korzystających ze świadczeń, a nie liczby wniosków.

Dane przedstawiają się następująco:

- liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej wynosi 889;
- liczba dzieci (bez względu na wiek), na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny to 1 068;
- liczba osób, na które pobierane jest świadczenie opiekuńcze wynosi 288;
- liczba rodzin ogółem pobierających świadczenia opiekuńcze to 282;
- liczba osób ogółem pobierających zasiłki wynosi 794;
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa to 693;
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia wynosi 184;
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności to 165;
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej na dożywianie dzieci wynosi 230;
- liczba rodzin ogółem pobierających zasiłki rodzinne (tj. liczba złożonych wniosków) wynosi 567.

Szczegółowe dane w tym zakresie w odniesieniu do jednostek analitycznych przestawiono w tabeli. Do obliczeń wskaźnikowych uwzględniono za każdym razem dane dotyczące liczby osób faktycznie korzystających z danej formy pomocy, a nie liczbę wniosków czy rodzin. Takie podejście pozwala lepiej oddać rzeczywisty obraz istniejącej sytuacji.

Tabela 6. Dane dotyczące korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej GOPS w Moszczenicy

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Liczba dzieci (bez względu na wiek), na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	Liczba osób, na które pobierane jest świadczenie opiekuńcze	Liczba osób ogółem pobierających zasiłki	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na dożywianie dzieci
1	Baby	42	56	15	36	33	11	8	11
2	Białkowice	12	12	6	10	5	3	2	2
3	Daszówka	0	6	2	0	0	0	0	0
4	Dąbrówka	0	10	1	0	0	0	0	0
5	Gajkowice	88	83	12	77	67	18	13	28
6	Gazomia Nowa	27	37	10	26	18	3	5	8
7	Gazomia Stara	12	18	5	9	7	3	3	5
8	Gościmowice Drugie	17	42	13	16	12	2	5	5
9	Gościmowice Pierwsze	20	22	4	16	19	8	6	4
10	Jarosty	8	39	10	8	7	3	5	4
11	Karlin	18	40	6	18	12	4	3	3
12	Kiełczówka	16	25	11	13	14	1	5	5
13	Kosów	47	49	23	41	32	11	10	12
14	Michałów	14	21	9	11	10	4	2	4
15	Moszczenica	196	171	65	169	165	54	36	49
16	Podolin	61	55	7	49	45	5	5	18
17	Pomyków	15	23	2	14	8	1	0	5
18	Raciborowice	21	32	9	21	19	5	4	3
19	Raków	18	22	0	18	18	5	4	1
20	Raków Duży	12	18	5	8	6	0	2	1
21	Rękoraj	37	54	15	32	27	2	3	11
22	Sierosław	16	37	8	16	15	3	5	5
23	Srock	48	71	10	42	28	3	1	20
24	Wola Moszczenicka	144	125	40	144	126	35	38	26
suma		**889**	**1 068**	**288**	**794**	**693**	**184**	**165**	**230**

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Moszczenicy, dane za rok 2016, stan na 31.12.2016

2.3.1. Wskaźnik - liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej

Grupę wskaźników dotyczących samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych odzwierciedla wskaźnik dotyczący liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców danego obszaru. Wskaźnik wyraźnie opisuje, jaka część ludności w poszczególnych obszarach nie jest w stanie funkcjonować samodzielnie, bez pomocy GOPS.

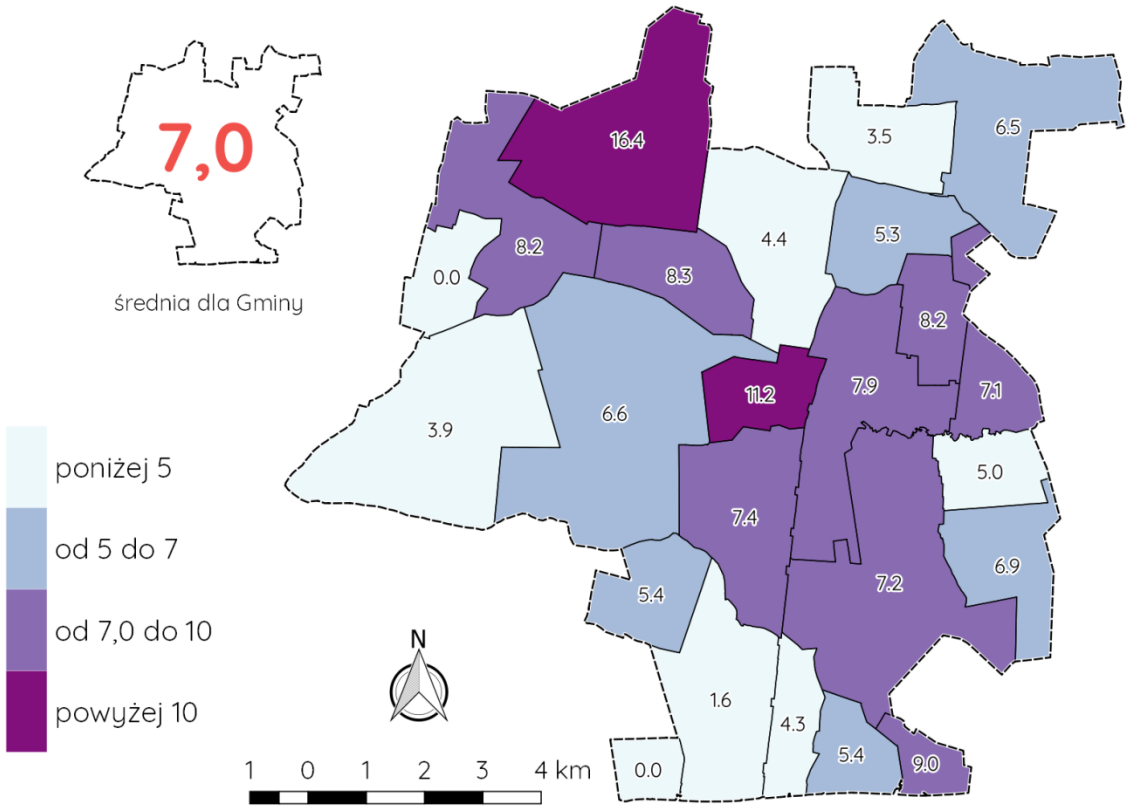
Szczegółowe dane dotyczące przyznawania pomocy społecznej w 2016 r. opracowane na podstawie danych GOPS w Moszczenicy zaprezentowano w tabeli.

Tabela 7. Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności ogółem	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej
1	Baby	788	42	5,3
2	Białkowice	169	12	7,1
3	Daszówka	61	0	0,0
4	Dąbrówka	71	0	0,0
5	Gajkowice	787	88	11,2
6	Gazomia Nowa	392	27	6,9
7	Gazomia Stara	240	12	5,0
8	Gościmowice Drugie	389	17	4,4
9	Gościmowice Pierwsze	241	20	8,3
10	Jarosty	488	8	1,6
11	Karlin	336	18	5,4
12	Kiełczówka	451	16	3,5
13	Kosów	633	47	7,4
14	Michałów	324	14	4,3
15	Moszczenica	2 482	196	7,9
16	Podolin	373	61	16,4
17	Pomyków	183	15	8,2
18	Raciborowice	324	21	6,5
19	Raków	199	18	9,0
20	Raków Duży	222	12	5,4
21	Rękoraj	563	37	6,6
22	Sierosław	409	16	3,9
23	Srock	583	48	8,2
24	Wola Moszczenicka	1 988	144	7,2
suma / wartość średnia		**12 696**	**889**	**7,0**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Moszczenicy i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Moszczenicy (stan na 31.12.2016 r.)

Według danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Moszczenicy ze środowiskowej pomocy społecznej w roku 2016 korzystało 889 osób, przy ogólnej liczbie ludności 12 696 osób. Średnia liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosi zatem 7,0 %. Wszystkie jednostki analityczne, które charakteryzują się dużym odsetkiem osób korzystających ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej w odniesieniu do ogólnej liczby mieszkańców danego obszaru zaznaczono w tabeli tłem pomarańczowym.

Ryc. 14. Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnego zjawiska
Źródło: opracowanie własne

2.3.2. Liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Jako bardzo ważny wskaźnik sfery społecznej, dotyczący konieczności korzystania z pomocy społecznej wzięto pod uwagę wskaźnik dotyczący liczby dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

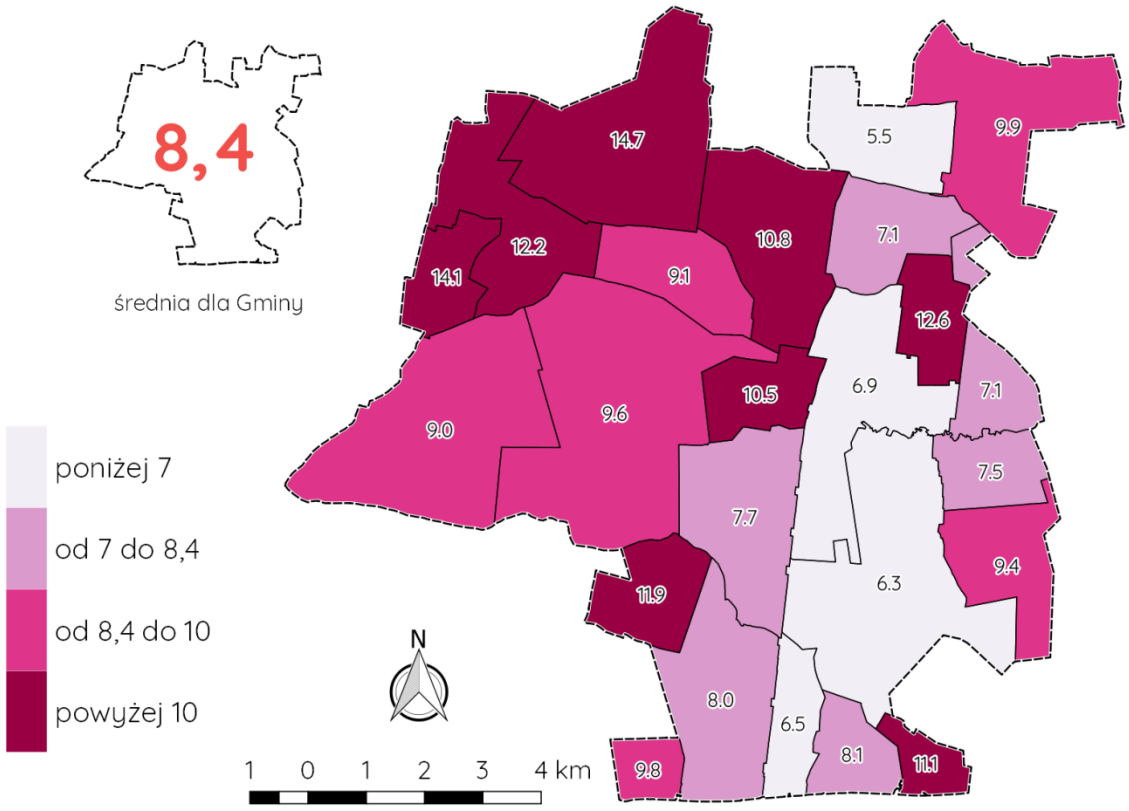
Szczegółowe dane w tym zakresie opracowane na podstawie informacji GOPS w Moszczenicy zaprezentowano w tabeli. Liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny (bez względu na wiek) wynosi 1 068.

Tabela 8. Liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w jednostce analitycznej

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności	Liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	Liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 100 mieszkańców
1	Baby	788	56	7,1
2	Białkowice	169	12	7,1
3	Daszówka	61	6	9,8
4	Dąbrówka	71	10	14,1
5	Gajkowice	787	83	10,5
6	Gazomia Nowa	392	37	9,4
7	Gazomia Stara	240	18	7,5
8	Gościmowice Drugie	389	42	10,8
9	Gościmowice Pierwsze	241	22	9,1
10	Jarosty	488	39	8,0
11	Karlin	336	40	11,9
12	Kiełczówka	451	25	5,5
13	Kosów	633	49	7,7
14	Michałów	324	21	6,5
15	Moszczenica	2 482	171	6,9
16	Podolin	373	55	14,7
17	Pomyków	183	23	12,6
18	Raciborowice	324	32	9,9
19	Raków	199	22	11,1
20	Raków Duży	222	18	8,1
21	Rękoraj	563	54	9,6
22	Sierosław	409	37	9,0
23	Srock	583	71	12,2
24	Wola Moszczenicka	1 988	125	6,3
suma / wartość średnia		**12 696**	**1 068**	**8,4**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Moszczenicy i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Moszczenicy (stan na 31.12.2016 r.)

Według danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Moszczenicy liczba dzieci (bez względu na wiek), na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosi przeciętnie 8,4. Wszystkie jednostki analityczne, które charakteryzują się dużą (przekraczającą wartość referencyjną) liczbą dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny pobierających zasiłki z GOPS, zaznaczono w tabeli tłem pomarańczowym.

Ryc. 15. Liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnego zjawiska
Źródło: opracowanie własne

2.3.3. Liczba osób na które pobierane jest świadczenie opiekuńcze w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej

Istotnym wskaźnikiem sfery społecznej jest wskaźnik dotyczący liczby osób, na które pobierane jest świadczenie opiekuńcze w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej.

Dokładne dane pozyskane od GOPS w Moszczenicy zaprezentowano w tabeli.

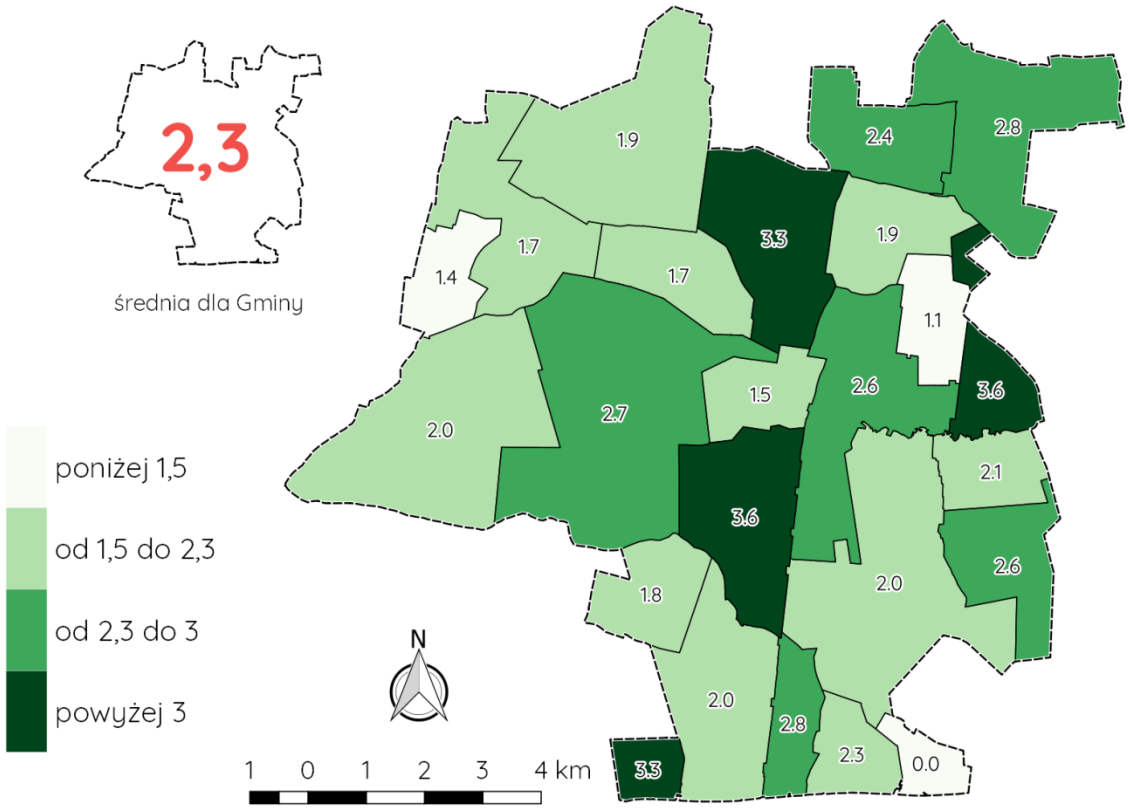
Tabela 9. Liczba osób na które pobierane jest świadczenie opiekuńcze w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności ogółem	Liczba osób na które pobierane jest świadczenie opiekuńcze	Liczba osób na które pobierane jest świadczenie opiekuńcze w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej
1	Baby	788	15	1,9
2	Białkowice	169	6	3,6
3	Daszówka	61	2	3,3
4	Dąbrówka	71	1	1,4
5	Gajkowice	787	12	1,5
6	Gazomia Nowa	392	10	2,6
7	Gazomia Stara	240	5	2,1
8	Gościmowice Drugie	389	13	3,3
9	Gościmowice Pierwsze	241	4	1,7
10	Jarosty	488	10	2,0
11	Karlin	336	6	1,8
12	Kiełczówka	451	11	2,4
13	Kosów	633	23	3,6
14	Michałów	324	9	2,8
15	Moszczenica	2 482	65	2,6
16	Podolin	373	7	1,9
17	Pomyków	183	2	1,1
18	Raciborowice	324	9	2,8
19	Raków	199	0	0,0
20	Raków Duży	222	5	2,3*
21	Rękoraj	563	15	2,7
22	Sierosław	409	8	2,0
23	Srock	583	10	1,7
24	Wola Moszczenicka	1 988	40	2,0
suma / wartość średnia		**12 696**	**288**	**2,3**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Moszczenicy i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Moszczenicy (stan na 31.12.2016 r.)

* *w przypadku, gdy średnia wartość dla gminy jest identyczna jak wartość dla jednostki analitycznej wzięto pod uwagę kolejne miejsce po przecinku, aby dokonać porównania*

Według danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Moszczenicy liczba osób, na które pobierane jest świadczenie opiekuńcze wynosi 288, co w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej daje przeciętnie 2,3. Wszystkie jednostki analityczne, które charakteryzują się dużą (przekraczającą wartość referencyjną) liczbą osób, na które pobierane jest świadczenie opiekuńcze, zaznaczono w tabeli tłem pomarańczowym.

Ryc. 16. Liczba osób na które pobierane jest świadczenie opiekuńcze w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnego zjawiska
Źródło: opracowanie własne

2.3.4. Liczba osób ogółem pobierających zasiłki w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej

Kolejnym wskaźnikiem sfery społecznej, dotyczącym konieczności korzystania z pomocy społecznej jest wskaźnik dotyczący liczby osób ogółem pobierających zasiłki w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej.

Szczegółowe dane w tym zakresie opracowane na podstawie informacji GOPS w Moszczenicy zaprezentowano w tabeli.

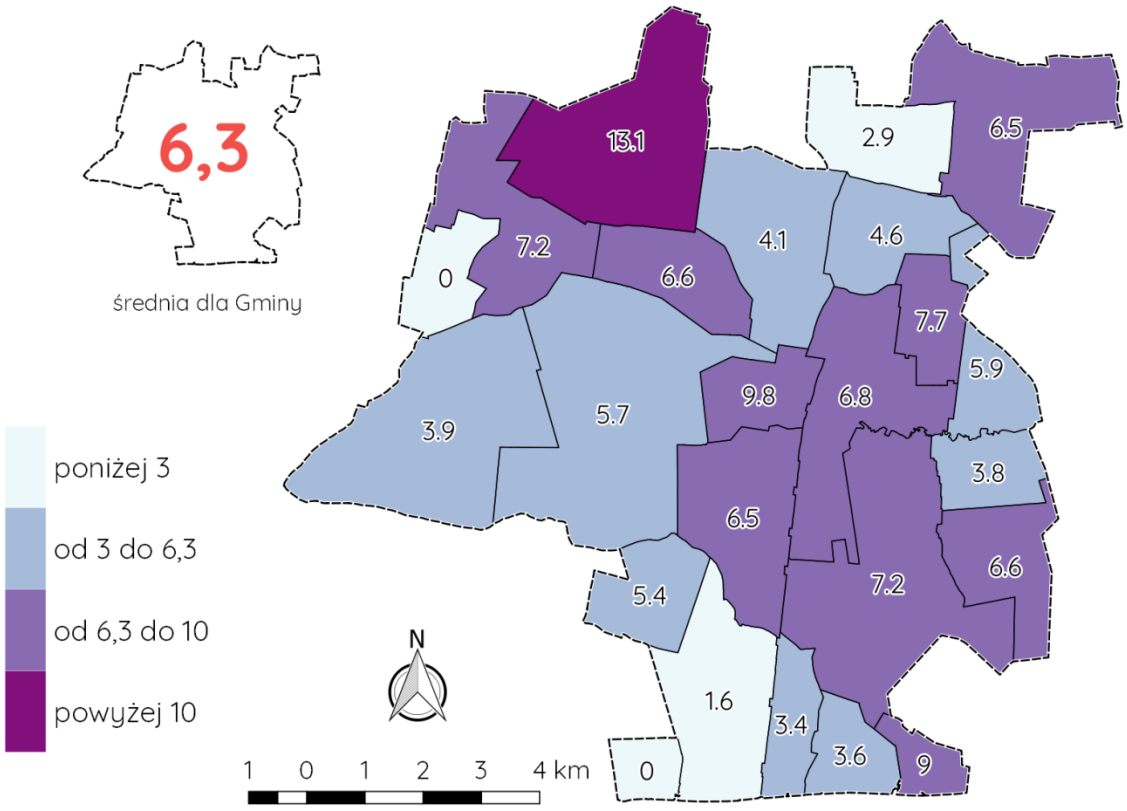
Tabela 10. Liczba osób ogółem pobierających zasiłki w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności ogółem	Liczba osób ogółem pobierających zasiłki	Liczba osób ogółem pobierających zasiłki w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej
1	Baby	788	36	4,6
2	Białkowice	169	10	5,9
3	Daszówka	61	0	0,0
4	Dąbrówka	71	0	0,0
5	Gajkowice	787	77	9,8
6	Gazomia Nowa	392	26	6,6
7	Gazomia Stara	240	9	3,8
8	Gościmowice Drugie	389	16	4,1
9	Gościmowice Pierwsze	241	16	6,6
10	Jarosty	488	8	1,6
11	Karlin	336	18	5,4
12	Kiełczówka	451	13	2,9
13	Kosów	633	41	6,5
14	Michałów	324	11	3,4
15	Moszczenica	2 482	169	6,8
16	Podolin	373	49	13,1
17	Pomyków	183	14	7,7
18	Raciborowice	324	21	6,5
19	Raków	199	18	9,0
20	Raków Duży	222	8	3,6
21	Rękoraj	563	32	5,7
22	Sierosław	409	16	3,9
23	Srock	583	42	7,2
24	Wola Moszczenicka	1 988	144	7,2
suma / wartość średnia		**12 696**	**794**	**6,3**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Moszczenicy i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Moszczenicy (stan na 31.12.2016 r.)

* *w przypadku, gdy średnia wartość dla gminy jest identyczna jak wartość dla jednostki analitycznej wzięto pod uwagę kolejne miejsce po przecinku, aby dokonać porównania*

Według danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Moszczenicy liczba osób ogółem pobierających zasiłki wynosi 794, co w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej daje przeciętnie 2,7. Wszystkie jednostki analityczne, które charakteryzują się dużą (przekraczającą wartość referencyjną) liczbą osób ogółem pobierających zasiłki, zaznaczono w tabeli tłem pomarańczowym.

Ryc. 17. Liczba osób ogółem pobierających zasiłki w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnego zjawiska
Źródło: opracowanie własne

2.3.5. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej

Wskaźnikiem sfery społecznej, świadczącym o dużym uzależnieniu mieszkańców od świadczonych przez GOPS usług jest wskaźnik dotyczący liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej.

Biorąc pod uwagę informacje GOPS w Moszczenicy zaprezentowano w tabeli liczbę osób korzystających z takiej formy pomocy w ujęciu poszczególnych jednostek analitycznych.

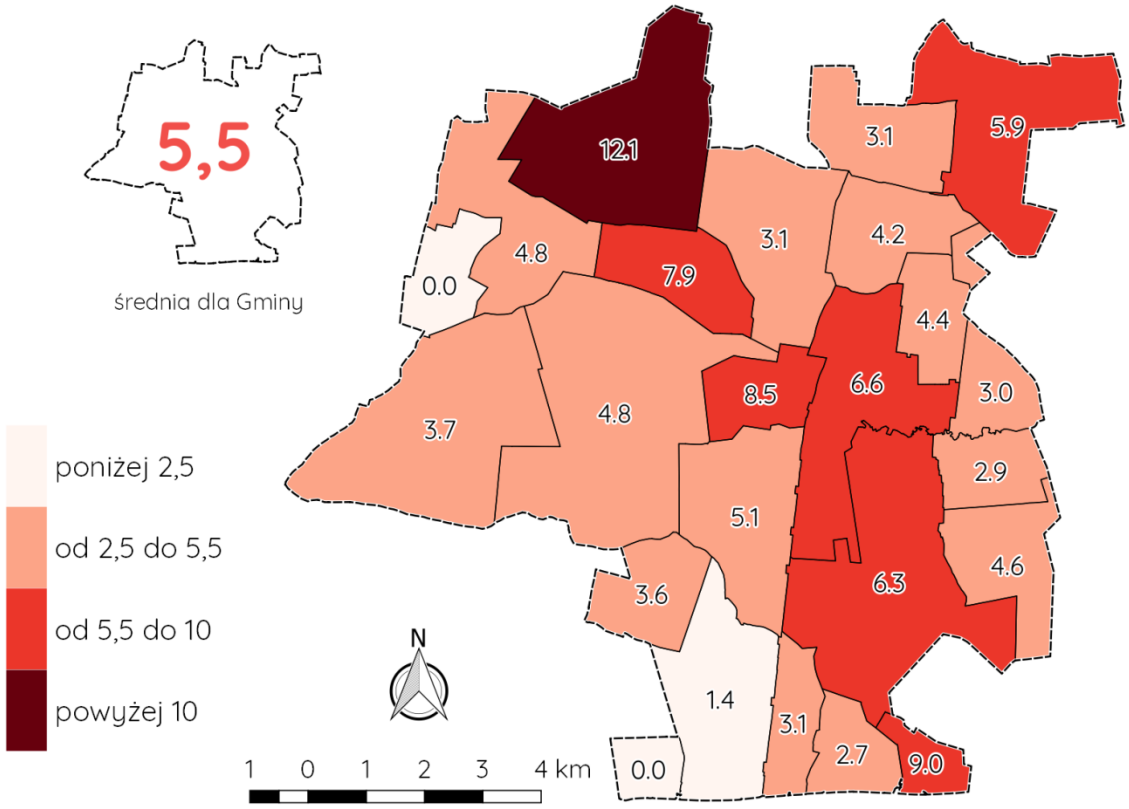
Tabela 11. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności ogółem	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej
1	Baby	788	33	4,2
2	Białkowice	169	5	3,0
3	Daszówka	61	0	0,0
4	Dąbrówka	71	0	0,0
5	Gajkowice	787	67	8,5
6	Gazomia Nowa	392	18	4,6
7	Gazomia Stara	240	7	2,9
8	Gościmowice Drugie	389	12	3,1
9	Gościmowice Pierwsze	241	19	7,9
10	Jarosty	488	7	1,4
11	Karlin	336	12	3,6
12	Kiełczówka	451	14	3,1
13	Kosów	633	32	5,1
14	Michałów	324	10	3,1
15	Moszczenica	2482	165	6,6
16	Podolin	373	45	12,1
17	Pomyków	183	8	4,4
18	Raciborowice	324	19	5,9
19	Raków	199	18	9,0
20	Raków Duży	222	6	2,7
21	Rękoraj	563	27	4,8
22	Sierosław	409	15	3,7
23	Srock	583	28	4,8
24	Wola Moszczenicka	1988	126	6,3
suma / wartość średnia		**12 696**	**693**	**5,5**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Moszczenicy i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Moszczenicy (stan na 31.12.2016 r.)

Zgodnie z danymi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Moszczenicy liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa to 693. Przeliczając na 100

mieszkańców w jednostce analitycznej uzyskuje się przeciętną wartość 5,5. Wszystkie jednostki analityczne, które charakteryzują się dużą (przekraczającą wartość referencyjną) liczbą osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, zaznaczono w tabeli tłem pomarańczowym.

Ryc. 18. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnego zjawiska
Źródło: opracowanie własne

2.3.6. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej

Kolejnym wskaźnikiem uwzględnionym do analizy negatywnych zjawisk sfery społecznej, jest wskaźnik dotyczący liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej.

Na podstawie danych GOPS w Moszczenicy zaprezentowano w tabeli liczbę osób korzystających z takiej formy pomocy z uwzględnieniem podziału na jednostki analityczne.

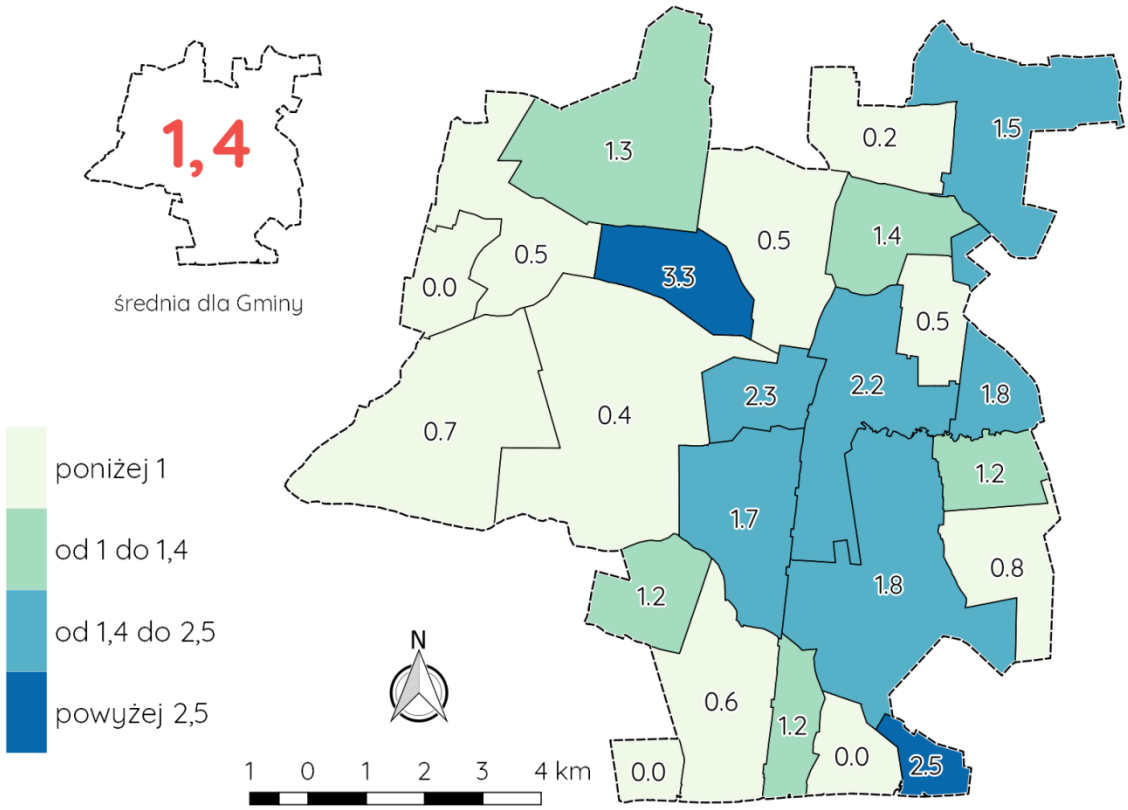
Tabela 12. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności ogółem	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej
1	Baby	788	11	1,4*
2	Białkowice	169	3	1,8
3	Daszówka	61	0	0,0
4	Dąbrówka	71	0	0,0
5	Gajkowice	787	18	2,3
6	Gazomia Nowa	392	3	0,8
7	Gazomia Stara	240	3	1,3
8	Gościmowice Drugie	389	2	0,5
9	Gościmowice Pierwsze	241	8	3,3
10	Jarosty	488	3	0,6
11	Karlin	336	4	1,2
12	Kiełczówka	451	1	0,2
13	Kosów	633	11	1,7
14	Michałów	324	4	1,2
15	Moszczenica	2482	54	2,2
16	Podolin	373	5	1,3
17	Pomyków	183	1	0,5
18	Raciborowice	324	5	1,5
19	Raków	199	5	2,5
20	Raków Duży	222	0	0,0
21	Rękoraj	563	2	0,4
22	Sierosław	409	3	0,7
23	Srock	583	3	0,5
24	Wola Moszczenicka	1988	35	1,8
suma / wartość średnia		**12 696**	**184**	**1,4**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Moszczenicy i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Moszczenicy (stan na 31.12.2016 r.)

* *w przypadku, gdy średnia wartość dla gminy jest identyczna jak wartość dla jednostki analitycznej wzięto pod uwagę kolejne miejsce po przecinku, aby dokonać porównania*

Biorąc pod uwagę dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Moszczenicy liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia kształtuje się na poziomie 184 osób, co w odniesieniu do 100 mieszkańców w jednostce analitycznej daje przeciętną wartość 1,4. Jednostki analityczne, które charakteryzują się dużą (przekraczającą wartość referencyjną) liczbą osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, zaznaczono w tabeli tłem pomarańczowym.

Ryc. 19. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnego zjawiska

Źródło: opracowanie własne

2.3.7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej

Istotnym problemem uwzględnionym w analizie negatywnych zjawisk sfery społecznej jest niepełnosprawność, z którą ściśle związany jest wskaźnik dotyczący liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej.

GOPS w Moszczenicy dysponuje danymi, które pozwalają na prezentację liczby osób korzystających z takiej formy pomocy z uwzględnieniem podziału na jednostki analityczne.

Tabela 13. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej

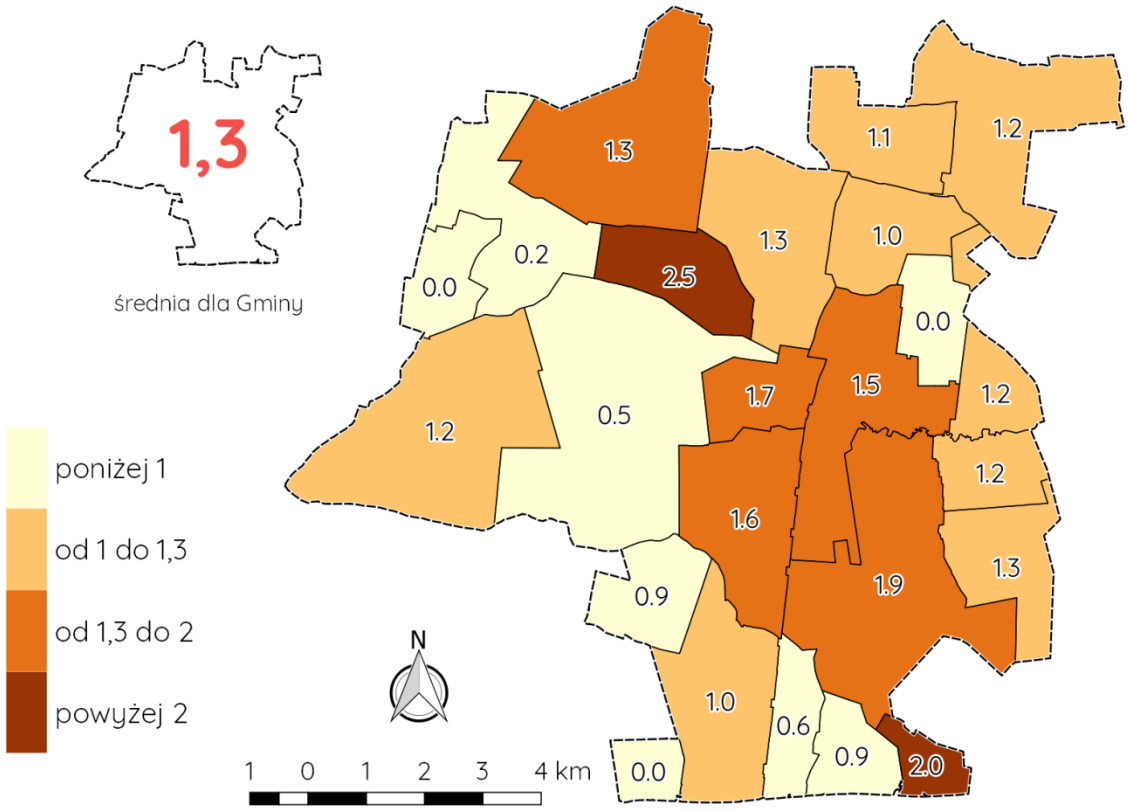
Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności ogółem	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej
1	Baby	788	8	1,0
2	Białkowice	169	2	1,2
3	Daszówka	61	0	0,0
4	Dąbrówka	71	0	0,0
5	Gajkowice	787	13	1,7
6	Gazomia Nowa	392	5	1,3*
7	Gazomia Stara	240	3	1,3*
8	Gościmowice Drugie	389	5	1,3*
9	Gościmowice Pierwsze	241	6	2,5
10	Jarosty	488	5	1,0
11	Karlin	336	3	0,9
12	Kiełczówka	451	5	1,1
13	Kosów	633	10	1,6
14	Michałów	324	2	0,6
15	Moszczenica	2482	36	1,5
16	Podolin	373	5	1,3*
17	Pomyków	183	0	0,0
18	Raciborowice	324	4	1,2
19	Raków	199	4	2,0
20	Raków Duży	222	2	0,9
21	Rękoraj	563	3	0,5
22	Sierosław	409	5	1,2
23	Srock	583	1	0,2
24	Wola Moszczenicka	1988	38	1,9
suma / wartość średnia		**12 696**	**165**	**1,3**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Moszczenicy i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Moszczenicy (stan na 31.12.2016 r.)

* *w przypadku, gdy średnia wartość dla gminy jest identyczna jak wartość dla jednostki analitycznej wzięto pod uwagę kolejne miejsce po przecinku, aby dokonać porównania*

Analiza danych udostępnionych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Moszczenicy wskazuje, że liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności wynosi 165 osób, co w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej daje przeciętną wartość 1,3.

Jednostki analityczne, które charakteryzują się dużą (przekraczającą wartość referencyjną) liczbą osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności, zaznaczono w tabeli tłem pomarańczowym.

Ryc. 20. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnego zjawiska

Źródło: opracowanie własne

2.3.8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na dożywianie dzieci w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w jednostce analitycznej

Ostatnim z badanych wskaźników odnoszących się do świadczonej pomocy społecznej jest wskaźnik określający udział osób korzystających z pomocy społecznej na dożywianie dzieci w ogólnej liczbie osób w wieku przedprodukcyjnym.

Dzięki udostępnionym przez GOPS w Moszczenicy danym, możliwe jest zaprezentowanie ich w formie tabeli uwzględniającej podział na jednostki analityczne.

Tabela 14. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na dożywianie dzieci w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w jednostce analitycznej

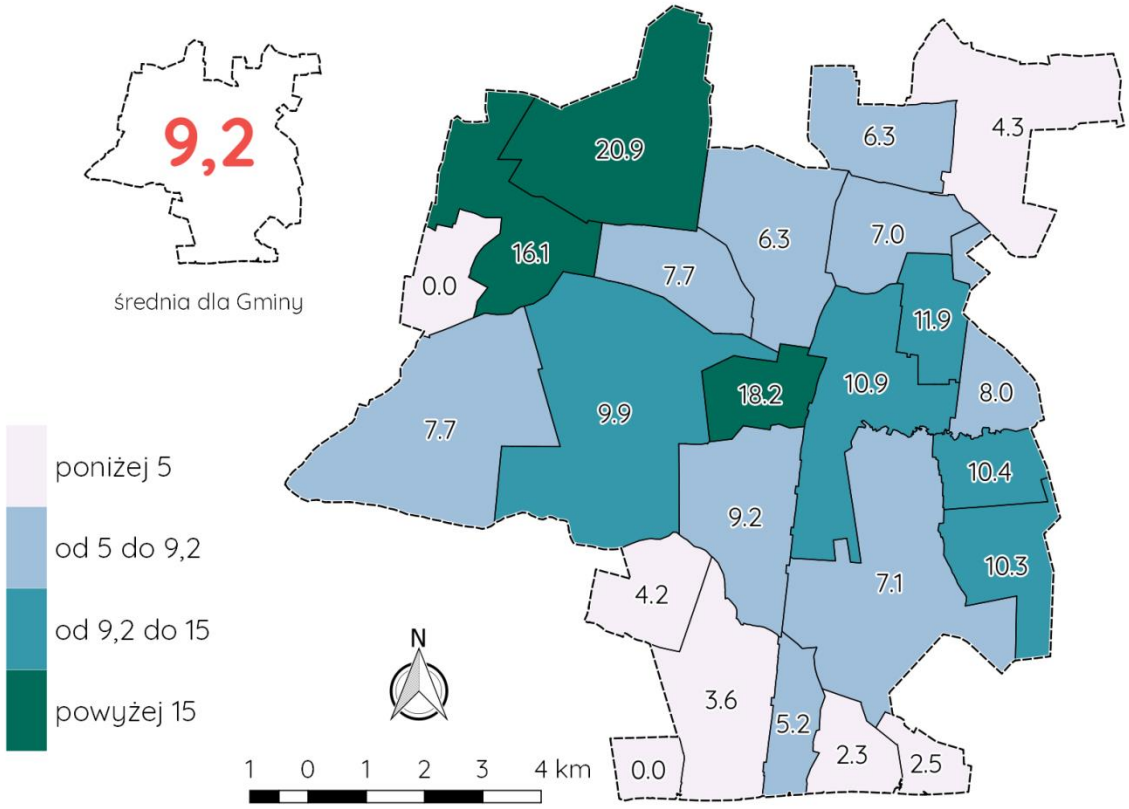
Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na dożywianie dzieci	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na dożywianie dzieci w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w jednostce analitycznej
1	Baby	158	11	7,0
2	Białkowice	25	2	8,0
3	Daszówka	13	0	0,0
4	Dąbrówka	17	0	0,0
5	Gajkowice	154	28	18,2
6	Gazomia Nowa	78	8	10,3
7	Gazomia Stara	48	5	10,4
8	Gościmowice Drugie	79	5	6,3
9	Gościmowice Pierwsze	52	4	7,7
10	Jarosty	110	4	3,6
11	Karlin	72	3	4,2
12	Kiełczówka	79	5	6,3
13	Kosów	130	12	9,2*
14	Michałów	77	4	5,2
15	Moszczenica	451	49	10,9
16	Podolin	86	18	20,9
17	Pomyków	42	5	11,9
18	Raciborowice	69	3	4,3
19	Raków	40	1	2,5
20	Raków Duży	44	1	2,3
21	Rękoraj	111	11	9,9
22	Sierosław	65	5	7,7
23	Srock	124	20	16,1
24	Wola Moszczenicka	367	26	7,1
suma / wartość średnia		**2 491**	**230**	**9,2**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Moszczenicy i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Moszczenicy (stan na 31.12.2016 r.)

* *w przypadku, gdy średnia wartość dla gminy jest identyczna jak wartość dla jednostki analitycznej wzięto pod uwagę kolejne miejsce po przecinku, aby dokonać porównania*

Analiza danych udostępnionych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Moszczenicy wskazuje, że liczba osób korzystających z pomocy społecznej na dożywianie dzieci wynosi 230 osób, co w przeliczeniu na 100 mieszkańców będących w wieku przedprodukcyjnym w jednostce analitycznej daje przeciętną wartość 9,2.

Jednostki analityczne, które charakteryzują się dużą (przekraczającą wartość referencyjną) liczbą osób korzystających z pomocy społecznej na dożywianie dzieci, zaznaczono w tabeli tłem pomarańczowym.

Ryc. 21. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na dożywianie dzieci w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w jednostce analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnego zjawiska
Źródło: opracowanie własne

2.4. PRZESTĘPCZOŚĆ – POZIOM BEZPIECZEŃSTWA

Jednym z istotnych zadań w zakresie poziomu życia ludności jest zapewnienie odpowiedniego stopnia bezpieczeństwa. W celu określenia narażenia lokalnej społeczności na niebezpieczeństwa związane z przestępczością, przeanalizowano dostępne dane przekazane przez Komisariat Policji w Wolborzu.

Biorąc pod uwagę przedstawione informacje, analizę poziomu bezpieczeństwa w poszczególnych obszarach wykonano w odniesieniu do liczby interwencji Policji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego, których liczba w 2016 r. wynosiła 609, co w przeliczeniu na 100 mieszkańców daje 4,8.

2.4.1. Wskaźnik - liczba interwencji Policji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej

Wskaźnikiem dotyczącym bezpieczeństwa na terenie Gminy Moszczenica uwzględnionym w niniejszej analizie jest wskaźnik dotyczący liczby interwencji Policji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego, którą odniesiono do 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej.

Szczegółowe dane liczbowe zaprezentowano w tabeli, na podstawie informacji Komisariatu Policji w Wolborzu. Informacje dotyczą roku 2016.

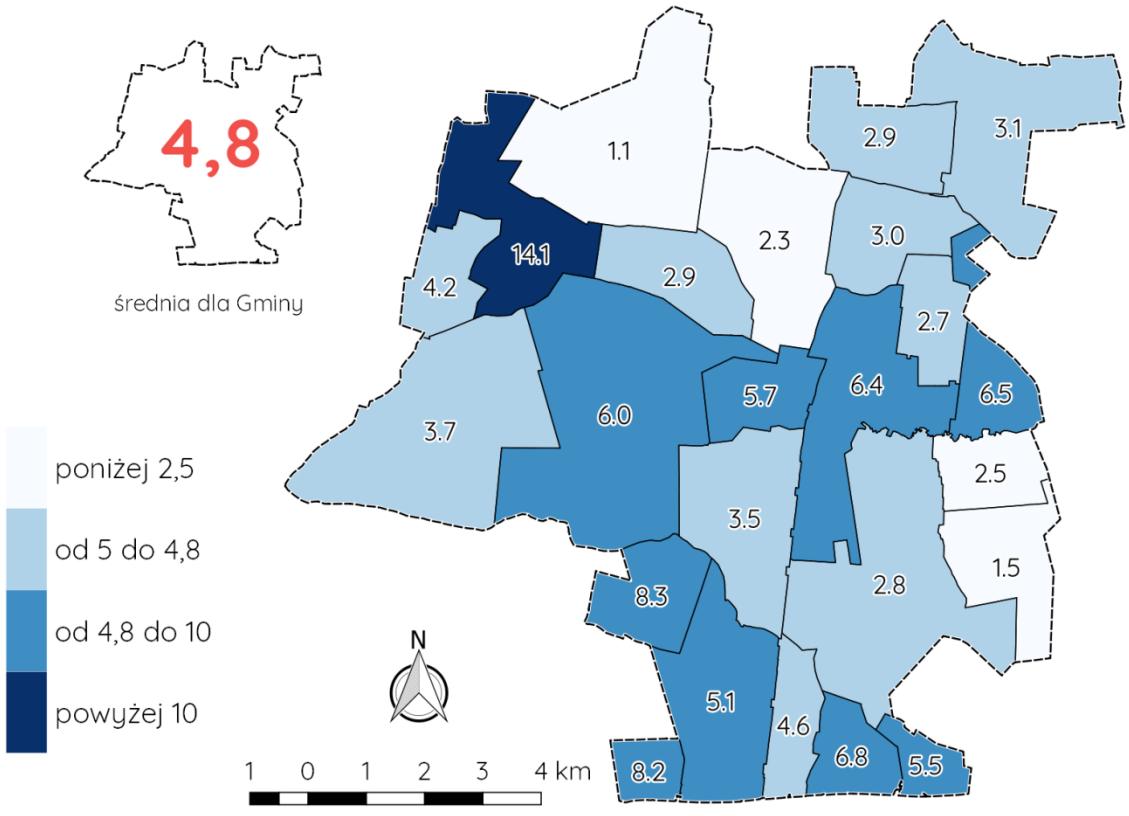
Tabela 15. Liczba interwencji domowych przeprowadzonych przez Policję w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności ogółem	Liczba interwencji Policji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego	Liczba interwencji Policji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej
1	Baby	788	24	3,0
2	Białkowice	169	11	6,5
3	Daszówka	61	5	8,2
4	Dąbrówka	71	3	4,2
5	Gajkowice	787	45	5,7
6	Gazomia Nowa	392	6	1,5
7	Gazomia Stara	240	6	2,5
8	Gościmowice Drugie	389	9	2,3
9	Gościmowice Pierwsze	241	7	2,9
10	Jarosty	488	25	5,1
11	Karlin	336	28	8,3
12	Kiełczówka	451	13	2,9
13	Kosów	633	22	3,5
14	Michałów	324	15	4,6
15	Moszczenica	2482	158	6,4
16	Podolin	373	4	1,1
17	Pomyków	183	5	2,7
18	Raciborowice	324	10	3,1
19	Raków	199	11	5,5
20	Raków Duży	222	15	6,8

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności ogółem	Liczba interwencji Policji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego	Liczba interwencji Policji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej
21	Rękoraj	563	34	6,0
22	Sierosław	409	15	3,7
23	Srock	583	82	14,1
24	Wola Moszczenicka	1988	56	2,8
suma / wartość średnia		**12 696**	**609**	**4,8**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Moszczenicy (wg stanu z dnia 31.12.2016 r.) i Komisariatu Policji w Wolborzu, dane za rok 2016

Zgodnie z zebranymi informacjami, przeciętna liczba interwencji domowych przeprowadzonych przez Policję przypadająca na 100 mieszkańców wynosi 4,8. Wszystkie jednostki analityczne, gdzie zdiagnozowano wartość mniej korzystną niż średnia dla Gminy Moszczenica oznaczono pomarańczowym tłem. Te obszary są szczególnie narażone na występowanie negatywnego zjawiska obniżenia stopnia bezpieczeństwa biorąc pod uwagę stosunkowo dużą liczbę interwencji domowych przeprowadzonych przez Policję.

Ryc. 22. Liczba interwencji Policji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnego zjawiska
Źródło: opracowanie własne

2.5. ZAAWANSOWANIE PROCESU STARZENIA SIĘ LUDNOŚCI

W rozdziale poddano analizie stosunek poszczególnych grup ekonomicznych ludności, zgodnie z założeniem, że ludność w wieku przedprodukcyjnym obejmuje osoby w wieku od urodzenia do 17 lat włącznie; ludność w wieku produkcyjnym – osoby od 18 lat do wieku emerytalnego (60 lat kobiety i 65 lat mężczyźni), a ludność w wieku poprodukcyjnym – osoby powyżej wieku emerytalnego.

2.5.1. Wskaźnik - udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w danej jednostce analitycznej

Wskaźnik obrazujący udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w danej jednostce analitycznej jest bardzo istotnym wskaźnikiem demograficznym. Pozwala ocenić stosunek grupy osób będących w wieku emerytalnym (dla kobiet – powyżej 60 lat, dla mężczyzn – powyżej 65 lat) do liczebności pozostałych grup wiekowych. Im więcej osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, tym mniej korzystna struktura ekonomiczna społeczeństwa, świadcząca o starzeniu się społeczeństwa.

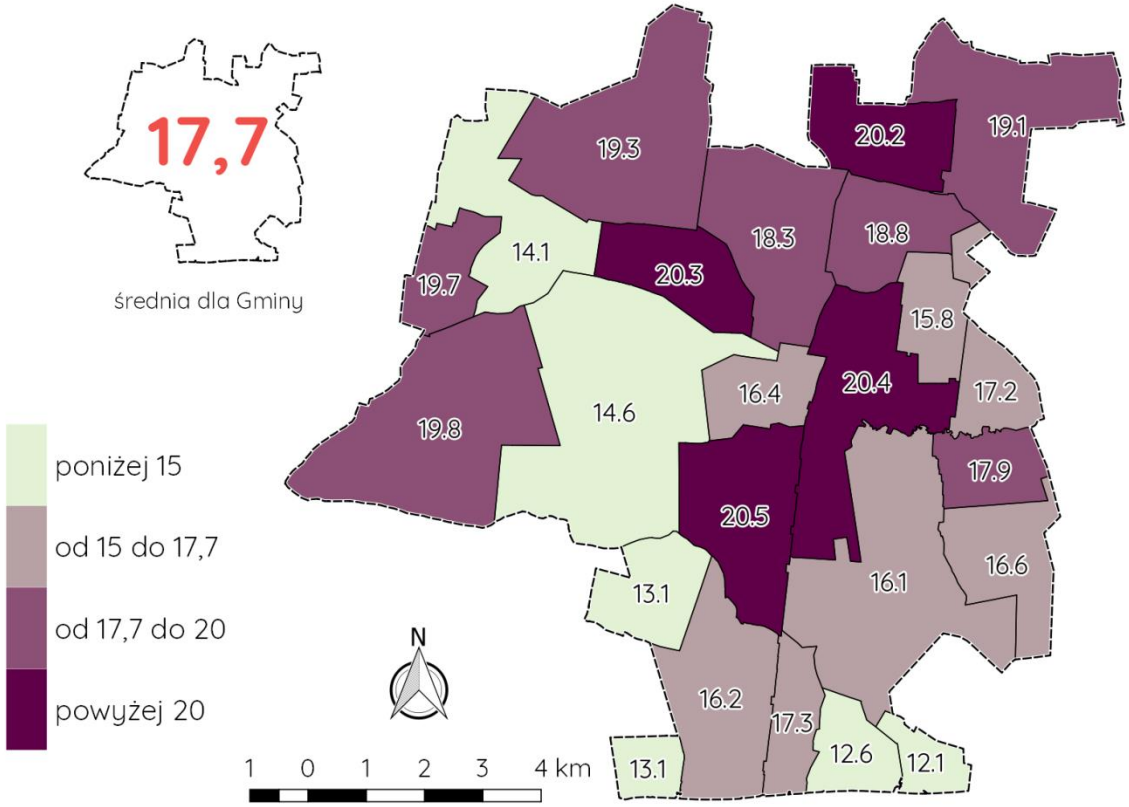
Tabela 16. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w danej jednostce analitycznej

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności ogółem	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej)	Udział (%) osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w danej jednostce analitycznej
1	Baby	788	148	18,8
2	Białkowice	169	29	17,2
3	Daszówka	61	8	13,1
4	Dąbrówka	71	14	19,7
5	Gajkowice	787	129	16,4
6	Gazomia Nowa	392	65	16,6
7	Gazomia Stara	240	43	17,9
8	Gościmowice Drugie	389	71	18,3
9	Gościmowice Pierwsze	241	49	20,3
10	Jarosty	488	79	16,2
11	Karlin	336	44	13,1
12	Kiełczówka	451	91	20,2
13	Kosów	633	130	20,5
14	Michałów	324	56	17,3
15	Moszczenica	2482	506	20,4
16	Podolin	373	72	19,3
17	Pomyków	183	29	15,8
18	Raciborowice	324	62	19,1
19	Raków	199	24	12,1
20	Raków Duży	222	28	12,6
21	Rękoraj	563	82	14,6
22	Sierosław	409	81	19,8

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności ogółem	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej)	Udział (%) osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w danej jednostce analitycznej
23	Srock	583	82	14,1
24	Wola Moszczenicka	1988	320	16,1
suma / wartość średnia		**12 696**	**2 242**	**17,7**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Moszczenicy, stan na 31.12.2016 r.

W świetle zebranych danych udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na terenie Gminy Moszczenica wynosi 17,7 %. Jednostki analityczne, w odniesieniu do których wskaźnik ten jest wyższy od średniej, zostały uznane za będące w stanie kryzysowym ze względu na udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem. Oznaczono je w tabeli tłem pomarańczowym. Są to jednostki, w których dominują osoby starsze.

Ryc. 23. Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w danej jednostce analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnego zjawiska
Źródło: opracowanie własne

III. PODSUMOWANIE ANALIZY WSKAŹNIKOWEJ w SFERZE SPOŁECZNEJ

Na bazie przeprowadzonej w niniejszym dokumencie analizy wskaźnikowej, przeprowadzono podsumowanie zebranych wyników, dotyczących sfery społecznej, jako tej, która powinna być podstawą prowadzenia działań w procesie rewitalizacji.

Jako wskaźniki służące wyznaczeniu obszarów będących w stanie kryzysowym biorąc pod uwagę sferę społeczną wybrane zostały:

1) Udział (%) osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w jednostce analitycznej.
2) Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej.
3) Liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej.
4) Liczba osób, na które pobierane jest świadczenie opiekuńcze w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej.
5) Liczba osób ogółem pobierających zasiłki w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej.
6) Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej.
7) Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej.
8) Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej.
9) Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na dożywianie dzieci w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w jednostce analitycznej.
10) Liczba interwencji Policji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej.
11) Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w danej jednostce analitycznej.

Dane zestawiono w tabeli.

Tabela 17. Podsumowanie analizy wskaźników na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Moszczenica – sfera społeczna

Lp.	Jednostka analityczna	SFERA SPOŁECZNA										
		Bezrobocie	Pomoc społeczna								Poziom bezpieczeństwa	Proces starzenia się ludności
		Udział (%) osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w danej jednostce analitycznej	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej	Liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej	Liczba osób na które pobierane jest świadczenie opiekuńcze w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej	Liczba osób ogółem pobierających zasiłki w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na dożywianie dzieci w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w jednostce analitycznej	Liczba interwencji Policji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej	Udział (%) osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze
1	Baby	5,0	5,3	7,1	1,9	4,6	4,2	1,4*	1,0	7,0	3,0	18,8
2	Białkowice	3,5	7,1	7,1	3,6	5,9	3,0	1,8	1,2	8,0	6,5	17,2
3	Daszówka	0,0	0,0	9,8	3,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8,2	13,1
4	Dąbrówka	0,0	0,0	14,1	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,2	19,7
5	Gajkowice	4,6	11,2	10,5	1,5	9,8	8,5	2,3	1,7	18,2	5,7	16,4
6	Gazomia Nowa	6,0	6,9	9,4	2,6	6,6	4,6	0,8	1,3*	10,3	1,5	16,6
7	Gazomia Stara	4,0	5,0	7,5	2,1	3,8	2,9	1,3	1,3*	10,4	2,5	17,9
8	Gościmowice Drugie	3,3	4,4	10,8	3,3	4,1	3,1	0,5	1,3*	6,3	2,3	18,3
9	Gościmowice Pierwsze	7,1	8,3	9,1	1,7	6,6	7,9	3,3	2,5	7,7	2,9	20,3
10	Jarosty	4,0	1,6	8,0	2,0	1,6	1,4	0,6	1,0	3,6	5,1	16,2
11	Karlin	3,2	5,4	11,9	1,8	5,4	3,6	1,2	0,9	4,2	8,3	13,1
12	Kiełczówka	1,8	3,5	5,5	2,4	2,9	3,1	0,2	1,1	6,3	2,9	20,2
13	Kosów	5,1	7,4	7,7	3,6	6,5	5,1	1,7	1,6	9,2*	3,5	20,5
14	Michałów	3,1	4,3	6,5	2,8	3,4	3,1	1,2	0,6	5,2	4,6	17,3
15	Moszczenica	5,2	7,9	6,9	2,6	6,8	6,6	2,2	1,5	10,9	6,4	20,4
16	Podolin	2,8	16,4	14,7	1,9	13,1	12,1	1,3	1,3*	20,9	1,1	19,3
17	Pomyków	1,8	8,2	12,6	1,1	7,7	4,4	0,5	0,0	11,9	2,7	15,8
18	Raciborowice	3,6	6,5	9,9	2,8	6,5	5,9	1,5	1,2	4,3	3,1	19,1
19	Raków	3,7	9,0	11,1	0,0	9,0	9,0	2,5	2,0	2,5	5,5	12,1
20	Raków Duży	4,7	5,4	8,1	2,3*	3,6	2,7	0,0	0,9	2,3	6,8	12,6
21	Rękoraj	3,2	6,6	9,6	2,7	5,7	4,8	0,4	0,5	9,9	6,0	14,6
22	Sierosław	3,0	3,9	9,0	2,0	3,9	3,7	0,7	1,2	7,7	3,7	19,8
23	Srock	2,9	8,2	12,2	1,7	7,2	4,8	0,5	0,2	16,1	14,1	14,1
24	Wola Moszczenicka	5,4	7,2	6,3	2,0	7,2	6,3	1,8	1,9	7,1	2,8	16,1
wartość średnia dla Gminy Moszczenica		**4,3**	**7,0**	**8,4**	**2,3**	**6,3**	**5,5**	**1,4**	**1,3**	**9,2**	**4,8**	**17,7**

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie zebranych danych, *-w przypadku wartości zbliżonej do średniej dla całej Gminy Moszczenica wzięto pod uwagę bardziej dokładny wynik, tj. drugie miejsce po przecinku*

* *w przypadku, gdy średnia wartość dla gminy jest identyczna jak wartość dla jednostki analitycznej wzięto pod uwagę kolejne miejsce po przecinku, aby dokonać porównania*

Na podstawie danych za rok 2016, stwierdzono, że zaangażowanie mieszkańców w funkcjonowanie lokalnej społeczności powinno zostać rozwinięte. Nie można jednak powiedzieć, że zaangażowanie lokalnej społeczności jest niewielkie, gdyż mieszkańcy aktywnie uczestniczą w wydarzeniach kulturalnych i sportowych organizowanych na terenie Gminy oraz poza jej granicami (członkowie Kółek Rolniczych i OSP):

- ochotnicze straże pożarne działające na terenie Gminy Moszczenica otrzymują dotacje na zakup sprzętu ppoż. oraz umundurowania,
- kółka rolnicze są wspierane przez GOKIS,
- w 2016 roku 7 organizacji pozarządowych otrzymało dotacje z zakresu upowszechniania sportu, 2 otrzymały dotację na organizację obozu sportowego w ramach programów profilaktycznych.

Na podstawie danych pozyskanych od Gminy Moszczenica możliwe było zestawienie stowarzyszeń i klubów sportowych. Ich wykaz przedstawiono poniżej w formie tabelarycznej.

Tabela 18. Zestawienie stowarzyszeń i klubów sportowych na terenie Gminy Moszczenica wpisanych do Krajowego Rejestru Sądowego

Lp.	Numer KRS	Nazwa	Miejscowość	Czy jest to Organizacja Pożytku Publicznego?
1	0000031367	Gminny Zespół Ochrony Zdrowia w Moszczenicy	Moszczenica	nie
2	0000099579	Fundacja Oświatowa „Jarosty”	Jarosty	tak
3	0000418666	Stowarzyszenie Twórcza Inicjatywa Kulturalno-Oświatowa	Rękoraj	nie
4	0000115651	Ochotnicza Straż Pożarna w Gazomii Starej	Gazomia Stara	nie
5	0000162889	Ochotnicza Straż Pożarna	Srock	nie
6	0000207219	Ochotnicza Straż Pożarna w Jarostach	Jarosty	nie
7	0000211275	Ochotnicza Straż Pożarna w Podolinie	Podolin	nie
8	0000218592	Ochotnicza Straż Pożarna w Raciborowicach	Raciborowice	nie
9	0000221091	Ochotnicza Straż Pożarna w Kiełczówce	Kiełczówka	nie
10	0000221286	Ochotnicza Straż Pożarna w Babach	Baby	nie
11	0000223412	Ochotnicza Straż Pożarna w Gajkowicach	Gajkowice	nie
12	0000237948	Ochotnicza Straż Pożarna w Sierosławiu	Sierosław	nie
13	0000239156	Ochotnicza Straż Pożarna w Moszczenicy	Moszczenica	nie
14	0000248486	Ochotnicza Straż Pożarna w Rękoraju	Rękoraj	nie
15	0000256198	Ochotnicza Straż Pożarna w Gazomii Nowej	Gazomia Nowa	nie
16	0000257790	Ochotnicza Straż Pożarna w Kosowie	Kosów	nie
17	0000260673	Ochotnicza Straż Pożarna w Gościmowicach Drugich	Gościmowice Drugie	nie
18	0000204461	Kółko Rolnicze w Jarostach	Jarosty	nie
19	0000204544	Kółko Rolnicze w Kiełczówce	Kiełczówka	nie
20	0000204677	Kółko Rolnicze w Gazomi Starej	Gazomia Stara	nie
21	0000204699	Kółko Rolnicze w Kosowie	Kosów	nie
22	0000204950	Kółko Rolnicze w Białkowicach	Białkowice	nie
23	0000205799	Gminny Związek Rolników Kółek i Organizacji Rolniczych w Moszczenicy	Moszczenica	nie
24	0000205946	Kółko Rolnicze w Raciborowicach	Raciborowice	nie
25	0000206065	Kółko Rolnicze w Pomykowie	Pomyków	nie
26	0000206092	Kółko Rolnicze w Gościmowicach I	Gościmowice I	nie

Lp.	Numer KRS	Nazwa	Miejscowość	Czy jest to Organizacja Pożytku Publicznego?
27	0000206148	Kółko Rolnicze w Rękoraju	Rękoraj	nie
28	0000207095	Kółko Rolnicze w Sierosławiu	Sierosław	nie
29	0000211527	Kółko Rolnicze w Babach	Baby	nie
30	0000207302	Kółko Rolnicze w Gazomi Nowej	Gazomia Nowa	nie
31	0000207465	Kółko Rolnicze w Michałowie	Michałów	nie
32	0000207712	Kółko Rolnicze w Karlinie	Karlin	nie
33	0000261198	Kółko Rolnicze w Gajkowicach	Gajkowice	nie
34	0000238343	„Stowarzyszenie-Moszczenica Naszą Gminą”	Moszczenica	nie
35	0000388565	Stowarzyszenie „Szkoła w Srocku”	Srock	tak
36	0000232093	Związek Hodowców Zwierząt Futerkowych Moszczenica	Moszczenica	nie
37	0000375858	Stowarzyszenie Legion Małych Dusz	Moszczenica	nie
38	0000312991	Związek Zawodowy Pracowników Elsen w Piotrkowie Trybunalskim	Raków	nie
39	0000287014	Związek Zawodowy Pracowników Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” w Moszczenicy	Moszczenica	nie
40	0000466639	Stowarzyszenie Wędkarskie „Malik”	Moszczenica	nie
41	0000473017	Stowarzyszenie Nasza Ziemia Piotrkowska Moszczenica	Moszczenica	nie
42	0000654421	Stowarzyszenie Droga do Zdrowia	Gajkowice	nie
43	0000273343	Gminny Ludowy Klub Sportowy „Włókniarz” Moszczenica	Moszczenica	tak
44	0000418666	Stowarzyszenie Twórcza Inicjatywa Kulturalno-Oświatowa	Rękoraj 52	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Moszczenicy, stan na 14.02.2017 r.

Poniżej przedstawiono także Wykaz Stowarzyszeń Kultury Fizycznej nieprowadzących działalności gospodarczej, dla których organem nadzorującym jest Starosta Powiatu Piotrkowskiego, którymi na terenie Gminy Moszczenica są:

1) Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Moszczenica” w Moszczenicy, 97-310 Moszczenica, ul. Dworcowa 9,
2) Uczniowski Klub Sportowy „Snikers” w Rękoraju, 97-310 Moszczenica, Rękoraj 52,
3) Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Dragon” w Srocku, 97-310 Moszczenica, Srock, ul. Piotrkowska 13,
4) Uczniowski Klub Sportowy „Gingers” w Moszczenicy, 97-310 Moszczenica, ul. Piotrkowska 13,
5) Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Sokoły” w Babach, 97-310 Moszczenica, Baby, ul. Piotrkowska 20,
6) Ludowy Klub Sportowy „Pionier” w Baby, 97-310 Moszczenica, ul. Sportowa 42/22,
7) Gminny Ludowy Klub Sportowy „Włókniarz” Moszczenica, 97-310 Moszczenica, ul. Dworcowa 16,
8) Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe Moszczenica, 97-310 Moszczenica, ul. Kosowska 52.

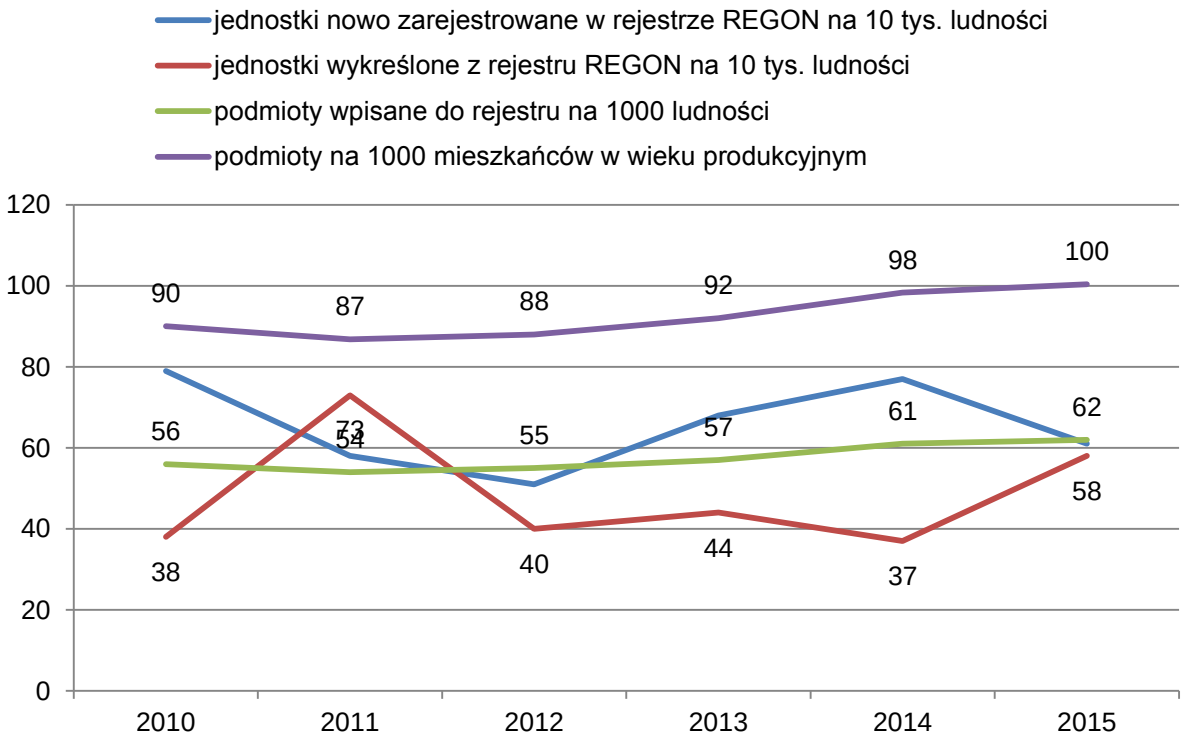
IV. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH – ANALIZA WSKAŹNIKOWA – SFERA GOSPODARCZA

4.1. KLIMAT AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ

Podstawową dziedziną gospodarki Gminy Moszczenica jest rolnictwo. Działalność gospodarczą prowadzi tu jednak szereg podmiotów co należy scharakteryzować.

W celu przedstawienia danych dotyczących klimatu działalności gospodarczej na terenie Gminy Moszczenica powołano się na dane GUS z lat 2010-2015. Według danych za rok 2015 ilość podmiotów wpisanych do rejestru wyniosła 796, co w przeliczeniu na 10 tys. ludności wynosi 620.

W formie wykresu przestawiono proces przemian dotyczący pojawiania się na rynku nowych podmiotów gospodarki biorąc pod uwagę rejestr REGON, wykreślenia podmiotów, a także dane o liczbie działających podmiotów w przeliczeniu na 1 000 ludności. Analiza danych pozwala stwierdzić, że w sferze gospodarczej Gminy Moszczenica zauważalny od kilku lat jest ograniczony rozwój. Liczba nowo powstałych firm przewyższa nieznacznie liczbę podmiotów, jakie zakończyły działalność. Ogólna liczba podmiotów na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym stopniowo wzrasta i dla roku 2015 wskaźnik ten wyniósł 100 podmiotów.

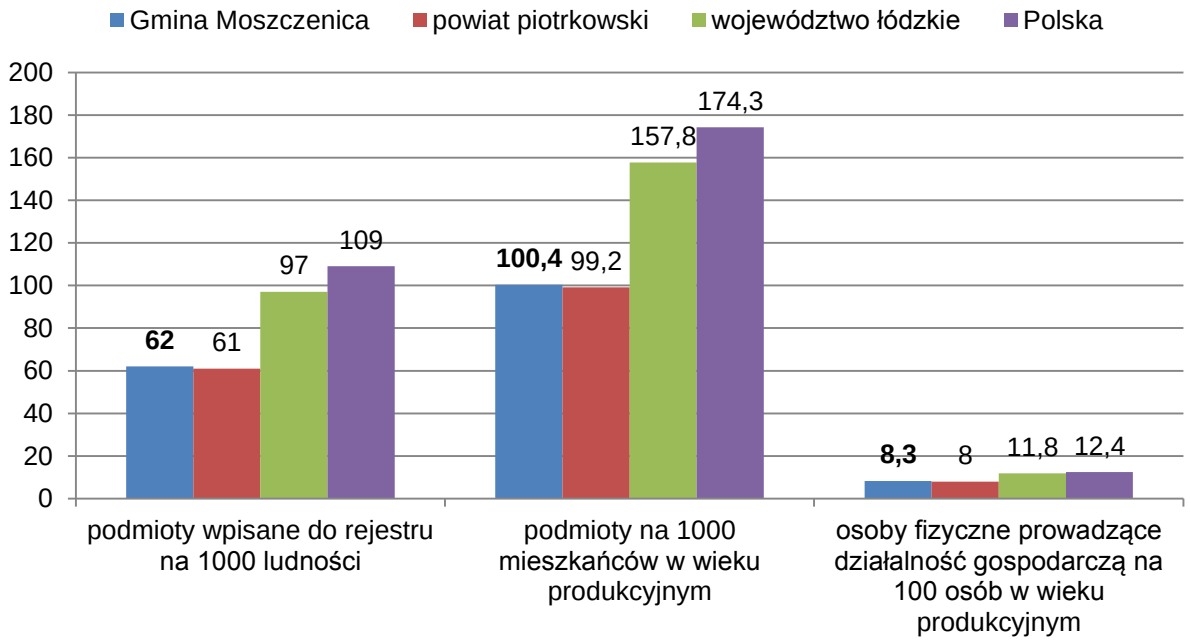
Ryc. 24. Podmioty gospodarki narodowej Gminy Moszczenica – analiza wskaźnikowa za lata 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analiza wskaźników dotyczących podmiotów gospodarki narodowej na terenie Gminy Moszczenica została przeprowadzona także w oparciu o porównanie do wskaźników określonych dla powiatu piotrkowskiego, województwa łódzkiego i całego kraju. Wzięto pod

uwagę liczbę podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru w odniesieniu do 1 000 ludności, liczbę podmiotów na 1 000 mieszkańców oraz liczbę osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym. W Gminie Moszczenica wartości te są mniejsze niż średnia wartość dla Polski i województwa łódzkiego, ale bardziej korzystne niż wartości dla powiatu piotrkowskiego.

Przedstawione dane zobrazowano na rycinie.

Ryc. 25. Wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarki narodowej – porównanie
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, stan na 31.12.2015 r.

Zgodnie danymi Urzędu Gminy w Moszczenicy liczba prowadzonych działalności gospodarczych na terenie Gminy Moszczenica na przestrzeni lat rośnie. W 2006 r. było ich 213, natomiast 10 lat później wartość wzrosła do 579. Szczegółowe dane w tym zakresie w odniesieniu do jednostek analitycznych przedstawiono w formie tabelarycznej.

Tabela 19. Liczba prowadzonych działalności gospodarczych w Gminie Moszczenica

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba prowadzonych działalności gospodarczych (stan na 31.12.2006 r.)	Liczba prowadzonych działalności gospodarczych (stan na 31.12.2016 r.)
1	Baby	15	46
2	Białkowice	2	4
3	Daszówka	0	4
4	Dąbrówka	16	3
5	Gajkowice	2	33
6	Gazomia Nowa	3	7
7	Gazomia Stara	8	5
8	Gościmowice Drugie	3	21
9	Gościmowice Pierwsze	10	6
10	Jarosty	12	34
11	Karlin	9	25
12	Kiełczówka	6	18
13	Kosów	4	25
14	Michałów	4	13
15	Moszczenica	41	101
16	Podolin	7	14
17	Pomyków	1	4
18	Raciborowice	3	10
19	Raków	3	13
20	Raków Duży	6	10
21	Rękoraj	9	30
22	Sierosław	3	17
23	Srock	20	41
24	Wola Moszczenicka	26	95
suma		**213**	**579**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Moszczenicy, stan na 31.12.2006 r., 31.12.2016 r.

4.1.1. Wskaźnik - liczba prowadzonych działalności gospodarczych (stan na 31.12.2016 r.) w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Biorąc pod uwagę stopień rozwoju gospodarczego poszczególnych jednostek analitycznych wzięto pod uwagę liczbę prowadzonych działalności gospodarczych wg stanu na koniec roku 2016 w odniesieniu do 100 mieszkańców.

Dzięki temu możliwe jest określenie, w których obszarach Gminy Moszczenica przedsiębiorcy najchętniej podejmują się prowadzenia działalności gospodarczych i gdzie ich jest najwięcej. Oczywiście liczby należy odnieść do ogólnej liczby mieszkańców.

Tabela 20. Liczba prowadzonych działalności gospodarczych (stan na 31.12.2016 r.) w przeliczeniu na 100 mieszkańców

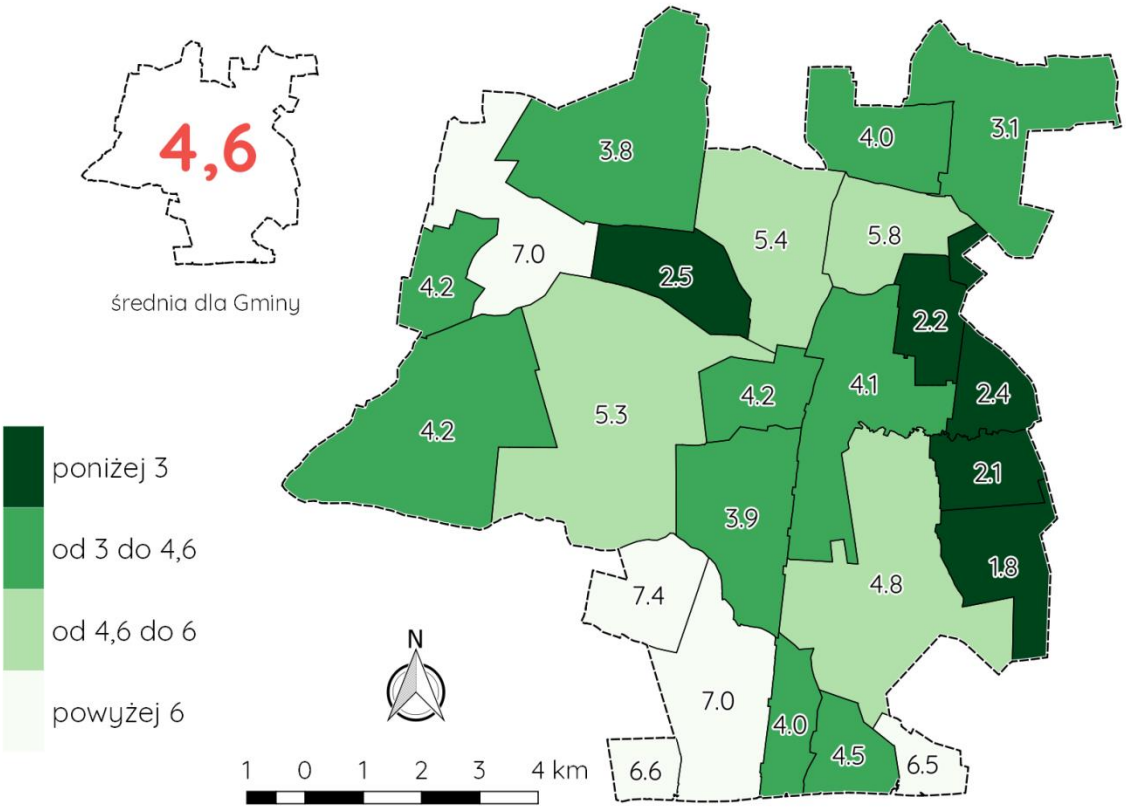
Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności ogółem	Liczba prowadzonych działalności gospodarczych (stan na 31.12.2016 r.)	Liczba prowadzonych działalności gospodarczych (stan na 31.12.2016 r.) w przeliczeniu na 100 mieszkańców
1	Baby	788	46	5,8
2	Białkowice	169	4	2,4
3	Daszówka	61	4	6,6
4	Dąbrówka	71	3	4,2
5	Gajkowice	787	33	4,2
6	Gazomia Nowa	392	7	1,8
7	Gazomia Stara	240	5	2,1
8	Gościmowice Drugie	389	21	5,4
9	Gościmowice Pierwsze	241	6	2,5
10	Jarosty	488	34	7,0
11	Karlin	336	25	7,4
12	Kiełczówka	451	18	4,0
13	Kosów	633	25	3,9
14	Michałów	324	13	4,0
15	Moszczenica	2 482	101	4,1
16	Podolin	373	14	3,8
17	Pomyków	183	4	2,2
18	Raciborowice	324	10	3,1
19	Raków	199	13	6,5
20	Raków Duży	222	10	4,5
21	Rękoraj	563	30	5,3
22	Sierosław	409	17	4,2
23	Srock	583	41	7,0
24	Wola Moszczenicka	1 988	95	4,8
Suma / średnia		**12 696**	**579**	**4,6**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Moszczenicy

Uwzględniając dane Urzędu Gminy w Moszczenicy wg stanu na 31.12.2016 r. należy stwierdzić, że liczba prowadzonych działalności gospodarczych wynosi 579 przy ogólnej liczbie mieszkańców 12 696. Zgodnie z przedstawionymi informacjami liczba prowadzonych działalności gospodarczych (stan na 31.12.2016 r.) w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosi 4,6. Jednostki analityczne, w których liczba prowadzonych działalności gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców jest niższa niż wartość referencyjna

cechują się występowaniem niskiej aktywności przedsiębiorców. Wartości wskazujące na niewielką atrakcyjność dla prowadzenia działalności gospodarczej oznaczono tłem pomarańczowym.

Warto podkreślić, że jeśli w analizie uwzględnione zostały prowadzone działalności gospodarcze w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym, to wynik analizy byłby bardzo zbliżony. W takim przypadku liczba prowadzonych działalności gospodarczych (stan na 31.12.2016 r.) w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi 7,27 (liczba prowadzonych działalności gospodarczych x 100 mieszkańców / liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym). Porównując średnie wartości dla jednostek analitycznych będących poniżej średniej gminnej zauważono, że są te same jednostki analityczne, które oznaczono powyżej. Tak więc niezależnie, czy liczbę prowadzonych działalności gospodarczych odniesie się do liczby osób ogółem czy wyłącznie osób w wieku produkcyjnym, to wynik będzie zbliżony. Jedynie w przypadku Daszówki wartość jest zbliżona do średniej i w przypadku uwzględnienia osób w wieku produkcyjnym, w jednostce analitycznej występuje wartość gorsza niż średnia gminna. Nie wpływa to jednak na końcowy wynik delimitacji, gdyż w wymienionej jednostce analitycznej Daszówka nie występuje nawarstwienie problemów społecznych.

Ryc. 26. Liczba prowadzonych działalności gospodarczych (stan na 31.12.2016 r.) w przeliczeniu na 100 mieszkańców – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnego zjawiska

Źródło: opracowanie własne

4.1.2. Wskaźnik - liczba prowadzonych działalności gospodarczych – ujawnienie tendencji (wzrostu lub spadku) liczby prowadzonych działalności gospodarczych w okresie pomiędzy 31.12.2006 r, a 31.12.2016 r.

W sferze gospodarczej elementem wskazanym do oceny klimatu aktywności gospodarczej poszczególnych jednostek analitycznych jest ujawnienie wzrostu lub spadku liczby prowadzonych działalności gospodarczych.

Przedstawienie takiego wskaźnika jest zasadne i pozwala pokazać faktyczną kondycję lokalnych przedsiębiorstw. Faktem jest, że znaczna część działalności gospodarczych zarejestrowanych jest w Moszczenicy. Jest to jednak zjawiskiem zupełnie normalnym, że w centrum administracyjnym, kulturalnym czy edukacyjnym lokalizuje się dużą ilość sklepików, podmiotów usługowych czy rzemieślniczych. Jednak sama liczba nie odzwierciedla, czy warunki do prowadzenia działalności gospodarczej są tu dobre. Można to ukazać dopiero, gdy określona zostanie tendencja wzrostu lub spadku liczby prowadzonych działalności gospodarczych w jednostce czasu.

Jeśli działalności gospodarczych przybywa, oznacza to, że przedsiębiorcy znajdują zbyt na swoje towary i usługi. W przeciwnym razie działalności gospodarczych ubywa. Duży ubytek w stosunku do roku bazowego świadczy o słabej kondycji przedsiębiorstw.

Zastosowano zasadę, że jako rok bazowy przyjęto rok 2006 (stan na 31.12.2006 r.). Następnie określono czy do roku 2016 (stan na 31.12.2016 r.) liczba działalności gospodarczych wzrosła czy spadła. W przypadku braku zmian w zakresie ilości prowadzonych działalności gospodarczych wartość wskaźnika wynosi 100. Jeśli od roku 2006 do roku 2016 zanotowano spadek liczby prowadzonych działalności gospodarczych, wartość wskaźnika jest niższa. Im większy spadek liczby prowadzonych działalności gospodarczych, tym wskaźnik jest bliższy wartości wskaźnika 0, co oznacza słabszą kondycję lokalnych przedsiębiorstw.

Sposób obliczeń na przykładzie średniej dla Gminy Moszczenica:

- liczba prowadzonych działalności gospodarczych (stan na 31.12.2006 r.) wynosi 213;
- liczba prowadzonych działalności gospodarczych (stan na 31.12.2016 r.) wynosi 579;

579 x 100 % / 213 = 271,8 % - oznacza to, ze liczba prowadzonych działalności gospodarczych w roku 2016 stanowi 271,8 % liczby działalności gospodarczych prowadzonych w roku 2006. Oznacza to korzystną tendencję wzrostową liczby prowadzonych działalności gospodarczych.

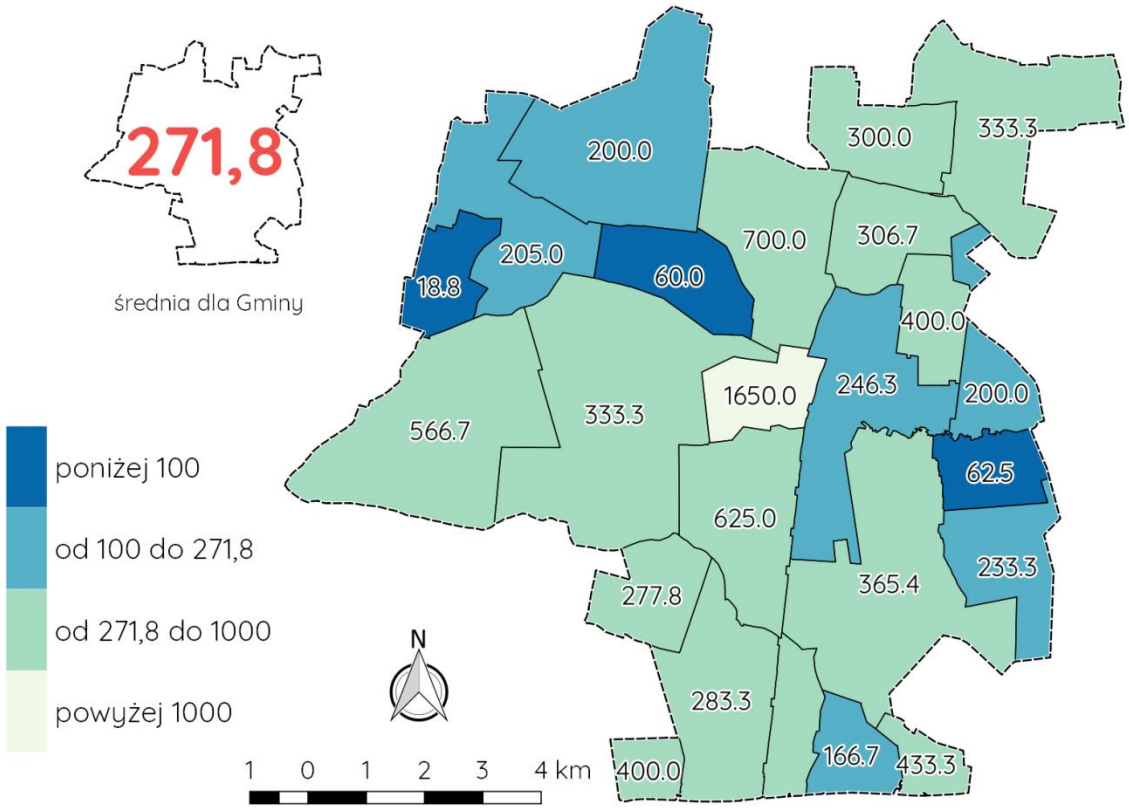
Tabela 21. Liczba prowadzonych działalności gospodarczych – ujawnienie tendencji (wzrostu lub spadku) liczby prowadzonych działalności gospodarczych w okresie pomiędzy 31.12.2006 r., a 31.12.2016 r.

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba prowadzonych działalności gospodarczych (stan na 31.12.2006 r.)	Liczba prowadzonych działalności gospodarczych (stan na 31.12.2016 r.)	Liczba prowadzonych działalności gospodarczych – ujawnienie tendencji (wzrostu lub spadku) liczby prowadzonych działalności gospodarczych w okresie pomiędzy 31.12.2006 r., a 31.12.2016 r.
1	Baby	15	46	306,7
2	Białkowice	2	4	200,0
3	Daszówka	0	4	nie dotyczy (dzielenie przez 0)
4	Dąbrówka	16	3	18,8
5	Gajkowice	2	33	1 650,0
6	Gazomia Nowa	3	7	233,3
7	Gazomia Stara	8	5	62,5
8	Gościmowice Drugie	3	21	700,0
9	Gościmowice Pierwsze	10	6	60,0
10	Jarosty	12	34	283,3
11	Karlin	9	25	277,8
12	Kiełczówka	6	18	300,0
13	Kosów	4	25	625,0
14	Michałów	4	13	325,0
15	Moszczenica	41	101	246,3
16	Podolin	7	14	200,0
17	Pomyków	1	4	400,0
18	Raciborowice	3	10	333,3
19	Raków	3	13	433,3
20	Raków Duży	6	10	166,7
21	Rękoraj	9	30	333,3
22	Sierosław	3	17	566,7
23	Srock	20	41	205,0
24	Wola Moszczenicka	26	95	365,4
Suma / średnia		**213**	**579**	**271,8**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Moszczenicy

Biorąc pod uwagę dane Urzędu Gminy w Moszczenicy wg stanu na 31.12.2006 r. oraz 31.12.2016 r. należy stwierdzić, że liczba prowadzonych działalności gospodarczych w okresie tych 10 lat wzrosła z 213 do 579. Znajduje to odzwierciedlenie w wartości wskaźnika na poziomie 271,8, co oznacza duży wzrost. Wszystkie jednostki analityczne, w których odnotowano wartość niższą niż 271,8 oznaczono tłem pomarańczowym. W przypadku wielu jednostek analitycznych wartość oznacza stan kryzysowy (poniżej średniej gminnej), ale liczba prowadzonych działalności gospodarczych jednak wzrosła. W trzech przypadkach wartość wskaźnika jest niższa od 100, co oznacza spadek liczby prowadzonych działalności gospodarczych. Dotyczy to Dąbrówki, Gazomii Starej i Gościmowic Pierwszych.

Należy podkreślić, że biorąc pod uwagę zasób lokalowy, liczba funkcjonujących w Moszczenicy podmiotów powinna być większa. Jest to wieś gminna, która z racji wiodącej funkcji i liczby mieszkańców powinna w szczególny sposób rozwijać się celem zapewnienia mieszkańcom całej Gminy Moszczenica odpowiedniej obsługi.

Ryc. 27. Liczba prowadzonych działalności gospodarczych – ujawnienie tendencji (wzrostu lub spadku) liczby prowadzonych działalności gospodarczych w okresie pomiędzy 31.12.2006 r., a 31.12.2016 r. – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnego zjawiska

Źródło: opracowanie własne

V. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH – ANALIZA JAKOŚCIOWA – SFERA ŚRODOWISKOWA

5.1. POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE i STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW

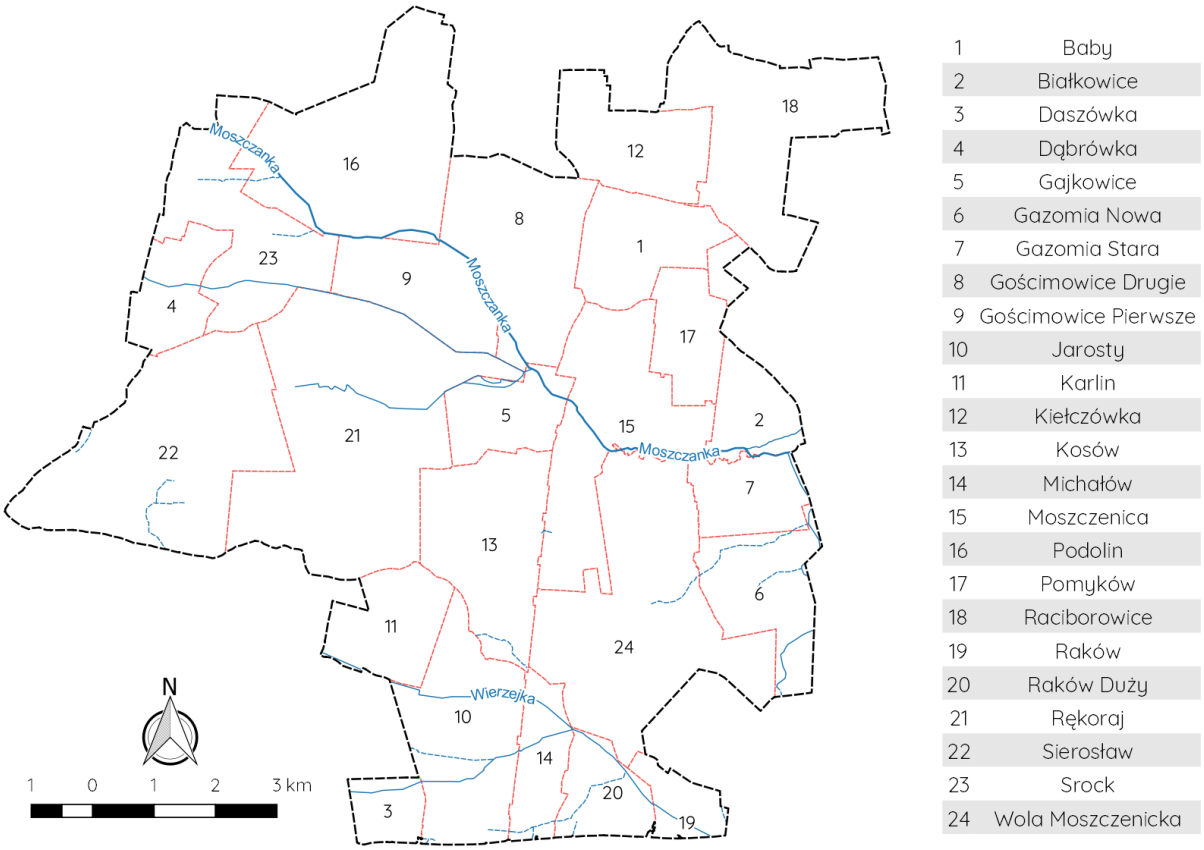
Według regionalizacji fizyczno - geograficznej J. Kondrackiego Gmina Moszczenica leży na pograniczu mezoregionów: Wysoczyzny Bełchatowskiej i Równiny Piotrkowskiej.

Gmina Moszczenica cechuje się dominacją użytków rolnych, które stanowią ponad 81 % ogółu jej powierzchni. Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione stanowią około 13 % obszaru, a grunty zabudowane i zurbanizowane – około 5 %. Pozostałą część zajmują grunty pod wodami, nieużytki i tereny różne.

5.2. SIEĆ HYDROGRAFICZNA

Gmina Moszczenica położona jest na dziale pierwszego rzędu, między dorzeczami Wisły i Odry. Sieć wód powierzchniowych nie jest zbyt bogata.

Teren Gminy Moszczenica odwadniają dopływy Pilicy. Przez analizowany obszar przebiega rzeka Moszczanka – prawy dopływ Wolbórki, zbierając wody z systemu palczastych dolin. Przez opisywany teren przepływa również rzeka Wierzejka. Gminę Moszczenica charakteryzuje wysoki stopień zmeliorowania, jakim zostały objęte głównie grunty orne.

Ryc. 28. Sieć hydrograficzna Gminy Moszczenica
Źródło: opracowanie własne

5.3. ZASOBY PRZYRODNICZE

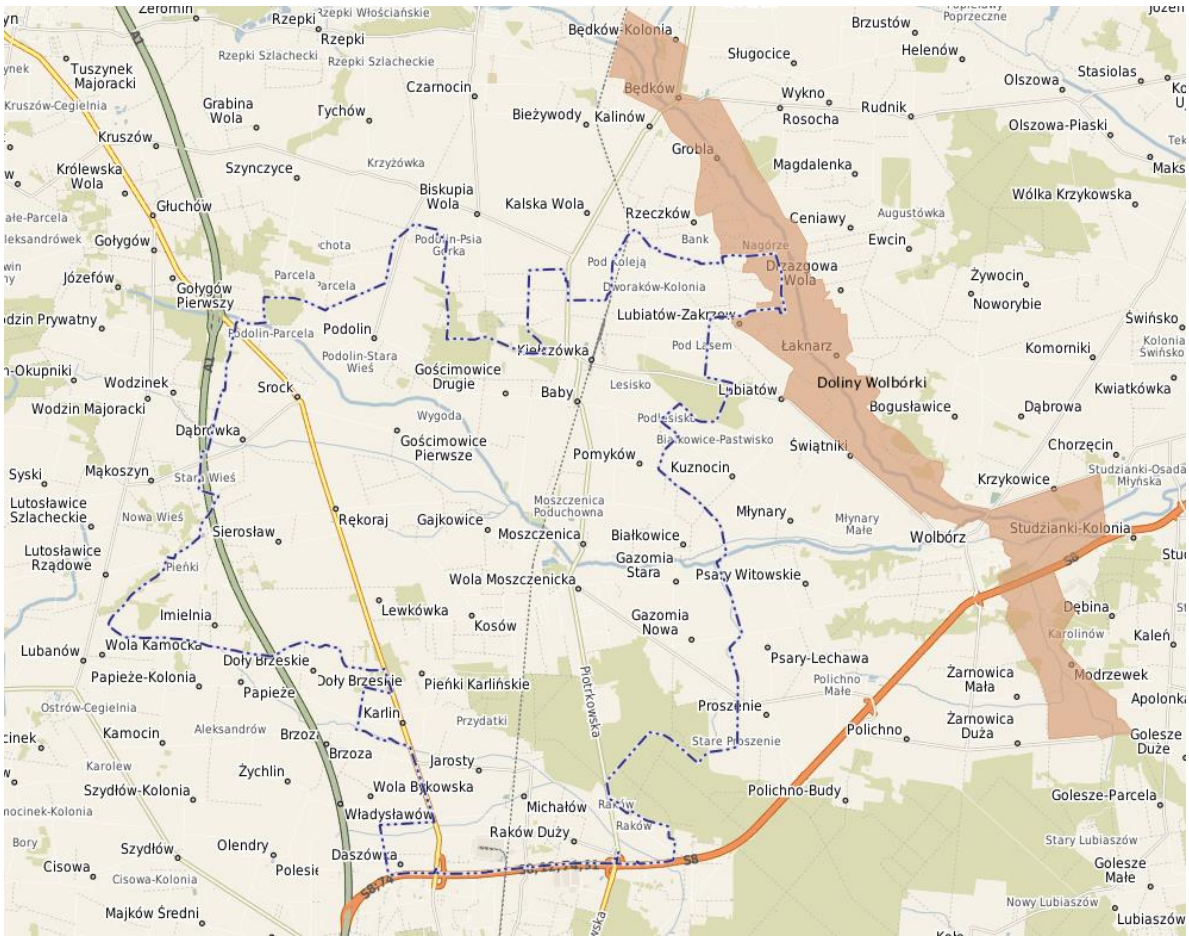
Biorąc pod uwagę możliwości wykorzystania zasobów przyrodniczych Gminy Moszczenica należy stwierdzić, że obecne zagospodarowanie nie jest wystarczające i wymaga dostosowania do potrzeb mieszkańców. Należy dążyć do zgodnego z zasadami zrównoważonego rozwoju zagospodarowania terenów cennych przyrodniczo.

W krajobrazie istotną rolę odgrywa szata roślinna. Najcenniejszym, choć niedużym powierzchniowo elementem są ekosystemy leśne.

Szczególnie cenne obszary zostały objęte ochroną prawną. Wielkopowierzchniową formą ochrony przyrody jest Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Wolbórki. Został on utworzony na podstawie Rozporządzenia Nr 41/2007 Wojewody Łódzkiego z dnia 21 sierpnia 2007 r. w sprawie ustanowienia Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Wolbórki. Obecnie obowiązuje Uchwała nr XXXI/613/12 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 18 grudnia 2012 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Wolbórki.

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Wolbórki obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcję korytarzy ekologicznych. Obszar o całkowitej powierzchni 2 272 ha położony jest na terenie gmin: Będków, Moszczenica i Wolborz.

Położenie obszaru na tle granic Gminy Moszczenica przedstawiono poniżej.

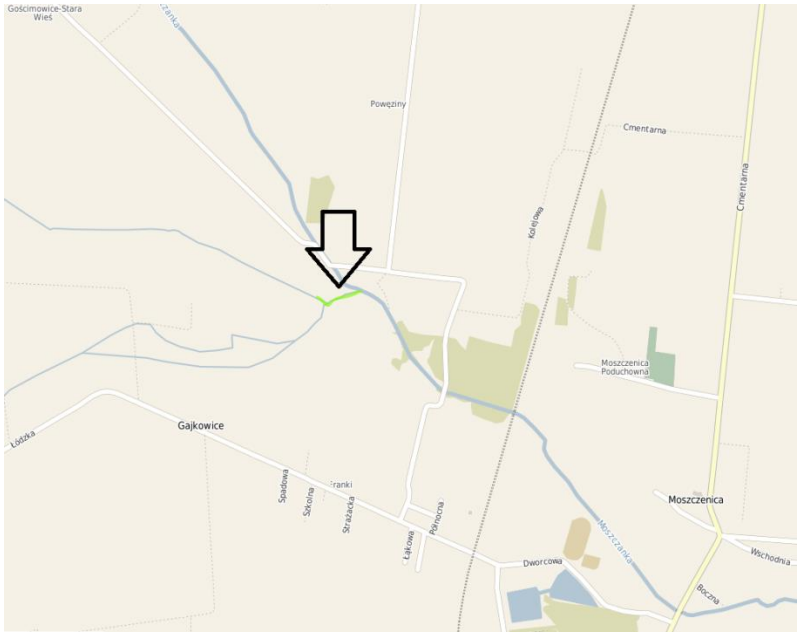
Ryc. 29. Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Wolbórki na tle granic Gminy Moszczenica

Źródło: www.moszczenica.e-mapa.net

Na opisywanym terenie zlokalizowane są też dwa użytki ekologiczne.

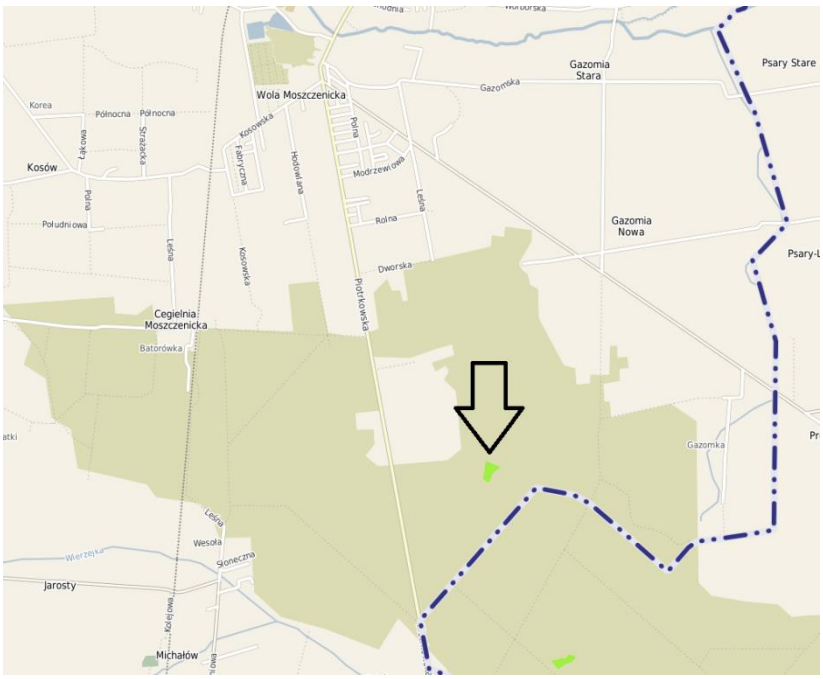
Na podstawie Rozporządzenia Nr 7/98 Wojewody Piotrkowskiego z 09.12.1998 r. w sprawie zmiany rozporządzenia dotyczącego uznania za zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz za użytki ekologiczne powołano użytek ekologiczny w Woli Moszczenickiej. Ochroną objęto bagno, a teren ochrony wynosi 0,9 ha.

Uchwałą Nr VII/46/2003 Rady Gminy Moszczenica z 09.04.2003 r. utworzony został użytek ekologiczny „Moszczanka". Użytek ekologiczny obejmuje koryto rzeki Moszczanki na długości około 200 m. Lokalizację użytków ekologicznych przedstawiono poniżej.

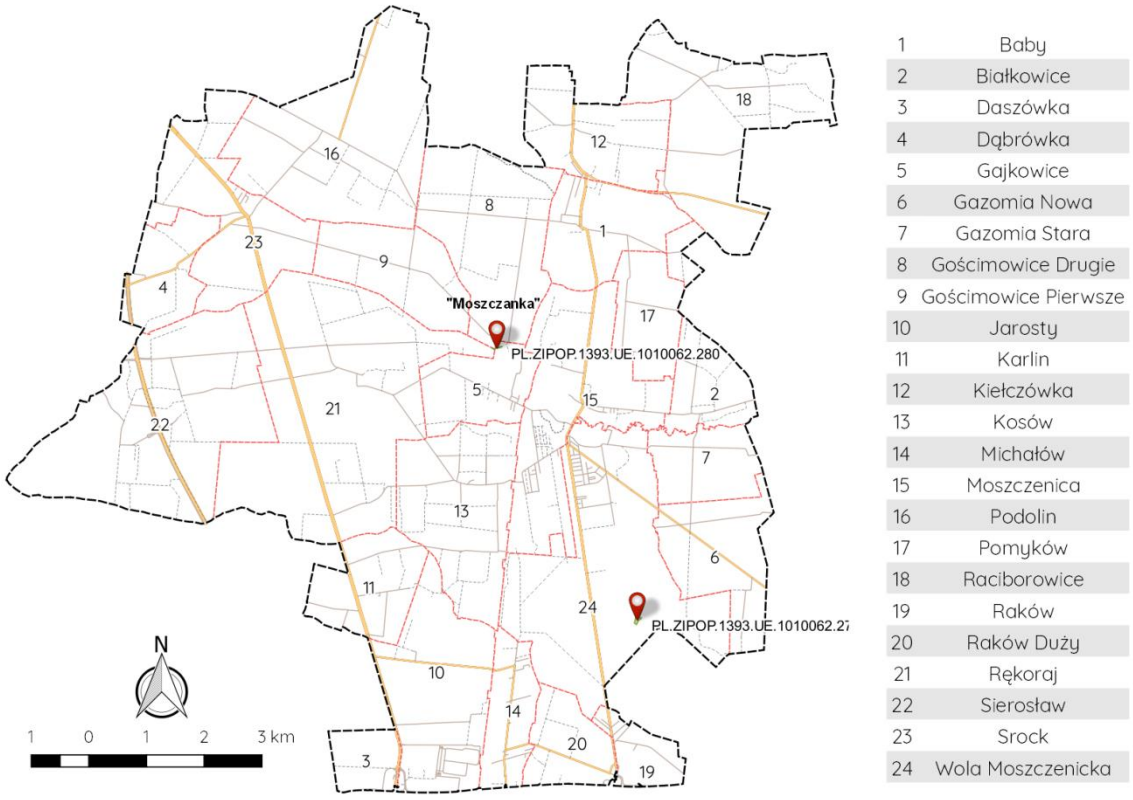
Ryc. 30. Użytek ekologiczny „Moszczanka" okolicy miejscowości Gajkowice

Źródło: www.moszczenica.e-mapa.net

Ryc. 31. Użytek ekologiczny w Woli Moszczenickiej

Źródło: www.moszczenica.e-mapa.net

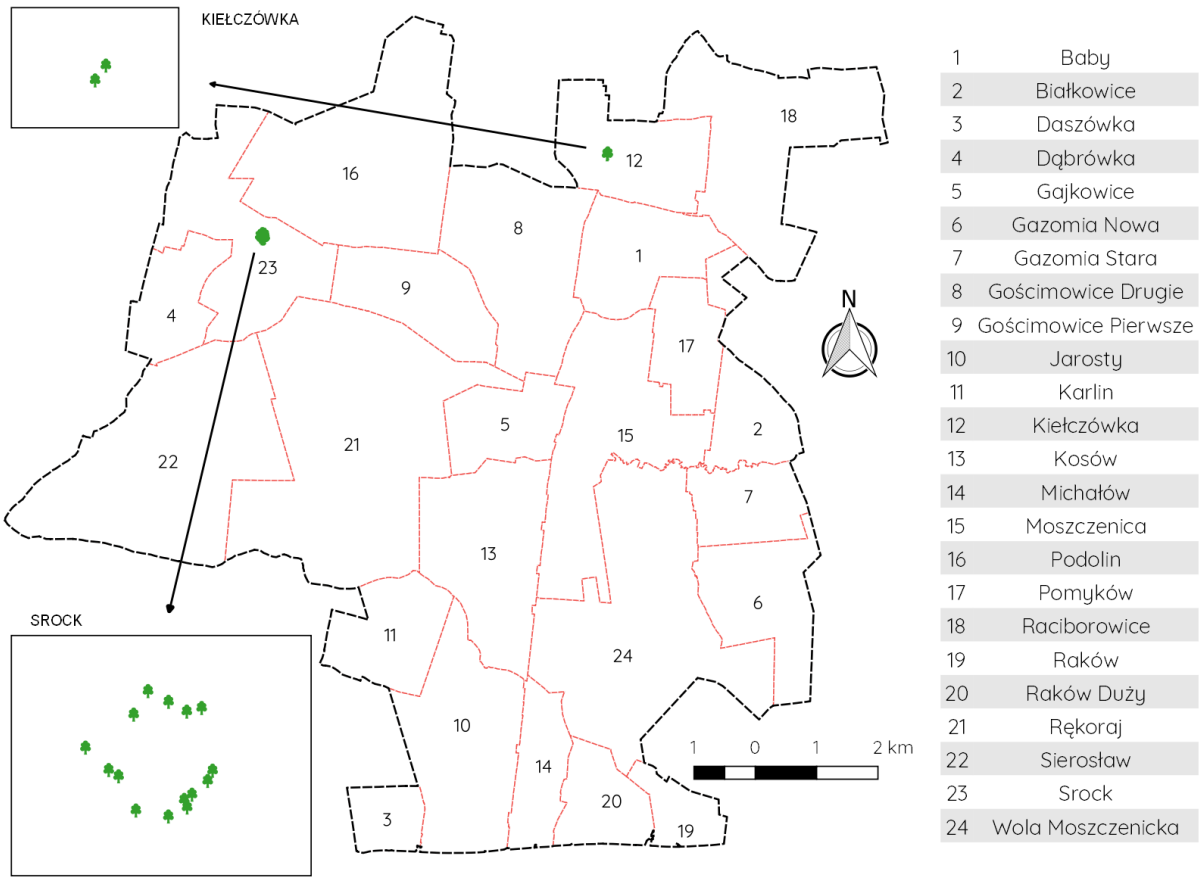

Ryc. 32. Położenie użytków ekologicznych na tle granic Gminy Moszczenica
Źródło: opracowanie własne

Na terenie Gminy Moszczenica występują także dwa pomniki przyrody.

Pierwszy z nich obejmuje skupisko dwóch drzew w Kiełczówce na terenie parku. Został powołany na podstawie Zarządzenia Nr 45/87 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 15 grudnia 1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.

Drugim pomnikiem przyrody określono skupisko 15 drzew położonych na terenie przykościelnym w Srocku. Aktem powołującym pomnik przyrody było Rozporządzenie Nr 5/98 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 3 lipca 1998 r. w sprawie zmiany rozporządzenia dotyczącego uznania za pomniki przyrody zmienione Rozporządzeniem Nr 33/2007 Wojewody Łódzkiego z dn. 18 lipca 2007 r. w sprawie zniesienia ochrony pomników przyrody.

Ryc. 33. Położenie pomników przyrody na tle granic Gminy Moszczenica
Źródło: opracowanie własne

Gmina Moszczenica dysponuje też potencjałem przyrody w formie parków, zieleńców, lasów, zieleni cmentarnej. Dane w tym zakresie przedstawiono w tabeli.

Tabela 22. Dane charakteryzujące sferę środowiskową Gminy Moszczenica w zakresie zasobów przyrodniczych

Lp.	Parametr	Wartość
1.	Powierzchnia obszarów prawnie chronionych, w tym: - obszary chronionego krajobrazu, - użytki ekologiczne.	58,0 ha 57,0 ha 1,0 ha
2.	Pomniki przyrody	2 szt.
3.	Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej	12,34 ha
4.	Powierzchnia cmentarzy	6,10 ha
5.	Powierzchnia lasów	1 341 ha
6.	Udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem	0,1 %
7.	Lesistość	12 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, stan na 31.12.2015 r.

5.4. JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Kolejnym problemem występującym na terenie nie tylko Gminy Moszczenica, ale również całego regionu jest zanieczyszczenie powietrza. Problem ten jest znacznie nasilony w zwartej zabudowie i szczególnie uwydatnia się w gęsto zabudowanych częściach miejscowości.

Należy podkreślić, że indywidualne źródła ogrzewania budynków stanowią główne źródło „niskiej emisji". Przyczyniają się także do występowania stężeń wymienionych zanieczyszczeń powyżej dopuszczalnych norm. Niska emisja to zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego szkodliwe dla zdrowia i środowiska substancjami powstałymi w wyniku procesów spalania paliw i innych procesów związanych z bytowaniem człowieka, m.in.: zaopatrzeniem w energię cieplną budynków. Spaliny emitowane przez kominy o wysokości około 10 m (budynki mieszkalne), rozprzestrzeniają się w przyziemnych warstwach atmosfery. Niska wysokość emitorów w powiązaniu z częstą w okresie zimowym inwersją temperatury, sprzyja kumulacji zanieczyszczeń. Indywidualne gospodarstwa domowe nie posiadają urządzeń ochrony powietrza, wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania. Wprowadzanie do powietrza zanieczyszczeń z kotłowni budynków mieszkalnych przez osoby fizyczne nie podlega żadnym ograniczeniom prawnym, organizacyjnym i ekonomicznym.

Na uwagę zasługuje również fakt, że znaczna część wykorzystywanych źródeł ogrzewania i ciepłej wody użytkowej nie odpowiada wymaganym standardom w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska. Wiek kotłów centralnego ogrzewania determinuje ich sprawność użytkową. Wraz ze wzrostem okresu, przez jaki eksploatowany jest kocioł, spada jego sprawność grzewcza, czyli należy zużyć więcej paliwa, aby ogrzać tę samą powierzchnię. Powoduje to wzrost kosztów ogrzewania oraz wydzielanie większej ilości CO_2 do atmosfery.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 r., poz. 519), Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Łodzi corocznie dokonuje oceny poziomu substancji w powietrzu w strefach województwa łódzkiego. Wynikiem oceny jest zaliczenie strefy łódzkiej, do której należy Gmina Moszczenica do jednej z klas oceny.

Zaliczenie strefy łódzkiej do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i może się wiązać z wymaganiami podjęcia działań na rzecz poprawy lub utrzymania jakości powietrza.

Roczna ocena jakości powietrza za rok 2015 wykonana według kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia oraz ochronę roślin wykazała występowanie stężeń benzo(α)pirenu, pyłu PM 10 i pyłu PM 2,5 przekraczających wartości dopuszczalne, w kontekście całej strefy łódzkiej. Dla ozonu przekroczony został poziom celu długoterminowego. W tabeli przedstawiono wyniki ocen jakości powietrza w strefie łódzkiej w 2015 roku.

Tabela 23. Wyniki ocen jakości powietrza w strefie łódzkiej w 2015 roku

Nazwa strefy	Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń w obszarach strefy											
	SO_2	NO_2	CO	PM 10	PM 2,5	C_6H_6	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O^3
Strefa łódzka	A	A	A	C	C, C1	A	A	A	A	A	C	C, D2

Źródło: WIOŚ Łódź, 2016

Badania jakości powietrza prowadzono również ze względu na klasyfikację w oparciu o kryteria określone dla ochrony roślin. W wyniku oceny za rok 2015 przeprowadzonej dla dwutlenku siarki i tlenków azotu strefę łódzką zaliczono do klasy A, co oznacza, że nie notowano przekroczeń. Odnotowano jednak przekroczenia dopuszczalnych poziomów w przypadku ozonu.

Duża liczba dni z przekroczeniem dopuszczalnego poziomu PM10 występuje zawsze w okresie grzewczym, co związane jest z ogrzewaniem budynków w porze jesiennej i zimowej. Należy więc stwierdzić, że stopień zanieczyszczenia powietrza byłby mniejszy, jeśli mniejsze byłoby zapotrzebowanie budynków na energię w celu ich ogrzania i przygotowania ciepłej wody. Istotne jest zatem określenie energochłonności budynków zlokalizowanych na terenie Gminy Moszczenica.

Istotnym problemem środowiskowym w miejscowości Kiełczówka mieszkańcy określają efekty działalności firmy Barter S.A. Znajduje się tu baza dystrybucji węgla. Firma zajmuje się magazynowaniem, sortowaniem, workowaniem węgla na dużą skalę. Ze względu na lokalizację w ścisłej zabudowie (miejscowości Baby i Kiełczówka) pylenie podczas prac jest uciążliwe. Mieszkańcy skarżą się na zanieczyszczenie środowiska (gleby, wód gruntowych, przekroczenie dopuszczalnych norm hałasu, zapylenie obszaru, niewłaściwe składowanie hałd miału węglowego, który ulega samozapłonowi).

Analizując możliwość efektywnego korzystania z obiektów budowlanych, w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska należy stwierdzić, że na terenie Gminy Moszczenica występuje mała liczba mikroinstalacji OZE np. paneli słonecznych, ogniw fotowoltaicznych czy pomp ciepła. Takie informacje zawarte są także w obecnie obowiązującym programie ochrony środowiska dla Gminy Moszczenica.

Zgodnie z przeprowadzonym wywiadem społecznym stwierdza się, że znaczna część obiektów budowlanych na terenie Gminy Moszczenica cechuje się postępującą degradacją stanu technicznego oraz brakiem funkcjonowania rozwiązań technicznych, umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych.

Widoczne są niedostatki w zakresie termomodernizacji budynków mieszkalnych. Jak wynika z zebranych danych na terenie Gminy Moszczenica istnieje duża potrzeba realizacji przedsięwzięć termomodernizacyjnych budynków.

Powszechnie przyjmuje się, że termomodernizacja to działanie mające na celu zmniejszenie zapotrzebowania i zużycia energii cieplnej na potrzeby danego budynku. Działania składające się na ten proces dotyczą wszelkich usprawnień w zakresie wytwarzania, przesyłania, wykorzystania i zmniejszania zużycia energii.

W przypadku wielu budynków, uznanych za obiekty zabytkowe należy podkreślić, że prowadzenie prac w zakresie przebudowy i modernizacji tychże budynków nie zawsze jest możliwe. Przy planowaniu prac należy wziąć pod uwagę wartość historyczną budynków.

5.5. ZAGOSPODAROWANIE NIECZYSTOŚCI CIEKŁYCH I ODPADÓW KOMUNALNYCH

Problemem w sferze środowiskowej dla mieszkańców Gminy Moszczenica jest także brak możliwości podłączenia do zbiorczej kanalizacji sanitarnej części nieruchomości.

Mieszkańcy Gminy Moszczenica niepodłączeni do zbiorczej sieci kanalizacyjnej, w większości korzystają ze zbiorników bezodpływowych, których jest 1 578 sztuk oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, w ilości 67 sztuk (wg GUS, stan na 31.12.2015 r.). Korzystanie ze zbiorników bezodpływowych może stanowić potencjalny problem środowiskowy z uwagi na ograniczoną kontrolę postępowania ze zgromadzonymi nieczystościami ciekłymi, jak również biorąc pod uwagę zróżnicowany stan techniczny zbiorników bezodpływowych.

Nie jest to jednak jeden ze wskaźników przyjętych do analizy, a jedynie opis problemu występujący na terenie całej Gminy Moszczenica.

Biorąc pod uwagę zebrane dane należy stwierdzić, że władze Gminy Moszczenica powinny podjąć działania zmierzające do właściwego zagospodarowania nieczystości ciekłych. Powinny one iść w kierunku rozbudowy zbiorczej sieci kanalizacyjnej lub wyposażenia nieruchomości w zabudowie rozproszonej w przydomowe oczyszczalnie ścieków gwarantujące szczelność zbiorników i spełnianie norm środowiskowych. Nadal duża część mieszkańców ma gorsze warunki egzystencji spowodowane problemem zagospodarowania ścieków.

Dane przedstawiające wybrane aspekty w sferze środowiskowej Gminy Moszczenica przedstawiono w tabeli. Dotyczą one:

- ilości wytwarzanych odpadów,
- powierzchni istniejących dzikich wysypisk,
- ilości zbiorników bezodpływowych i oczyszczalni przydomowych.

Tabela 24. Dane charakteryzujące sferę środowiskową Gminy Moszczenica w zakresie odpadów i nieczystości ciekłych

Lp.	Parametr	Wartość
1.	Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku przypadające na 1 mieszkańca	85,7 kg
2.	Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca	75,6 kg
3.	Powierzchnia istniejących dzikich wysypisk, stan w dniu 31.12.2015 r.	500 m^2
4.	Zbiorniki bezodpływowe	1 578 sztuk
5.	Oczyszczalnie przydomowe	67 sztuk

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, stan na 31.12.2015 r.

5.5. WYROBY ZAWIERAJĄCE AZBEST

Na mocy ustawy z dnia 19.06.1997 roku o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2004 nr 3 poz. 20 ze zm.), w roku 1998 w Polsce zakończono produkcję wyrobów zawierających azbest. Na posiadaczy wyrobów zawierających azbest nałożono obowiązek ich inwentaryzowania i przestrzegania specjalnych procedur w trakcie usuwania, transportu i ich składowania.

Szacuje się, że proces usuwania wyrobów zawierających azbest trwać będzie około 20 lat. W dniu 14 lipca 2009 roku Rada Ministrów przyjęła uchwałę „Program oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009 – 2032", a następnie dnia 15 marca 2010 przyjęto uchwałę nr 39/2010 zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032".

Tak długi okres został przyjęty ze względu na trwałość płyt azbestowo – cementowych i innych wyrobów zawierających azbest stosowanych w budownictwie oraz ich znaczne rozproszenie na terenie kraju.

Dodatkowo czas ten wydłuża konieczność ponoszenia przez właścicieli nieruchomości, urządzeń oraz instalacji wysokich kosztów demontażu wyrobów zawierających azbest oraz transportu i unieszkodliwiania odpadów azbestowych, a także nieuniknionych kosztów związanych z zakupem nowych wyrobów bezazbestowych, które zastąpią usunięte wyroby azbestowe.

Sam azbest, to włókniste minerały krzemianowe występujące w przyrodzie w postaci wiązek włókien cechujących się nadzwyczajną wytrzymałością na rozciąganie, elastycznością i odpornością na działania czynników chemicznych i fizycznych.

Staje się zagrożeniem dla zdrowia, gdy dojdzie do korozji lub uszkodzenia (łamanie, kruszenie, cięcie, itp.) wyrobów zawierających azbest. Wówczas uwalniane są do powietrza włókna, które mogą zostać przeniesione podczas oddychania do płuc. Agresywność pyłu azbestowego jest zależna m. in. od średnic tych włókien, ich stężenia w środowisku oraz czasu trwania narażenia.

Ryzyko zwiększa się znacznie w przypadku palących wyroby tytoniowe. Najgroźniejsze dla zdrowia człowieka są włókna, których średnica jest mniejsza od 3 mikrometrów. Takie włókna są łatwo wciągane wraz z powietrzem do płuc, docierając do końcowych odcinków dróg oddechowych, pozostają tam na stałe. Może to powodować chorobę zwaną azbestozą.

Z kolei włókna o średnicy powyżej 5 mikrometrów zatrzymują się w górnych odcinkach dróg. Warto pamiętać, że pył azbestowy, oprócz tego, że zanieczyszcza płuca, także je uszkadza mechanicznie - ostre cząsteczki drążnią śluzówkę - co prowadzi do zwłóknienia tkanki płucnej, W dalszej konsekwencji pośrednio wpływa to na rozwój procesu nowotworowego. Organizm człowieka, ze względu na wspomnianą wcześniej dużą chemiczną odporność azbestu, nie jest w stanie rozpuścić tych włókien.

Proces chorobowy jest długi, średnio wynosi 20 lat od chwili zetknięcia się z azbestem. Sama choroba objawia się napadami kaszlu i astmą.

Gmina Moszczenica podejmuje szereg działań związanych z eliminacją wyrobów zawierających azbest z otoczenia. Masę wyrobów zawierających azbest unieszkodliwionych przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 25. Masa wyrobów zawierających azbest

Lp.	Jednostka analityczna	Masa wyrobów zawierających azbest (w kg) odebranych z terenu Gminy Moszczenica
1	Baby	9 455
2	Białkowice	11 030
3	Daszówka	brak danych
4	Dąbrówka	17 450
5	Gajkowice	11 888
6	Gazomia Nowa	36 332
7	Gazomia Stara	21 940
8	Gościmowice Drugie	14 844
9	Gościmowice Pierwsze	brak danych
10	Jarosty	37 817
11	Karlin	9 406
12	Kiełczówka	16 866
13	Kosów	20 163
14	Michałów	19 924
15	Moszczenica	43 307
16	Podolin	45 024
17	Pomyków	6 240
18	Raciborowice	25 491
19	Raków	3 340
20	Raków Duży	14 697
21	Rękoraj	29 485
22	Sierosław	6 170
23	Srock	8 586
24	Wola Moszczenicka	26 955
suma		**436 410**

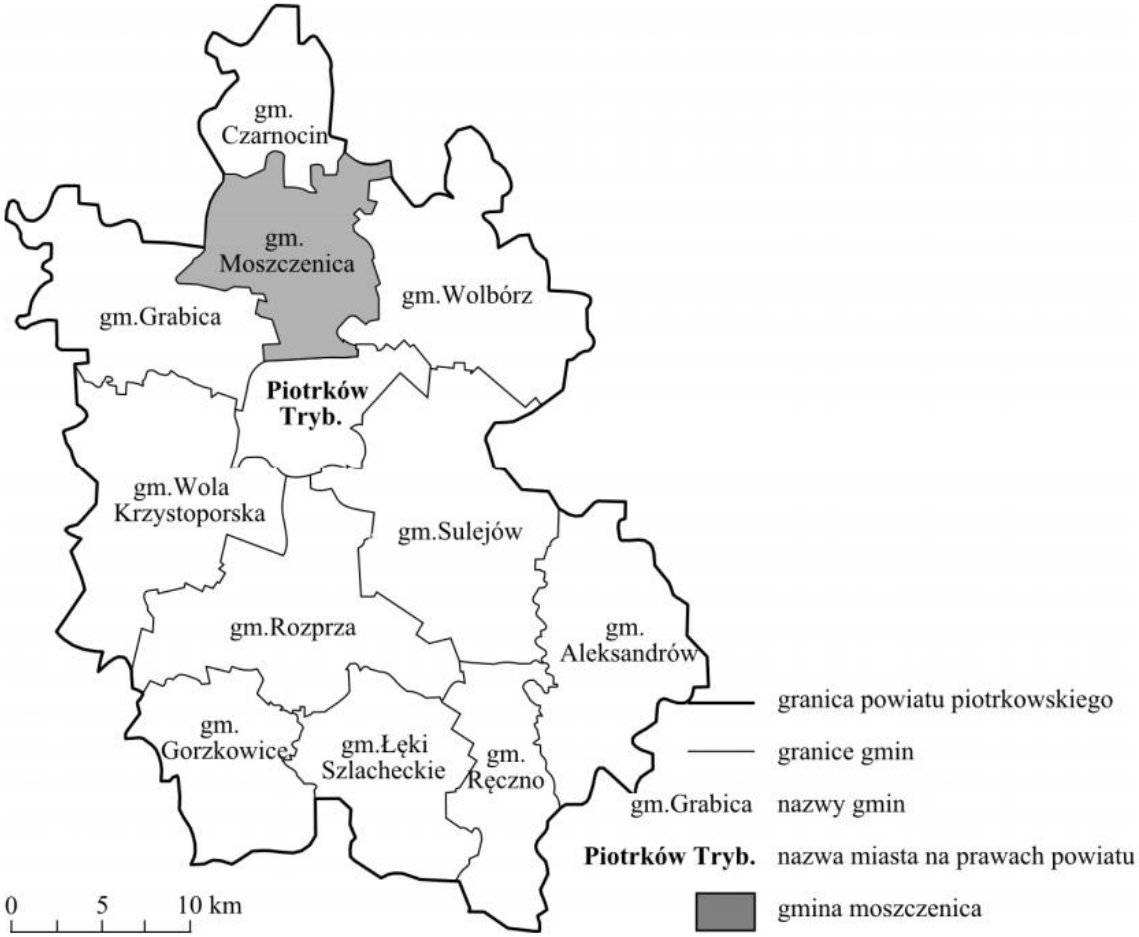
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Moszczenicy

Zaprezentowane dane nie pozwalają na porównanie wszystkich jednostek analitycznych ze względu na brak danych dotyczących Daszówki i Gościmowic Pierwszych. Należy stwierdzić, że bezwzględne wartości wskazują na znaczące ilości wyrobów zawierających azbest w jednostkach analitycznych: Podolin i Moszczenica – powyżej 40 ton. Nieco mniejsze ilości (powyżej 20 ton) odebrane zostały w jednostkach analitycznych: Gazomia Nowa, Gazomia Stara, Jarosty, Kosów, Raciborowice, Rękoraj, Wola Moszczenicka.

VI. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH – ANALIZA JAKOŚCIOWA – SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

6.1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z LOKALIZACJI GMINY MOSZCZENICA

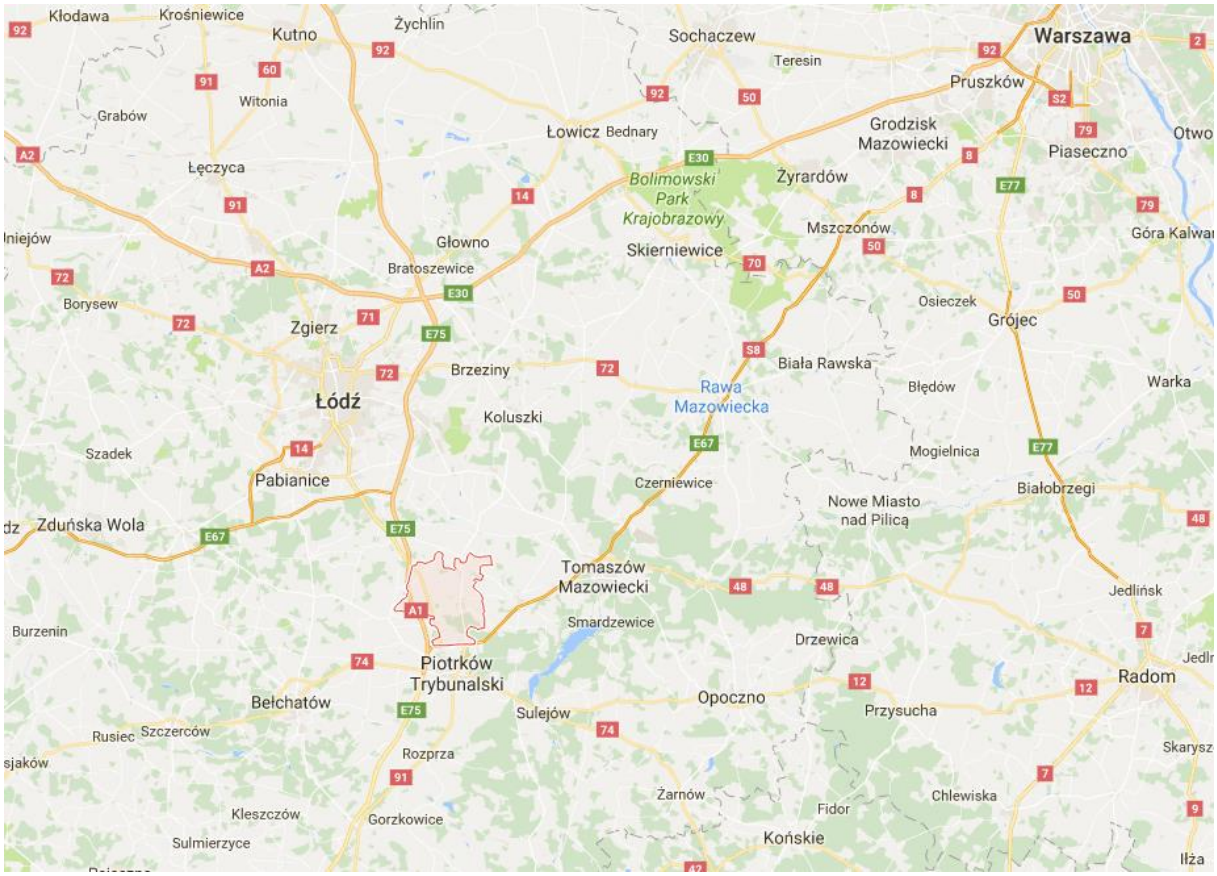
Uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne Gminy Moszczenica w dużej mierze wynikają z położenia terytorialnego. Opisywany obszar wchodzi w skład powiatu piotrkowskiego w województwie łódzkim. Bezpośrednim sąsiadem gminy Moszczenica jest dawna stolica województwa piotrkowskiego, a obecnie powiat grodzki – Piotrków Trybunalski, który pełni istotną dla województwa łódzkiego funkcję ośrodka regionalnego. Odległość do Łodzi wynosi około 40 km, natomiast do Warszawy około 150 km.

Ryc. 34. Położenie Gminy Moszczenica na tle powiatu piotrkowskiego
Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Moszczenica na lata 2014-2017

6.2. UWARUNKOWANIA KOMUNIKACYJNE

Bardzo dobrą dostępność komunikacyjną Gminy Moszczenica warunkuje przebieg przez gminę autostrady A1, a także niewielkie oddalenie od węzła autostradowego A1-A2. Bezpośrednie jest sąsiedztwo drogi ekspresowej S8 z Warszawy do Wrocławia. Przez teren Gminy Moszczenica przebiega droga krajowa nr 91 oraz droga wojewódzka nr 716. Lokalną sieć dróg stanowią drogi powiatowe i gminne.

Ryc. 35. Położenie Gminy Moszczenica na tle sieci komunikacyjnej
Źródło: www.google.pl/maps

Na obszarze gminy, w miejscowościach: Moszczenica, Baby i Jarosty znajdują się stacje kolejowe dla pociągów relacji Warszawa – Katowice (linia nr 1).

Rozwój infrastruktury drogowej powinien zapewniać dobre warunki życia i rozwoju dla lokalnej społeczności. Służyć temu powinien rozwój chodników i dróg rowerowych z odpowiednim oświetleniem co przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów.

6.3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOSTĘPU DO EDUKACJI

Jednym z podstawowych czynników przestrzenno-funkcjonalnych wpływających na dostęp do edukacji jest dostępność placówek edukacyjnych. Na terenie Gminy Moszczenica funkcjonują trzy gimnazja, sześć szkół podstawowych, pięć przedszkoli i oddziały przedszkolne.

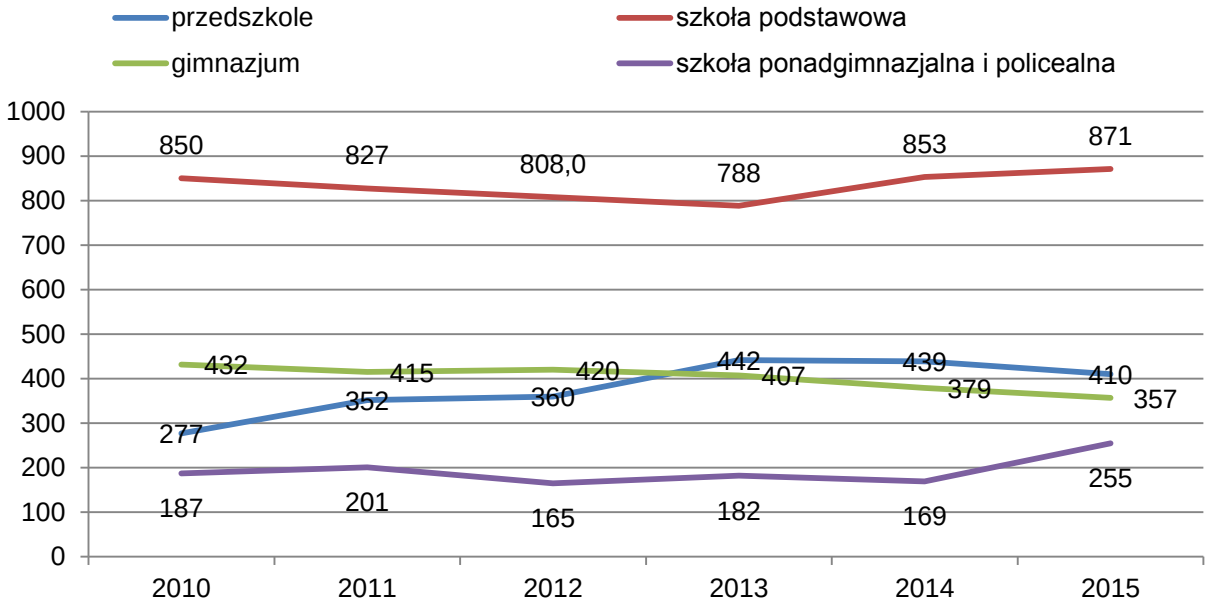
Wykaz szkół podstawowych i gimnazjów przedstawiono poniżej.

Tabela 26. Szkoły podstawowe i gimnazja na terenie Gminy Moszczenica

Lp.	Placówka	Adres	Obręb geodezyjny	Własność
1.	Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Babach	Baby, ul. Piotrkowska 20	Baby	własność komunalna, oddana w trwały zarząd
2.	Szkoła Podstawowa w Gazomi im. św. Jana Pawła II	Stara Gazomia 29	Gazomia Stara	własność komunalna, oddana w trwały zarząd
3.	Szkoła Podstawowa im. Margarethy Kamprad w Jarostach	Jarosty ul. Leśna 14	Jarosty	własność komunalna, oddana w trwały zarząd
4.	Szkoła Podstawowa im. św. Stanisława Kostki w Moszczenicy	Moszczenica ul. Dworcowa 9	Moszczenica	własność komunalna, oddana w trwały zarząd
5.	Gimnazjum im. Stanisława Małachowskiego w Moszczenicy	Moszczenica ul. Piotrkowska 13	Moszczenica	własność komunalna, oddana w trwały zarząd
6.	Szkoła w Rękoraju (szkoła podstawowa, gimnazjum)	Rękoraj 52	Rękoraj Wieś	własność komunalna, umowa użyczenia
7.	Zespół Szkół w Srocku	Srock ul. Łódzka 5	Srock Rządowy	własność komunalna, oddana w trwały zarząd

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Moszczenicy

Gmina jest organem prowadzącym szkoły podstawowe i gimnazja. Należy stwierdzić, że ze względu na stabilną w szkołach podstawowych, a malejącą w gimnazjach liczbę uczniów obecnie nie jest zasadne tworzenie nowych placówek. Naturalnym faktem jest, że zlokalizowane są one w miejscowościach zamieszkałych przez największą liczbę ludności.

Ryc. 36. Liczba dzieci i uczniów w placówkach edukacyjnych na terenie Gminy Moszczenica w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

6.3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOSTĘPU DO KULTURY, SPORTU I REKREACJI

Moszczenica jest miejscowością gminną, a zarazem głównym ośrodkiem społecznym i kulturalnym. Na terenie gminy funkcjonuje: Gminny Ośrodek Kultury i Sportu im. Jana Justyny w Moszczenicy (GOKiS), Gminna Biblioteka Publiczna - z filiami, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, czyli Gminny Ośrodek Zdrowia w Moszczenicy i Wiejski Ośrodek Zdrowia w Srocku, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Woli Moszczenickiej ul. Piotrkowska 47G, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Woli Moszczenickiej ul. Piotrkowska 60. Ponadto na terenie gminy znajduje się Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej HELP - MED Sp. z o.o. w Raciborowicach.

Główną instytucją w zakresie krzewienia kultury i sportu na terenie Gminy Moszczenica jest Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Moszczenicy zlokalizowany przy ul. Dworcowej 16a.

Ponadto w Moszczenicy działa kompleks boisk sportowych „Orlik" oraz stadion gminny. Kolejny stadion zlokalizowany jest w Babach. Sale gimnastyczne posiadają szkoły w Jarostach, Rękoraju, Srocku i Moszczenicy.

W zakresie działalności kulturalnej, zgodnie z danymi GUS ilość imprez organizowanych przez GOKiS na terenie Gminy Moszczenica w 2015 r. wyniosła ogółem 10, w tym 4 koncerty, 4 imprezy turystyczne i sportowo-rekreacyjne, 1 konkurs i 1 festiwal / przegląd artystyczny. Włącznie w imprezach uczestniczyło 880 osób.

W Moszczenicy przy ul. Dworcowej 16a funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna posiadająca filie w Babach (ul. Piotrkowska 49) i Srocku (ul. Łódzka 5). Zgodnie z danymi GUS (stan na 31.12.2015 r.) księgozbiór składa się z ponad 48 tys. woluminów. W ciągu roku, biblioteka zanotowała 915 czytelników, a liczba wypożyczeń na zewnątrz to 25 635 woluminów.

Kultura promowana jest także w strażnicach i salach Ochotniczych Straży Pożarnych, Domach Ludowych, Kołach Gospodyń Wiejskich, świetlicach wiejskich itp. Ich wykazy przedstawiono w formie tabelarycznej.

Tabela 27. Ochotnicze straże pożarne na terenie Gminy Moszczenica

Lp.	Obiekt OSP	Adres	Obręb geodezyjny	Nr działki ewidencyjnej
1	Baby	Baby l. Piotrkowska 49	Baby	129/1
2	Gajkowice	Gajkowice ul. Łódzka 64	Gajkowice	176
3	Gazomia Stara	Gazomia Stara 26	Gazomia Stara	53/1, 53/2
4	Gazomia Nowa	Gazomia Nowa 51	Gazomia Nowa	202/1
5	Gościmowice Drugie	Gościmowice Drugie 23	Gościmowice Pierwsze	165
6	Jarosty	Jarosty ul. Nowa 37	Jarosty	49
7	Kosów	kosów ul. Główna 26	Kosów	253
8	Kiełczówka	Kiełczówka, ul. Parkowa 6	Kiełczówka	227
9	Moszczenica	Moszczenica ul. Piotrkowska 4	Moszczenica	392
10	Podolin	Podolin 41	Podolin	318/1
11	Rękoraj	Rękoraj 48a	Rękoraj wieś	95/1
12	Raciborowice	Raciborowice 22	Raciborowice	104
13	Sierosław	Sierosław 50	Sierosław	242/2, 243/2

Lp.	Obiekt OSP	Adres	Obręb geodezyjny	Nr działki ewidencyjnej
14	Srock	Srock Plac Rynek 3	Srock Prywatny	263/2, 262

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Moszczenicy

Tabela 28. Domy ludowe, świetlice wiejskie, itp. na terenie Gminy Moszczenica

Lp.	Obiekt	Adres	Obręb geodezyjny	Nr działki ewidencyjnej
1	Wiejski Dom Kultury w Babach	Baby ul. Piotrkowska 49	Baby	129/1
2	Dom Ludowy w Białkowicach	Białkowice 22	Białkowice	197/7
3	Dom Ludowy w Gajkowicach	Gajkowice ul. Łódzka 56	Gajkowice	304
4	Sala OSP w Gazomii Nowej	Gazomia Nowa 51	Gazomia Nowa	202/1
5	Dom Ludowy w Gazomi Starej	Gazomia Stara 26	Gazomia Stara	53/1, 53/2
6	Dom Ludowy w Gościmowicach Pierwszych	Gościmowice Pierwsze 39	Gościmowice Drugie	207/1
7	Świetlica Wiejska i sala OSP w Gościmowicach Drugich	Gościmowice Drugie 23	Gościmowice Pierwsze	165
8	Dom Ludowy w Gościmowicach Drugich - Powęziny	Gościmowice Drugie 101a	Gościmowice Pierwsze	356/5
9	Sala OSP w Jarostach	Jarosty, ul. nowa 37	Jarosty	49
10	Dom Ludowy w Karlinie	Karlin ul. Piotrkowska 50	Karlin	65/2
11	Sala OSP w Kiełczówce	Kiełczówka, ul. Parkowa 6	Kiełczówka	227
12	Sala OSP Kosów	Kosów, ul. Główna 26	Kosów	252, 253
13	Świetlica wiejska w Michałowie	Michałów ul. Południowa 70	Michałów	118/1
14	Sala OSP w Moszczenicy	Moszczenica ul. Piotrkowska 4	Moszczenica	392
15	Sala OSP w Podolinie	Podolin 41	Podolin	318/1
16	Dom Ludowy w Pomykowie	Pomyków	Pomyków	214/33, 89/5, 88/5
17	Sala OSP w Raciborowicach	Raciborowice 22,	Raciborowice	104
18	Dom Ludowy w Rakowie Dużym	Raków Duży ul. Główna 90/92	Raków Duży	53/3
19	Sala OSP w Rękoraju	Rękoraj 48a	Rękoraj Wieś	95/1
20	Sala OSP w Sierosławiu	Sierosław 50	Sierosław	242/2, 243/2
21	Sala OSP w Srocku	Srock Plac Rynek 3	Srock Prywatny	263/2, 262

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Moszczenicy

Istotną bazą dla organizacji zajęć sportowych jest Gminno-Szkolna Hala Sportowa im. Romana Kaźmierczaka w Moszczenicy przy ulicy Spacerowej 15.

Hala sportowa wyposażona jest w sprzęt sportowy: piłki do wszystkich gier zespołowych, piłki lekarskie 2 kg, 3 kg, 5 kg, bramki, kosze, słupki do siatkówki, słupki do badmintona, stojaki do skoku wzwyż, materace gimnastyczne, sprzęt do zajęć korekty postawy. Charakterystyka hali sportowej przedstawia się następująco: długość – 45 m,

szerokość – 24,72 m, wysokość 10,68 m, powierzchnia – 1 092 m², ilość miejsc siedzących na trybunach typu „ławka rozsuwana" – 530 miejsc, bieżnia torowa o długości 100 mb – 684,25 m², skocznia w dal 67,5 m². Na terenie obiektu znajduje się też boisko trawiaste, nawadniane, o wymiarach 20x40 m z bramkami o wymiarach 2 metry wysokości na 3 m szerokości, ilość miejsc siedzących na trybunach typu „ławka rozsuwana" – 530 miejsc.

Na terenie Gminy zlokalizowane są także place zabaw, siłownie zewnętrzne i boiska, jak również planowane są nowe obiekty. Dane w tym zakresie przedstawiono poniżej.

Tabela 29. Istniejące i planowane place zabaw, siłownie zewnętrzne i boiska na terenie Gminy Moszczenica

Lp.	Obiekt	Adres	Obręb geodezyjny	Dodatkowe informacje
1	Plac zabaw przy szkole podstawowej im. Janusza Korczaka w Babach	Baby, ul. Piotrkowska 20	Baby	-
2	Plac zabaw przy szkole podstawowej im. św. Jana Pawła II w Gazomi Starej	Stara Gazomia 29	Gazomia Stara	-
3	Plac zabaw i siłownia zewnętrzna przy szkole podstawowej im. Margarethy Kamprad w Jarostach	Jarosty ul. Leśna 14	Jarosty	-
4	Boisko wielofunkcyjne przy szkole podstawowej im. Margarethy Kamprad w Jarostach	Jarosty ul. Leśna 14	Jarosty	do realizacji
5	Plac zabaw w Kosowie	Kosów ul. Strażacka	Kosów	przewidziany do rozbudowy w 2017 r. w ramach funduszu sołeckiego
6	Plac zabaw w Gościmowicach Drugich - Powęziny	Gościmowice Pierwsze	Gościmowice Drugie	Etap I (projekt) przewidziany do realizacji w 2017r w ramach Funduszu Sołeckiego sołectwa Gościmowice Drugie - Powęziny; realizacja w latach kolejnych
7	Plac zabaw przy szkole podstawowej im. św. Stanisława Kostki w Moszczenicy	Moszczenica ul. Dworcowa 9	Moszczenica	-
8	Plac zabaw „Skrzat" przy ul. Kosowskiej w Moszczenicy	Moszczenica ul. Kosowska	Moszczenica	Przewidziany do rozbudowy w 2017 r. w ramach funduszu sołeckiego
9	Boisko osiedlowe przy ul. Kosowskiej	Moszczenica ul. Kosowska	Moszczenica	Zagospodarowanie w 2017 r. w ramach funduszu sołeckiego
10	Plac zabaw i siłownia zewnętrzna w Moszczenicy	Moszczenica ul. Wolborska (tzw. „DOLISKA")	Moszczenica	Zakupiony sprzęt w 2016 r. z Funduszu Sołeckiego, realizacja w latach kolejnych
11	Stadion Włókniarz	Moszczenica ul. Dworcowa 16a	Moszczenica	przewidziany do modernizacji

Lp.	Obiekt	Adres	Obręb geodezyjny	Dodatkowe informacje
12	Plac zabaw w Rakowie Dużym	Raków Duży ul. Główna 90/92	Raków Duży	Zakupiony sprzęt w 2016 r. z Funduszu Sołeckiego, realizacja w latach kolejnych
13	Boiska sportowe w Rakowie Dużym	Raków Duży ul. Główna 90/92	Raków Duży	Budowa boiska do piłki nożnej i siatkówki przewidziana do realizacji w 2017 r. w ramach funduszu sołeckiego
14	Plac zabaw przy szkole w Rękoraju Szkoła w Rękoraju	Rękoraj 52	Rękoraj Wieś	-
15	Plac zabaw przy Zespole Szkół w Srocku	Srock ul. Łódzka 5	Srock Rządowy	-
16	Plac zabaw „Brzdąc„ w Woli Moszczenickiej	Wola Moszczenicka Plac Włókniarzy	Wola Moszczenicka	-
17	Siłownia zewnętrzna w Woli Moszczenickiej	Wola Moszczenicka Plac Włókniarzy	Wola Moszczenicka	Przewidziana do rozbudowy w 2017 r. w ramach funduszu sołeckiego
18	Miasteczko Ruchu Drogowego „Serpentynka”	Wola Moszczenicka Plac Włókniarzy	Wola Moszczenicka	-
19	Boiska osiedlowe w Woli Moszczenickiej	Wola Moszczenicka ul. Akacjowa	Wola Moszczenicka	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Moszczenicy

Przez Gminę Moszczenica przebiegają dwa szlaki turystyczne:

1. znakowany na zielono: szlak rekreacyjny wokół Piotrkowa Trybunalskiego o przebiegu Piotrków Trybunalski (Plac Czarnieckiego – PTTK) – ul. Zamkowa – ul. Marii Skłodowskiej-Curie – ul. Sulejowska – jezioro Bugaj – oś. Wierzeje – Leśniczówka Uszczyn – Leśniczówka Budy – Polichno pomnik – Proszenie – Michałów – Jarosty (PKP).
   Jest to szlak pieszy, ale jest on również dostępny dla turystyki rowerowej.
2. znakowany na czarno szlak łącznikowy Moszczenica – Proszenie, pieszy.

Ponadto Rada Gminy podjęła Uchwałę w sprawie przystąpienia do realizacji Projektu pod nazwą „Trasy Rowerowe EuroVelo”.

Gmina Moszczenica posiada także zasób komunalny, który jest istotny z punktu widzenia prowadzenia rewitalizacji. Został on wykazany w tabeli poniżej.

Tabela 30. Zasób komunalny Gminy Moszczenica do uwzględnienia przy planowaniu rewitalizacji

Lp.	Obiekt	Adres	Obręb geodezyjny	Nr działki ewidencyjnej
1	Budynek mieszkalny + komórki + stodoła (własność komunalna)	Srock ul. Plac Rynek 2	Srock Prywatny	263/1
2	Budynek mieszkalny + budynek gospodarczy (własność komunalna)	Srock ul. Krótka 3	Srock Prywatny	11/3

Lp.	Obiekt	Adres	Obręb geodezyjny	Nr działki ewidencyjnej
3	Budynek mieszkalny (własność komunalna)	Gościmowice Pierwsze 56	Gościmowice Drugie	225/3
4	Szatnia sportowa przy LKS Pionier Baby (własność komunalna w użytkowaniu GOKiS)	Baby ul. Sportowa 42/44	Baby	72/16
5	Budynek szatni przy stadionie (własność komunalna w użytkowaniu GOKiS)	Moszczenica ul. Dworcowa 16a	Moszczenica	640/26
6	Budynek z boksami (własność komunalna)	Moszczenica ul. Kosowska 7	Moszczenica	867
7	Budynek przedszkola niepublicznego + budynek gospodarczy (własność komunalna)	Moszczenica ul. Cmentarna 1	Moszczenica	251
8	Budynek przedszkola niepublicznego	Jarosty ul. Nowa 93	Jarosty	72/2
9	Budynek Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (własność komunalna oddana w trwały zarząd)	Kosów ul. Główna 23	Kosów	325
10	Budynki po dawnych zakładach bawełnianych (własność komunalna)	Moszczenica ul. Dworcowa	Moszczenica	640/25, 640/38, 640/39
11	Budynek Urzędu Gminy	Moszczenica, ul. Kosowska 1	Wola Moszczenicka	418

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Moszczenicy

6.4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POSIADANYCH WARTOŚCI HISTORYCZNYCH

W niniejszej diagnozie zebrano informacje dotyczące rejestrowych zabytków nieruchomych na terenie Gminy Moszczenica. Analiza zebranych danych pozwala stwierdzić, że nagromadzeniem obiektów określonych jako rejestrowe zabytki nieruchome cechuje się miejscowość Moszczenica, co wskazuje na konieczność prowadzenia tu kompleksowej rewitalizacji.

Tabela 31. Obiekty Gminy Moszczenica wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Numer rejestru zabytków	Własność
1.	Kiełczówka	Park dworski z połowy XIX w.	nr rej.: 372 z 10.11.1986 i z 29.09.1993	prywatna
2.	Moszczenica	Kościół parafialny p.w. św. Krzyża z 1769 r.	nr rej.: 689 z 16.09.1967	parafialna
3.	Moszczenica	Dzwonnica murowano-drewniana z XIX w.	nr rej.: 690 z 16.09.1967	parafialna
4.	Moszczenica	zespół dworski, XVIII-XIX	- dwór, nr rej.: 279/82 z 18.05.1982; -park, nr rej.: 691 z 16.09.1967 i z 13.11.1996	dwór – prywatna; park podworski – prywatna i komunalna
5.	Moszczenica	Dawna gorzelnia (obecnie dom), początek XIX w.	nr rej.: 620/IX-55 z 10.06.1955	prywatna
6.	Raciborowice	Park dworski z początku XIX w.	nr rej.: 383 z 22.01.1987	prywatna
7.	Rękoraj	Park i teren podwórza gosp.	nr rej.: 417 z 27.06.1990 i z 7.07.1994	prywatna
8.	Srock	Kaplica p.w. św. Mikołaja z 1627 r.	nr rej.: 693 z 27.09.1967	prywatna
9.	Srock	Kościół paraf. p.w. św. Benedykta i św. Anny datowany na 1764-66	nr rej.: A/19 z 09.09.2004	prywatna

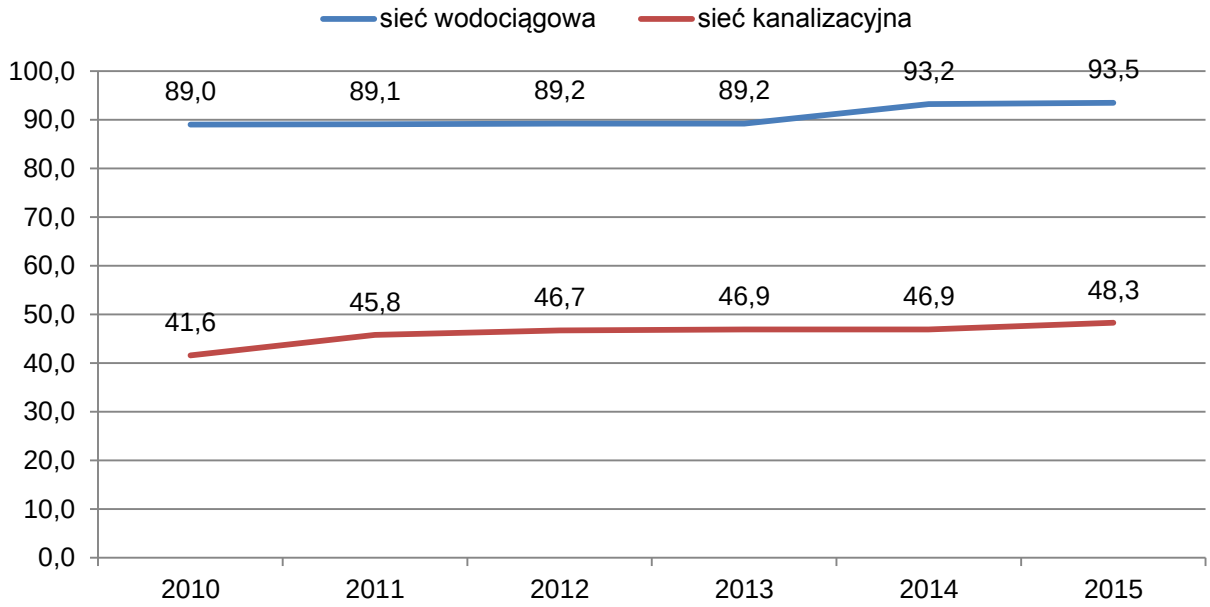
Źródło: opracowanie własne na podstawie Wykazu zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych woj. łódzkiego opublikowanego na stronie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (dostęp z dnia 24.03.2017 r.) oraz dane Urzędu Gminy w Moszczenicy

VII. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH – ANALIZA JAKOŚCIOWA – SFERA TECHNICZNA

Przy opisie uwarunkowań technicznych wpływających na możliwości rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Moszczenica wzięto pod uwagę wyposażenie w infrastrukturę techniczną – wodociągową, kanalizacyjną i gazową.

Zdecydowana większość mieszkańców Gminy Moszczenica jest zaopatrywana w wodę z sieci wodociągowej, której jakość na bieżąco kontrolowana jest przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Piotrkowie Trybunalskim.

Zróżnicowanie jest widoczne w przypadku wyposażenia w infrastrukturę kanalizacyjną. W tym przypadku około połowy mieszkańców korzysta z sieci kanalizacji sanitarnej. Warto jednak zauważyć, że przyłączenie niektórych nieruchomości w zabudowie rozproszonej nie jest uzasadnione ekonomicznie. Wtedy należy wprowadzać indywidualne metody zagospodarowania nieczystości ciekłych w postaci przydomowych oczyszczalni ścieków.

Ryc. 37. Udział osób (%) korzystających z infrastruktury technicznej na terenie Gminy Moszczenica w latach 2010-2015
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Mieszkańcy Gminy Moszczenica mają bardzo ograniczony dostęp do sieci gazowej. Zgodnie z danymi GUS wg stanu na 31.12.2015 r. odsetek osób posiadających dostęp do sieci gazowej wynosi jedynie 0,1 %.

Gmina Moszczenica niezależnie od prowadzonej rewitalizacji prowadzić będzie szereg działań w zakresie infrastruktury technicznej. Cześć z tych zadań planowana jest do realizacji w ramach opracowanego programu rewitalizacji. Wśród istotnych przedsięwzięć znajdują się:

1) Kompleksowa modernizacja placówek oświatowych Gminy Moszczenica.
   Przedsięwzięcie obejmuje następujące zadania:
   a) Rozbudowa i modernizacja starej części szkoły w Zespole Szkół w Srocku. Projekt budowlany przewiduje wyburzenie dawnej części mieszkalnej budynku adoptowanej na potrzeby przedszkola i zaplecza szkolnego, z uwagi na jego zły stan techniczny. W miejsce wyburzonej części zaprojektowano nowe skrzydło budynku, które przejmie jego funkcje. W pozostałej części szkoły wzmocniono stropy wykonano nowe ścianki, wymieniono instalacje. Zagospodarowanie terenu obejmuje zespół boisk, bieżnię, skocznię i dojścia z kostki brukowej. W związku z wyburzeniem części budynku zlikwidowano istniejącą kotłownię węglową. Nowe pomieszczenia kotłowni zlokalizowano w dobudowanym skrzydle z wejściem z zewnątrz budynku. Przewidziano wyposażenie obiektu w piec CO opalany peletem. Zagospodarowanie terenu obejmuje: parking o dziesięciu miejscach postojowych w tym dwóch dla niepełnosprawnych, plac manewrowy dla autobusu szkolnego, przyszkolnego placu zabaw, boiska wielofunkcyjnego z bezpieczną nawierzchnią do rozgrywek siatkówki i koszykówki, a także bieżnię i skocznię w dal. Zaopatrzenie w wodę z istniejącego wodociągu, odprowadzenie ścieków do istniejącej przydomowej oczyszczalni ścieków.
   b) Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej w Jarostach. W celu uzupełnienia infrastruktury sportowej planowana jest budowa boiska sportowego wielofunkcyjnego o nawierzchni poliuretanowej o wymiarach 24x13 m wraz z bieżnią i skocznią w dal.
   c) Modernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Gazomi Starej z budową sali gimnastycznej. Szkoła Podstawowa w Gazomi nie ma zaplecza sportowego, dlatego planowana jest budowa Sali gimnastycznej przy istniejącym obiekcie szkoły. Na zaplecze sanitarno-szatniowe i magazynowe Sali zostaną zaadaptowane pomieszczenia w istniejącym budynku szkoły. Minimalne wymiary przewidywanego obiektu to 25x13 m. Budynek wyposażony zostanie w następujące instalacje: centralnego ogrzewania i c.w.u., wentylację mechaniczną i grawitacyjną, instalacje elektryczne, instalację odgromową.
   d) Budowa wiejskiego centrum rozrywki z salą sportową, kręgielnią, salą bilardową i świetlicą wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną w Rękoraju.
2) Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej województwa Łódzkiego poprzez kompleksowe uzbrojenie Moszczenickich Terenów Inwestycyjnych (MTI).
   Zakres planowanego przedsięwzięcia obejmuje kompleksowe uzbrojenie i przygotowanie pofabrycznego terenu w Moszczenicy pod inwestycje gospodarcze – około 3,5 ha, poprzez budowę sieci wodociągowej (około 500 m), kanalizacji sanitarnej (około 350 m) i deszczowej (około 350 m), sieć energetyczną (około 250 m) ŚN 15 kV i stację transformatorową, oświetlenie uliczne, sieć światłowodową (około 250 m), wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną (drogi wewnętrzne o długości około 250 m, chodniki oraz parkingi o powierzchni około 700 m^2), przebudowę i remont istniejących budynków pofabrycznych, które znajdują się na terenie MTI.

3) Wymiana oświetlenia ulicznego (oprawy rtęciowe i sodowe na LED-y) na terenie gminy. Ilość opraw do wymiany – 1 300 sztuk, ilość nowych opraw – 1 200 sztuk, koszt – realizacja przez firmę w ramach oszczędności w opłatach.
4) Gospodarka wodno-ściekowa. W skład zadania wchodzą:
    a) Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Lipowej i Cmentarnej w Moszczenicy o długości około 3,6 km,
    b) Budowa kanalizacji sanitarnej w Gościmowicach Drugich o długości około 2,1 km,
    c) Budowa kanalizacji sanitarnej w Powęzinach o długości około 3,9 km,
    d) Budowa kanalizacji sanitarnej w Gazomi Starej o długości około 3,3 km,
    e) Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w ul. Zacisznej w Woli Moszczenickiej o długości około 120 m,
    f) Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Kiełczówce w ul. Słonecznej długości 430 m,
    g) Przebudowa oczyszczalni ścieków w zakresie budowy systemu zagospodarowania osadów ściekowych wraz z wyrównaniem przepływów,
    h) Budowa magistrali wodociągowej zasilającej w wodę Wolę Moszczenicką (przebieg w ul. Kosowskiej i ul. Hodowlanej w Moszczenicy i ul. Dworskiej w Woli Moszczenickiej) o długości około 3,1 km,
    i) Budowa łącznika sieci wodociągowej Baby – Moszczenica – o długości około 1,25 km,
    j) Budowa spinki sieci wodociągowej od ujęcia wody w Babach do ul. Zielonej o długości 1,2 km,
    k) Rozbudowa ujęcia wody w Srocku,
    l) Rozbudowa ujęcia wody w Jarostach.
5) Rozbudowa i przebudowa dróg na terenie gminy. W skład zadania wchodzą:
    a) Rozbudowa drogi gminnej Nr 1532E/1 Rękoraj – Moszczenica (etap III ul. Dworcowa w Moszczenicy) o długości około 0,9 km,
    b) Rozbudowa drogi w ul. Kosowskiej w Moszczenicy o długości 1,1 km,
    c) Przebudowa pasa drogowego ul. Głównej w Rakowie Dużym w zakresie budowy chodnika i remontu istniejących zjazdów o długości około 1,5 km,
    d) Budowa drogi w ul. Północnej i Rękorajskiej w Kosowie o długości 0,8 km,
    e) Budowa drogi w ul. Polnej i Południowej w Kosowie o długości 0,9 km,
    f) Budowa drogi w Raciborowicach o długości 0,7 km,
    g) Budowa dróg w ulicach: Dworska, Brzozowa, Dębowa i Klonowa w Woli Moszczenickiej o długości 1,2 km,
    h) Budowa drogi w ul. Zacisze w Michałowie o długości 0,3 km,
    i) Budowa drogi w ul. Gazomskiej o długości 3,5 km.
6) Rekultywacja wysypiska śmieci w Moszczenicy - obejmuje rekultywację techniczną i biologiczną.
7) Rozbudowa i modernizacja GOPS w Kosowie.
8) Rozbudowa i modernizacja GZOZ w Moszczenicy.
9) Rozbudowa Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Moszczenicy – dobudowa pomieszczeń, modernizacja klatki schodowej i pomieszczeń wewnątrz obiektu.
10) Modernizacja stadionu sportowego w Moszczenicy obejmująca budynki szatniowo-sanitarne, trybuny, nawierzchnię boiska.

11) Budowa sieci gazowej od Kosowa do Moszczenicy o długości około 5 km - inwestycja realizowana przez PGNiG.
12) Budowa basenu krytego przy Gminnej Hali Sportowej obejmująca: basen pływacki o wymiarach 25x12,5 m, basen rekreacyjny z funkcją basenu do nauki pływania, brodzik, zjeżdżalnię, zaplecze techniczno-socjalno-sanitarne, infrastrukturę techniczna zewnętrzną.

O istniejącym potencjale rozwojowym, ale również o potrzebach mieszkańców Gminy Moszczenica świadczy wykaz zadań zgłoszonych do realizacji w ramach funduszu sołeckiego w roku 2017. Wykaz został przedstawiony poniżej.

Tabela 32. Wykaz zadań zgłoszonych do realizacji w ramach funduszu sołeckiego w roku 2017 (dane wg Uchwały Nr XXXIII/249/16 w sprawie uchwalenia budżetu Gminy na rok 2017 z dnia 29.12.2016r z późniejszymi zmianami) (Dz. U. Woj. Łódzkiego z 2017r poz. 610 z późn. zm.)

Lp.	Nazwa sołectwa	Wysokość środków przypadających na dane sołectwo	Zadania	Kwota
1	Baby	29 091,23	Zakup i montaż klimatyzacji na Sali OSP Baby	13 455,00
			Remont klatki schodowej w budynku Sali OSP Baby	7 545,00
			Zakup stołów, krzeseł i mebli kuchennych do Wiejskiego Domu Kultury w Babach	8 091,23
2	Białkowice	10 781,04	Remont pomieszczeń w Domu Ludowym	9 781,04
			Uporządkowanie terenu wokół Domu Ludowego	1 000,00
3	Gajkowice	29 296,30	Modernizacja strażnicy - świetlicy wiejskiej Gajkowice, w tym:	29 296,30
			Warunki zabudowy budynku strażnicy - świetlicy OSP Gajkowice	1 000,00
			Projekt techniczny budynku strażnicy - świetlicy OSP Gajkowice	20 000,00
			Zakup materiałów budowlanych	8 296,30
4	Gazomia Nowa	17 460,59	Remont pomieszczeń znajdujących się w budynku OSP Gazomia Nowa	17 460,59
5	Gazomia Stara	12 831,78	Zakup materiałów potrzebnych do wymiany podłogi w Małym Wiejskim Domu Ludowym z siedzibą w OSP w Gazomii Starej	12 831,78
6	Gościmowice Pierwsze	13 007,56	Zakup pomocy dydaktycznych do Zespołu Szkół w Srocku	1 000,00
			Remont centralnego ogrzewania w budynku ośrodka zdrowia	1 000,00
			Doposażenie Domu Ludowego w Gościmowicach Pierwszych	11 007,56
7	Gościmowice Drugie	11 513,45	Remont budynku OSP w Gościmowicach Drugich	5 513,45
			Zakup stołów i krzeseł do świetlicy wiejskiej znajdującej się w strażnicy OSP w Gościmowicach Drugich	6 000,00
8	Gościmowice Drugie - Powęziny	11 718,52	Budowa placu zabaw oraz siłowni dla dorosłych na dz. nr 331/3 obręb Gościmowice Pierwsze - etap I	4 500,00
			Zakup i montaż ogrodzenia terenu placu zabaw i siłowni – etap I	5 000,00
			Zakup grzejników konwektorowych z termostatem	2 218,52

Lp.	Nazwa sołectwa	Wysokość środków przypadających na dane sołectwo	Zadania	Kwota
			do Domu Ludowego	
9	Jarosty	21 942,93	Zakup kuchni 6 palnikowej	6 356,00
			Zakup taboretu gazowego	1 240,00
			Zakup i montaż altany przy Szkole Podstawowej w Jarostach	14 346,93
10	Karlin	15 556,34	Budowa chodników przy ulicy Brzozowej w Karlinie	
			Etap II - zakup kostki brukowej	14 566,34
			Pełnienie funkcji kierownika budowy	1 000,00
11	Kiełczówka	19 482,04	Budowa chodnika na drodze gminnej w Kiełczówce na ulicy Parkowej - etap 6	12 000,00
			Budowa części ogrodzenia na boisku OSP w Kiełczówce	7 482,04
12	Kosów	24 755,37	Budowa placu zabaw w Kosowie przy ul. Strażackiej	18 755,37
			Zakup kuchni gazowych i mebli kuchennych do Sali OSP w Kosowie	6 000,00
13	Michałów	15 321,96	Zakup oświetlenia do altany wolnostojącej	1 200,00
			Zakup kratek ozdobnych do altany wolnostojącej	1 000,00
			Zakup i zamontowanie tablicy informacyjnej	1 900,00
			Zakup i montaż okapu kuchennego	2 000,00
			Zakup i montaż rynien i obróbki komina	500,00
			Zakup i montaż mebli kuchennych	8 721,96
14	Podolin	16 669,59	Zakup i montaż ogrodzenia wokół placu OSP Podolin	15 000,00
			Zakup pomocy dydaktycznych do Zespołu Szkół w Srocku	1 669,59
15	Pomyków	11 279,08	Remont Domu Ludowego w Pomykowie	11 279,08
16	Raciborowice	15 585,63	Zakup 3 stołów do Sali OSP Raciborowice	5 100,00
			Zakup kuchni gazowej z piekarnikiem elektrycznym do Sali OSP Raciborowice	4 000,00
			Zakup okapu kuchennego do Sali OSP Raciborowice	1 400,00
			Zakup pieca kaflowego z płaszczem wodnym oraz osprzętu do montażu CO w Sali OSP Raciborowice	5 085,63
17	Raków	18 222,30	Zagospodarowanie terenu wokół Domu Ludowego	18 222,30
18	Rękoraj	21 796,45	Utwardzenie placu i wyłożenie kostką przed remizą OSP w Rękoraju	21 796,45
19	Sierosław	18 163,71	Utwardzenie części działki przy OSP w Sierosławiu - etap II	10 000,00
			Ocieplenie części budynku OSP w Sierosławiu	8 163,71
20	Srock	25 077,63	Remont centralnego ogrzewania w budynku ośrodka zdrowia	2 000,00
			Zakup pomocy dydaktycznych do Zespołu szkół w Srocku i remont płyty boiska szkolnego, w tym:	12 077,63
			zakup pomocy dydaktycznych	6 077,63
			remont płyty boiska szkolnego	6 000,00

Lp.	Nazwa sołectwa	Wysokość środków przypadających na dane sołectwo	Zadania	Kwota
			Remont podłogi w Sali OSP	11 000,00
21	Moszczenica	29 296,30	Zakup elementów placu zabaw dla dzieci i montaż wszystkich zakupionych urządzeń i elementów placu zabaw i siłowni zewnętrznej	14 296,30
			Montaż ogrodzenia wokół placu tzw. „Doliska”	9 000,00
			Zakup tablicy interaktywnej do szkoły Podstawowej w Moszczenicy	3 000,00
			Naprawa i remont instrumentów muzycznych dla Gminnej Orkiestry Dętej w Moszczenicy	3 000,00
22	Moszczenica Osiedle	29 296,30	Zagospodarowanie terenu placu zabaw i boiska osiedlowego leżącego na terenie sołectwa Moszczenica - Osiedle	29 296,30
23	Moszczenica - Wola	29 296,30	Zorganizowanie siłowni zewnętrznej na działce nr 516 położonej w obrębie geodezyjnym Wola Moszczenicka - II etap	29 296,30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Moszczenicy

VIII. UDZIAŁ INTERESARIUSZY REWITALIZACJI NA ETAPIE DIAGNOZOWANIA I PROGRAMOWANIA REWITALIZACJI

Gmina Moszczenica przystępując do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Moszczenica dużą rolę przywiązała do udziału społeczeństwa w całym toku opracowania dokumentacji.

Już na etapie diagnozowania problemów występujących w poszczególnych częściach analizowanej jednostki, kumulacji negatywnych zjawisk w określonych jej obszarach zwrócono się do interesariuszy rewitalizacji. W dniu 1 lutego 2017 r. Wójt Gminy Moszczenica zachęcił do aktywnego udziału w opracowaniu dokumentacji w formie zgłaszania swoich uwag, opinii i pomysłów jakie mogą zostać uwzględnione w projekcie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Moszczenica. Podczas wspólnego posiedzenia radnych i sołtysów zostały zaprezentowane podstawowe informacje dotyczące podjętych działań i ogłoszona informacja o zbieraniu niezbędnych informacji. Zebrane osoby miały możliwość zwrócenia uwagi na szczególne problemy dotyczące Gminy Moszczenica i poszczególnych jej obszarów.

Następnie w dniu 14 lutego 2017 r. ogłoszona została możliwość zgłaszania informacji niezbędnych do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Treść wiadomości była następująca:

„Gmina Moszczenica przystąpiła do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji. W chwili obecnej trwają prace polegające na zbieraniu i analizie danych. Będą to dane statystyczne dotyczące struktury społecznej i ekonomicznej ludności, bezrobocia, konieczności korzystania z pomocy społecznej czy poziomu bezpieczeństwa.

Obok danych dotyczących negatywnych zjawisk społecznych, brane pod uwagę będą także informacje dotyczące środowiska, gospodarki, infrastruktury i uwarunkowań przestrzenno–funkcjonalnych. Rewitalizacja jest procesem obejmującym działania przestrzenne, gospodarcze, ale przede wszystkim społeczne. Zapraszamy mieszkańców, przedsiębiorców i organizacje pozarządowe do zgłaszania własnych sugestii i opinii dotyczących problemów występujących na terenie Gminy Moszczenica. Zebrane dane posłużą jako materiał do opracowania diagnozy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Prosimy o wskazania negatywnych zjawisk w sferze społecznej, środowiskowej, gospodarczej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej, zgodnie z załączonym formularzem - zachęca wójt Marceli Piekarek.

Na uwagi mieszkańców czekamy do 24 lutego 2017 roku. Sugestie i opinie można składać:

1) Pisemnie - drogą elektroniczną na adres ug@moszczenica.eu

2) Pisemnie do Urzędu Gminy w Moszczenicy – pok. 1 lub pok. 20

lub przesłać informację pocztą tradycyjną na adres Urzędu Gminy w Moszczenicy, ul. Kosowska 1, 97-310 Moszczenica Zachęcamy do aktywnego udziału w opracowaniu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Moszczenica”.

Przedmiotowa informacja została przekazana poprzez ogłoszenie na stronie internetowej Gminy Moszczenica www.moszczenica.pl, na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy w Moszczenicy, na tablicach ogłoszeń w sołectwach, a także bezpośrednie informowanie mieszkańców, sołtysów i radnych.

Formularz zgłaszania uwag na potrzeby opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Moszczenica.

1) Prosimy o wskazanie najważniejszych problemów **sfery społecznej** występujących na terenie Gminy Moszczenica oraz określenie w jakich obszarach są skumulowane (np. poprzez wskazanie miejscowości lub jej części).

.....

.....

.....

2) Prosimy o wskazanie najważniejszych problemów **sfery gospodarczej** występujących na terenie Gminy Moszczenica oraz określenie w jakich obszarach są skumulowane (np. poprzez wskazanie miejscowości lub jej części).

.....

.....

.....

3) Prosimy o wskazanie najważniejszych problemów **sfery środowiskowej** występujących na terenie Gminy Moszczenica oraz określenie w jakich obszarach są skumulowane (np. poprzez wskazanie miejscowości lub jej części).

.....

.....

.....

4) Prosimy o wskazanie najważniejszych problemów **sfery technicznej (infrastrukturalnej)** występujących na terenie Gminy Moszczenica oraz określenie w jakich obszarach są skumulowane (np. poprzez wskazanie miejscowości lub jej części).

.....

.....

.....

5) Prosimy o wskazanie najważniejszych problemów **sfery przestrzenno-funkcjonalnej** występujących na terenie Gminy Moszczenica oraz określenie w jakich obszarach są skumulowane (np. poprzez wskazanie miejscowości lub jej części).

.....

.....

.....

Dziękujemy za współpracę!

Fundusze Europejskie Pomoc Techniczna | MINISTERSTWO ROZWOJU | promuje łódzkie | Unia Europejska Fundusz Spójności

Ryc. 38. Formularz zgłaszania uwag na potrzeby opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Moszczenica

Źródło: opracowanie własne

Na prośbę wskazania najważniejszych problemów w wymienionych sferach oraz określenie w jakich obszarach Gminy Moszczenica są skumulowane (np. poprzez wskazanie miejscowości lub jej części) **w ramach prowadzonych konsultacji społecznych interesariusze rewitalizacji wskazywali:**

1) sfera społeczna (proszę ocenić koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym):

a) Srock - brak miejsc do spędzania wolnego czasu – lokali gastronomicznych, świetlicy środowiskowej, sali zabaw dla dzieci,
b) Miejsca na świeżym powietrzu do spędzania czasu, np. stoliki, siłownie (Moszczenica, Srock),
c) Gościmowice Pierwsze – programy profilaktyczne (antyalkoholowe),
d) Zajęcia aktywizacyjne osób starszych – cała gmina,
e) Podolin – programy profilaktyczne (antyalkoholowe),
f) Programy aktywizacyjne dla osób starszych, programy profilaktyczne (Srock),
g) Imprezy środowiskowe w różnych miejscowościach integrujące ludzi,
h) Problem alkoholizmu – dotyczy głównie wsi, picie w sklepach i ich pobliżu, problem narkomanii – zbyt łatwy dostęp do środków odurzających przez młodzież, głównie w Moszczenicy, problem bezrobocia – dotyczy zwłaszcza ludzi bez doświadczenia zawodowego oraz osób w przedziale wiekowym 50-65 lat,
i) Duża liczba przestępstw i zniszczenia mienia – Moszczenica,
j) Duża liczba klientów GOPS, duża liczba przestępstw i zniszczeń mienia – Moszczenica,
k) Brak świetlicy środowiskowej, brak np. klubiku dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, integrującego osoby starsze z dziećmi i młodzieżą, alkoholizm szerzący się wśród społeczności gminnej, szczególnie w Moszczenicy, Woli Moszczenickiej i Gajkowicach, brak wystarczającej liczby miejsc w zakładzie opiekuńczo leczniczym dla mieszkańców gminy wymagającej całodobowego wsparcia medycznego, trudny dostęp (długi czas oczekiwania) do miejsc w domach pomocy społecznej w ramach NFZ (budowa placówki zapewniającej całodobową opiekę dla osób starszych), brak lokali socjalnych, brak stałego posterunku policji w gminie, rozwinięcie usług stomatologicznych pozwalających na szybki i bezpłatny dostęp do stomatologa oferującego szeroki zakres usług, brak przedszkola samorządowego.

2) sfera gospodarcza (proszę ocenić koncentrację negatywnych zjawisk gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw):

a) Plaga wciornastków – (przecinków, małych czarnych robaczków) w okresie letnim od 3-4 lat, coraz bardziej intensywna, trwa od czerwca do zakończenia żniw,
b) Korzystne warunki rozwoju przedsiębiorczości – niskie podatki dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą, niskie podatki,

c) Brak specjalnej strefy ekonomicznej, aktywności gospodarczej, brak dogodnego połączenia komunikacyjnego z dużymi aglomeracjami miejskimi, brak przygotowania terenu dla potencjalnych inwestorów – Moszczenica,
d) Budowa i podłączenie nieruchomości na terenie nieruchomości Karlin do sieci kanalizacyjnej,
e) Uruchomienie kompleksu usługowo-rekreacyjnego, np. po byłym zakładzie pracy BAWMOX w Moszczenicy, rozwinięcie infrastruktury placówek całodobowej opieki – dom pomocy społecznej, zakład opiekuńczo-leczniczy, tworzenie nowych miejsc pracy na terenie gminy, wsparcie przedsiębiorczości w gminie, opracowanie i wdrożenie oferty szkół ponadgimnazjalnych na terenie gminy.

3) sfera środowiskowa (proszę ocenić koncentrację negatywnych zjawisk środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska):

a) Srock - brak dostępu do gazu – skutkujący zanieczyszczeniem powietrza, drogie opłaty za wywóz śmieci (w domach wieloosobowych koszt miesięczny sięga nawet 100 zł),
b) Odnowa drzew i czystego powietrza – cała gmina,
c) Gościmowice Pierwsze - finansowa pomoc w usunięciu azbestu,
d) Cała gmina – walka ze smrodami z chlewni i wywożonych beczek gnojowicy lub obornika (zwłaszcza w okresie tzw. ochronnym i w weekendy),
e) Podolin - finansowa pomoc w usunięciu azbestu,
f) Pozapychane rowy melioracyjne, niesprawna melioracja na działkach przy ul. polnej (pozalewane działki) w Daszówce,
g) Srock – staranie o czyste powietrze,
h) Przedszkola dla małych dzieci w pobliżu lub w samych szkołach podstawowych – cała gmina,
i) Dzikie wysypiska śmieci – niestety są jeszcze osoby, które odpady wywożą w miejsca nieprzeznaczone do ich składowania, głównie w okolice lasów, odór z budowanych chlewni i kurników – inwestycje rolników mają niestety niekorzystny wpływ na sferę środowiska oraz komfort mieszkańców wsi,
j) Duża emisja zanieczyszczeń do powietrza – Moszczenica,
k) Zapewnienie chodnika zarówno w miejscowości Karlin, jak i na odcinku od trasy 91 do szkoły w Brzozie w celu zapewnienia bezpieczeństwa szczególnie dzieciom w drodze do szkoły, a także dorosłym, np. do kościoła,
l) Poprawa chodników sołectwo Wola Moszczenicka,
m) Utrudniający codzienne funkcjonowanie i oddychanie odór w miejscowościach (Rękoraj, Raków, Srock), szkody powstałe na skutek niszczenia np. upraw rolnych przez zwierzęta leśne (dziki, sarny),
n) Jako przykład problemów dotyczących ochrony środowiska podaję przykład terenów wokół miejsca działalności firmy Barter Coal Sp. z o.o. w Kiełczówce, które są zdewastowane jej działalnością, tj. narażone na ciągłe brudzenie pyłem węglowym i na uciążliwe hałasy pracujących maszyn i urządzeń. Problemem jest zanieczyszczenie powietrza spowodowane działalnością tej firmy rozprzestrzeniające się nie tylko na najbliższych mieszkańców wokół terenów zajmowanych przez firmę.

4) sfera techniczna (infrastrukturalna) (proszę ocenić koncentrację negatywnych zjawisk technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska):

a) Brak kanalizacji i przebudowa dróg asfaltowych, zły stan techniczny dróg, budowa (utwardzenie) dróg dojazdowych do pól,
b) Srock – brak kanalizacji, gazu ziemnego,
c) Lepsze drogi i chodniki – Gościmowice Pierwsze, Rękoraj i Dąbrówka, Podolin, Srock, kanalizacja we wszystkich miejscowościach,
d) Gościmowice Pierwsze - nowa nawierzchnia, chodniki, oświetlenie drogi na końcowej części wsi,
e) Rękoraj – droga asfaltowa w Rękoraju tzw. parcel przy numerach od 112 do 122, kanalizacja,
f) Podolin – chodniki, nowa nawierzchnia, oświetlenie, słup ogłoszeniowy,
g) Brak oświetlenia (lamp ulicznych) przy ulicach we wsi Daszówka,
h) Srock – chodnik na cmentarz, ograniczenie – sieć wodociągowa, kanalizacja,
i) Kanalizacja, gazociąg (Srock, Rękoraj, Podolin, Gościmowice, Dąbrówka) dobre oświetlenie ulic, poprawa dróg (dziurawych, wąskich) – Srock, Rękoraj, Podolin, Gościmowice, Dąbrówka,
j) Brak obiektów takich jak np. basen, lodowisko – zwłaszcza dzieci chętnie korzystałyby z takich obiektów i nie musiały dojeżdżać do Piotrkowa czy Tuszyna,
k) Rozwój sieci kanalizacyjnej, wodnej, gazowej, piece węglowe starej generacji – Pomyków, Moszczenica,
l) Wyłożenie asfaltu w miejscowości Karlin na ulicy Słonecznej od skrzyżowania ulic: Nowej i Słonecznej w kierunku lasu. Podłączenie gazociągu do nieruchomości na terenie wsi Karlin,
m) Rozbudowa i modernizacja budynku siedziby GOPS (obligatoryjny remont podyktowany stanem technicznym budynku oraz dostosowania do potrzeb w zakresie realizowania zadań ustawowych oraz rozszerzenia usług społecznych dla mieszkańców gminy,
n) Konieczność objęcia działaniami placu strażackiego w Kiełczówce przy ul. Parkowej. Brak ogrodzenia od strony ulicy Piotrkowskiej stanowi zagrożenie dla bawiących się tam dzieci jak i dla poruszających się tą drogą pojazdów. Wnioskuję chociażby o wykonanie ogrodzenia tego placu od strony ulicy Piotrkowskiej wysoką siatką.

5) sfera przestrzenno-funkcjonalna (proszę ocenić koncentrację negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych):

a) Raciborowice – brak terenów do wypoczynku dla mieszkańców i bazy sportowo-rekreacyjnej. Można te problemy zlikwidować poprzez budowę boiska do piłki nożnej, placu zabaw i siłowni zewnętrznej na działce nr 152.

b) Srock – brak miejsca na spacery z dziećmi (teren z ławeczkami, placem zabaw), brak chodników (np. ulica Łódzka, Stawna, Krótka,
c) Gościmowice Pierwsze – orlik,
d) Srock – przystanek w Srocku po stronie ul. Stawnej (dla osób jadących do Piotrkowa),
e) Podolin – orlik,
f) Srocka – siłownia zewnętrzna, rozbudowa szkoły z przedszkolem, rozbudowa parkingu przy kościele,
g) Lepszy parking, ławeczki, kosze – Rynek Srock,
h) Brak nocnej opieki zdrowotnej na terenie gminy – w nagłych przypadkach konieczny jest dojazd do Piotrkowa i często długie oczekiwanie w kolejce,
i) Ścieżki rowerowe, rewitalizacja parku, brak zieleni ulicznej – Moszczenica,
j) Utworzenie placu zabaw dla dzieci i terenu rekreacji dla dorosłych – sprzęt do ćwiczeń przy Domu Ludowym w Karlinie,
k) Budowa ronda przy skrzyżowaniu dróg ulicy Kosowskiej, Piotrkowskiej, Prószeńskiej, budowa ścieżki rowerowej i chodników przy ulicy piotrkowskiej, budowa sieci gazociągowej, naprawa dróg ul. Kosowskiej, Gazomskiej, i w Gazomi Starej, budowa kanalizacji w Jarostach, Gazomi Starej, Gazomi Nowej, przeobrażenie akwenów wodnych w Moszczenicy na cele rekreacyjne, z miejscem zielonym do wypoczynku i rozrywki, słaba komunikacja transportu zbiorowego pomiędzy poszczególnymi miejscowościami w gminie oraz tymi miejscowościami w gminie, a pobliskimi miastami, brak placów zabaw w miejscowościach (Jarosty, Podolin, Sierosław, Gazomia Nowa).
l) Wnioskuję o objecie działaniem placu zabaw naprzeciwko kościoła przy ul. Wolborskiej w Kiełczówce. Proponuję wyburzenie zdewastowanego budynku po mleczarni i urządzenie na tym terenie np. placu zabaw dla dzieci z ławeczkami także dla dorosłych.

W trakcie konsultacji społecznych zostały przedstawione także pomysły i projekty, które w ramach możliwych działań zostaną wykorzystane w trakcie przygotowania programu rewitalizacji.

IX. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych może także nastąpić na podstawie dokumentów strategicznych i planistycznych gminy (przyjętych uchwałą, w tym strategii rozwoju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego), jeśli kwestie te są w nich w wystarczający sposób określone.

W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść dodatkowo obszary występowania problemów przestrzennych, takie jak tereny poprzemysłowe (w tym poportowe i powydobywcze), powojskowe lub pokolejowe, jeżeli występują na nich negatywne zjawiska właściwe dla obszaru zdegradowanego, inne niż zjawiska społeczne. Uznanie ich za element obszaru rewitalizacji jest jednak możliwe wyłącznie w przypadku, gdy już na wczesnym etapie rewitalizacji można stwierdzić, że planowane tam działania przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym na obszarze rewitalizacji. Miasto musi zatem udowodnić możliwość ścisłego powiązania funkcjonalnego tych terenów z zasadniczą częścią obszaru rewitalizacji tak, aby działania możliwe do przeprowadzenia na tych terenach dały się powiązać z celami społecznymi rewitalizacji.

Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20 % powierzchni Gminy Moszczenica oraz zamieszkały przez więcej niż 30 % liczby mieszkańców Gminy Moszczenica.

W celu opracowania charakterystyki wszystkich obszarów położonych na terenie Gminy Moszczenica zebrano dane dotyczące w szczególności sytuacji społecznej mieszkańców opisywanego obszaru. Analizie poddano kwestie związane z koncentracją negatywnych zjawisk, w szczególności zaawansowania starzenia się ludności, bezrobocia, problemów ekonomicznych ludności, zmniejszonego poziomu bezpieczeństwa oraz stosunkowo dużego udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem.

Zebrane dane są rzetelne i porównywalne, ponieważ zostały pozyskane z instytucji bezpośrednio zajmujących się poszczególnymi kwestiami społecznymi: m.in. Urzędu Gminy w Moszczenicy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Moszczenicy, Powiatowego Urzędu Pracy w Piotrkowie Trybunalskim i Komisariatu Policji w Wolborzu.

Procedura wyznaczenia obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Moszczenica została przeprowadzona w następujący sposób:

1) Dokonano analizy wskaźnikowej wszystkim obszarów, uwzględniając zweryfikowane, mierzalne i porównywalne dane dotyczące sfery społecznej, mając na uwadze, że jest ona podstawą do wskazania stanu kryzysowego. Z 11 przedstawionych wskaźników 1 dotyczy bezrobocia, 8 pomocy społecznej, 1 poziomu bezpieczeństwa, 1 udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Należy zauważyć, ze największą rolę przywiązano do świadczonej pomocy społecznej, gdyż liczba osób

korzystających z różnorakich form pomocy społecznej świadczy o kumulacji negatywnych zjawisk o charakterze społecznym w gospodarstwach domowych. Co więcej, wskaźniki wzajemnie się uzupełniają, np. w sferze pomocy społecznej jednym ze wskaźników jest liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia.

2) Obszar zdegradowany powinien obejmować jednostki analityczne w których stwierdzono kumulację negatywnych zjawisk o charakterze społecznym, przy współwystępowaniu innych negatywnych zjawisk. Kumulację negatywnych zjawisk społecznych stwierdzono w jednostkach analitycznych: Moszczenica i Gajkowice. Są to jednostki analityczne, w których zdiagnozowano wartość mniej korzystaną niż średnia wartość dla Gminy Moszczenica, w przypadku co najmniej 9 wskaźników ze sfery społecznej.
3) Kolejnym elementem procedury było wyznaczenie jednostek analitycznych w których występuje stan kryzysowy w sferze gospodarczej, dla której przeprowadzono analizę wskaźnikową uwzględniającą: liczbę prowadzonych działalności gospodarczych (stan na 31.12.2016 r.) w przeliczeniu na 100 mieszkańców, a także liczbę prowadzonych działalności gospodarczych – ujawnienie tendencji (wzrostu lub spadku) liczby prowadzonych działalności gospodarczych w okresie pomiędzy 31.12.2006 r, a 31.12.2016 r. Spośród jednostek analitycznych, w których wcześniej (w punkcie 2) zdiagnozowano negatywne zjawiska społeczne, kumulację negatywnych zjawisk gospodarczych stwierdzono:
   - w jednostce analitycznej Moszczenica – dwukrotnie, tj. w przypadku obu wskaźników,
   - w jednostce analitycznej Gajkowice – jednokrotnie, tj. stwierdzono małą liczbę prowadzonych działalności gospodarczych (stan na 31.12.2016 r.) w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

   Są to jednostki analityczne, w których zdiagnozowano wartość mniej korzystną niż średnia wartość dla Gminy Moszczenica, w przypadku co najmniej 1 wskaźnika ze sfery gospodarczej.
4) Za obszar zdegradowany uznano jednostki analityczne, dla których stwierdzone zostało występowanie kumulacji negatywnych zjawisk społecznych, przy jednoczesnym współwystępowaniu negatywnych zjawisk gospodarczych, tj. dwie jednostki analityczne: Moszczenica i Gajkowice.

W sferze środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej nie prowadzono analizy wskaźnikowej pokazującej zróżnicowanie w podziale na jednostki analityczne. Przedstawiono jednak opis jakościowy, który wskazał, że jednostki analityczne w których zdiagnozowano stan kryzysowy w sferze społecznej i gospodarczej są narażone także na występowanie negatywnych zjawisk w sferach:

- środowiskowej - przekroczenia dopuszczalnych norm jakości powietrza atmosferycznego, zagrożenia dla wód powierzchniowych i podziemnych ze strony potencjalnie nieszczelnych zbiorników bezodpływowych;
- przestrzenno-funkcjonalnej – niedostateczne rozwinięcie infrastruktury drogowej, komunikacyjnej, kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej, przy jednoczesnym występowaniu takich walorów jak zabytki wpisane do rejestru wojewódzkiego;

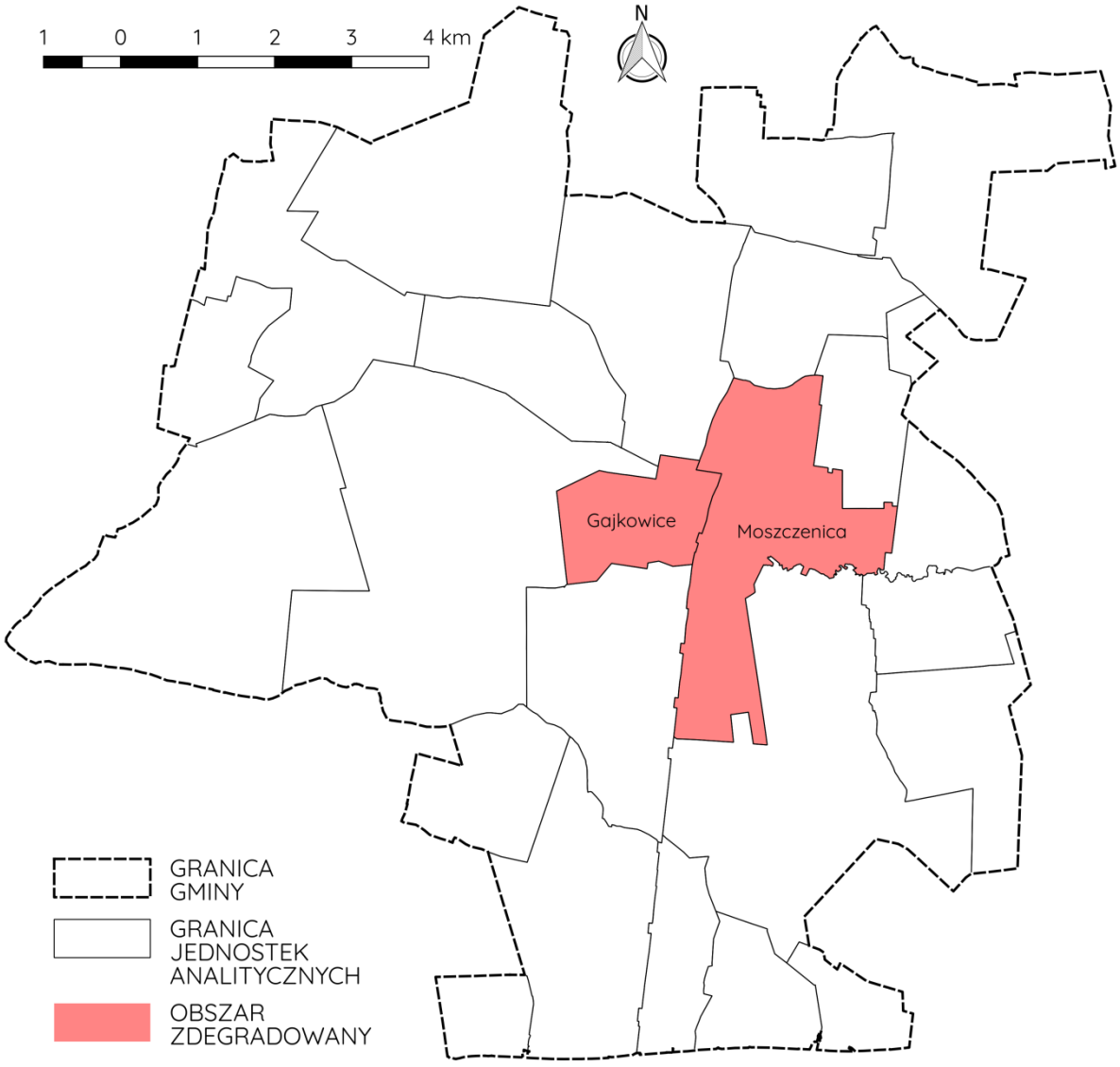
- technicznej – brak pełnego wyposażenia w infrastrukturę techniczną (np. kanalizacyjną).

Łączna ilość mieszkańców wydzielonych jednostek analitycznych: Moszczenica i Gajkowice wynosi 3 269 osób. Liczba ludności całej Gminy Moszczenica wynosi 12 696 osób. Liczba osób zamieszkałych na terenie obszaru zdegradowanego stanowi około 26 % ogólnej liczby ludności Gminy Moszczenica.

Powierzchnia obszaru zdegradowanego wynosi 885 ha, przy całkowitej powierzchni Gminy Moszczenica wynoszącej 11 149 ha, co oznacza, że powierzchnia obszaru zdegradowanego stanowi 8 % powierzchni Gminy Moszczenica.

Procedura wyznaczenia obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Moszczenica została przeprowadzona w następujący sposób:

1) Kierując się zasadą, że obszar rewitalizacji może obejmować nie więcej niż 20 % powierzchni Gminy Moszczenica i dotyczyć nie więcej 30 % ludności, stwierdzono, że wyznaczony obszar zdegradowany Gminy Moszczenica obejmuje teren wymagający najpilniejszej interwencji spełniający wymagany próg dotyczący ludności i powierzchni.
2) Negatywne zjawiska o charakterze społecznym i gospodarczym są bezpośrednio związane z ludnością zamieszkującą dany obszar oraz przedsiębiorcami prowadzącymi działalności gospodarcze. W związku z tym zalecane jest, aby obszar rewitalizacji ograniczyć do zamieszkałych i zabudowanych części jednostek analitycznych. Tereny rolnicze nie wymagają podjęcia działań rewitalizacyjnych. Taka konieczność występuje w odniesieniu do zurbanizowanych części jednostek analitycznych. Jednak ze względu na charakter podziału jednostek analitycznych na działki ewidencyjne nie zawsze było możliwe opracowanie sensownego podziału wg granic tych działek. Dominują działki wydłużone, gdzie część zabudowana nie jest w żaden sposób oddzielona od części rolniczej. Wobec tego wydzielenia z obszaru zdegradowanego mniejszych części jako obszaru rewitalizacji dokonano we wszystkich przypadkach, w których ma to uzasadnienie.
3) W związku z powyższym wyznaczony obszar rewitalizacji Gminy Moszczenica obejmuje jednostki analityczne: Moszczenica i Gajkowice, w granicach przedstawionych na załączniku graficznym.
4) Przy wyznaczeniu obszaru rewitalizacji wzięto pod uwagę wynik badania społecznego polegającego na zbieraniu danych (dotyczących występujących problemów, a także pomysłów, projektów) przeprowadzonego wśród interesariuszy rewitalizacji na etapie diagnozowania i programowania rewitalizacji.
5) Tak wyznaczony obszar rewitalizacji spełnia wymagane kryteria, tj. obejmuje mniej niż 20 % powierzchni Gminy Moszczenica oraz dotyczy mniej niż 30 % mieszkańców Gminy Moszczenica.

Ryc. 39. Obszar zdegradowany na terenie Gminy Moszczenica
Źródło: opracowanie własne

Obszar rewitalizacji Gminy Moszczenica obejmuje jednostki analityczne: Moszczenica i Gajkowice, w granicach przedstawionych na załączniku graficznym

SPIS TABEL

Tabela 1. Zasięg przestrzenny sołectw 9
Tabela 2. Liczba ludności oraz powierzchnia Gminy Moszczenica w podziale na jednostki analityczne 15
Tabela 3. Liczba ludności Gminy Moszczenica w podziale na jednostki analityczne i grupy wiekowe ludności 21
Tabela 4. Statystyka bezrobocia na terenie Gminy Moszczenica 24
Tabela 5. Udział (%) osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w danej jednostce analitycznej 25
Tabela 6. Dane dotyczące korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej GOPS w Moszczenicy 28
Tabela 7. Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej 29
Tabela 8. Liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w jednostce analitycznej 31
Tabela 9. Liczba osób na które pobierane jest świadczenie opiekuńcze w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej 33
Tabela 10. Liczba osób ogółem pobierających zasiłki w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej 35
Tabela 11. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej 37
Tabela 12. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej 39
Tabela 13. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej 41
Tabela 14. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na dożywianie dzieci w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w jednostce analitycznej 43
Tabela 15. Liczba interwencji domowych przeprowadzonych przez Policję w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej 45
Tabela 16. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w danej jednostce analitycznej 47
Tabela 17. Podsumowanie analizy wskaźników na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Moszczenica – sfera społeczna 50
Tabela 18. Zestawienie stowarzyszeń i klubów sportowych na terenie Gminy Moszczenica wpisanych do Krajowego Rejestru Sądowego 51
Tabela 19. Liczba prowadzonych działalności gospodarczych w Gminie Moszczenica 55
Tabela 20. Liczba prowadzonych działalności gospodarczych (stan na 31.12.2016 r.) w przeliczeniu na 100 mieszkańców 56
Tabela 21. Liczba prowadzonych działalności gospodarczych – ujawnienie tendencji (wzrostu lub spadku) liczby prowadzonych działalności gospodarczych w okresie pomiędzy 31.12.2006 r, a 31.12.2016 r. 59

Tabela 22. Dane charakteryzujące sferę środowiskową Gminy Moszczenica w zakresie zasobów przyrodniczych 65
Tabela 23. Wyniki ocen jakości powietrza w strefie łódzkiej w 2015 roku 66
Tabela 24. Dane charakteryzujące sferę środowiskową Gminy Moszczenica w zakresie odpadów i nieczystości ciekłych 68
Tabela 25. Masa wyrobów zawierających azbest 70
Tabela 26. Szkoły podstawowe i gimnazja na terenie Gminy Moszczenica 73
Tabela 27. Ochotnicze straże pożarne na terenie Gminy Moszczenica 74
Tabela 28. Domy ludowe, świetlice wiejskie, itp. na terenie Gminy Moszczenica 75
Tabela 29. Istniejące i planowane place zabaw, siłownie zewnętrzne i boiska na terenie Gminy Moszczenica 76
Tabela 30. Zasób komunalny Gminy Moszczenica do uwzględnienia przy planowaniu rewitalizacji 77
Tabela 31. Obiekty Gminy Moszczenica wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków 79
Tabela 32. Wykaz zadań zgłoszonych do realizacji w ramach funduszu sołeckiego w roku 2017 (dane wg Uchwały Nr XXXIII/249/16 w sprawie uchwalenia budżetu Gminy na rok 2017 z dnia 29.12.2016r z późniejszymi zmianami) (Dz. U. Woj. Łódzkiego z 2017r poz. 610 z późn. zm.) 83

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Przebieg obrębów ewidencyjnych na tle gminy Moszczenica 8
Ryc. 2. Prezentacja zagregowanych punktów adresowych w Gminie Moszczenica 11
Ryc. 3. Lokalizacja wydzielonych jednostek analitycznych Gminy Moszczenica 13
Ryc. 4. Lokalizacja wydzielonych jednostek analitycznych Gminy Moszczenica na tle topografii 14
Ryc. 5. Liczba ludności Gminy Moszczenica w latach 2010-2015, ... 16
Ryc. 6. Wskaźniki obciążenia demograficznego 17
Ryc. 7. Udział poszczególnych grup ludności Gminy Moszczenica w latach 2010-2015 18
Ryc. 8. Piramida wieku mieszkańców Gminy Moszczenica w roku 2015 19
Ryc. 9. Struktura wykształcenia mieszkańców Gminy Moszczenica (w wieku 13 lat i więcej) 19
Ryc. 10. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem 20
Ryc. 11. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2004-2015 (w %) 22
Ryc. 12. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2004-2015 23
Ryc. 13. Udział (%) osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w jednostce analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnego zjawiska 26
Ryc. 14. Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnego zjawiska 30

Ryc. 15. Liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnego zjawiska 32
Ryc. 16. Liczba osób na które pobierane jest świadczenie opiekuńcze w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnego zjawiska 34
Ryc. 17. Liczba osób ogółem pobierających zasiłki w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnego zjawiska 36
Ryc. 18. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnego zjawiska 38
Ryc. 19. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnego zjawiska 40
Ryc. 20. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnego zjawiska 42
Ryc. 21. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na dożywianie dzieci w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w jednostce analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnego zjawiska 44
Ryc. 22. Liczba interwencji Policji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego w przeliczeniu na 100 mieszkańców w jednostce analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnego zjawiska 46
Ryc. 23. Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w danej jednostce analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnego zjawiska 48
Ryc. 24. Podmioty gospodarki narodowej Gminy Moszczenica – analiza wskaźnikowa za lata 2010-2015 53
Ryc. 25. Wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarki narodowej – porównanie 54
Ryc. 26. Liczba prowadzonych działalności gospodarczych (stan na 31.12.2016 r.) w przeliczeniu na 100 mieszkańców – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnego zjawiska 57
Ryc. 27. Liczba prowadzonych działalności gospodarczych – ujawnienie tendencji (wzrostu lub spadku) liczby prowadzonych działalności gospodarczych w okresie pomiędzy 31.12.2006 r, a 31.12.2016 r. – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnego zjawiska 60
Ryc. 28. Sieć hydrograficzna Gminy Moszczenica 61
Ryc. 29. Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Wolbórki na tle granic Gminy Moszczenica 62
Ryc. 30. Użytek ekologiczny „Moszczanka" okolicy miejscowości Gajkowice 63
Ryc. 31. Użytek ekologiczny w Woli Moszczenickiej 63
Ryc. 32. Położenie użytków ekologicznych na tle granic Gminy Moszczenica 64
Ryc. 33. Położenie pomników przyrody na tle granic Gminy Moszczenica 65
Ryc. 34. Położenie Gminy Moszczenica na tle powiatu piotrkowskiego 71
Ryc. 35. Położenie Gminy Moszczenica na tle sieci komunikacyjnej 72

Ryc. 36. Liczba dzieci i uczniów w placówkach edukacyjnych na terenie Gminy Moszczenica w latach 2010-2015 73
Ryc. 37. Udział osób (%) korzystających z infrastruktury technicznej na terenie Gminy Moszczenica w latach 2010-2015 80
Ryc. 38. Formularz zgłaszania uwag na potrzeby opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Moszczenica 87
Ryc. 39. Obszar zdegradowany na terenie Gminy Moszczenica 95